

В.П.ПОЛОВИНЧУК

НЕБЕСНИЙ СЕКТОР

ОЗЕРО ЗРАДИ

В.П.ПОЛОВИНЧУК

НЕБЕСНИЙ СЕКТОР

Р О М А Н

Книга друга

ОЗЕРО ЗРАДИ

Вінниця - 2015

Половинчук В.П. Небесний сектор. Роман. Книга друга.
Озеро зради. Вінниця. – 2015. – 97с.

Про боротьбу українських патріотів в Криму після Майдану у другій книзі роману академіка В.П. Половинчука «Небесний сектор». Повісті «Від хулігана-пастушка – до академіка», «Закоханий хабарник», «У кожного своя доля», «Любов педагогічна», «Учитель танців», «Сміються, плачуть солов'ї» та романи «Любов зла – полюбиш...», «Цветы Софии», «Червоне – то любов», опубліковані у 2010-2014р.р.

Доле, моя доле,
Доле українська,
Ти добром наливайся
Аж по самі вінця.

Пісня

1.Курсант

Миколу, курсанта Львівського військового училища несподівано запросили до Управління Служби Безпеки України у Львівській області. Після занять його викликав до свого кабінету і повідомив про це командир роти майор Гейняк. Високий, смаглявий, з військовою виправкою офіцер, якого поважали всі курсанти роти, уважно подивився у вічі Миколі:

- Мені запропонували одного з кращих курсантів рекомендувати для можливої підготовки до оперативної роботи. Ти уже старший сержант, навчаєшся відмінно. Зауважень по службі не маєш. Звичайно, нам самим потрібні гарні курсанти. Але якщо СБУ просить, то це завжди звучить мов наказ. Вони не відстануть. Та ще й з надуманої причини можуть причепитись. Крім нас двох, в училищі про запрошення тебе до СБУ ніхто не знає. Тому у твоїх же інтересах наказую ні з ким про свою можливу службу в органах не ділитись. На Західній Україні пам'ятають про звірства енкаведистів та КДБ. По інерції СБУ теж бояться. Закінчиш курси. Одержиш звання молодшого лейтенанта. А далі все залежатиме від тебе самого.

- Я ж після закінчення училища буду лейтенантом. А тут дадуть лише молодшого, - знітився курсант.

- В училищі навчатись ще більше двох років. А в СБУ уже через пів року станеш офіцером. І зарплатня відповідна, і можливість швидко одержати квартиру у місті. Захочеш одружитись, а квартира уже є. Не те, що я після одруження чекав квартиру майже чотири роки. Дочка пішла до дитячого садочка, а ми все по чужих кутках. Я тобі поганого не бажаю. Не хочеш – знайдемо іншого, - байдуже повернувся до вікна майор.

- Добре, я згоден, - потупив погляд у підлогу Микола, - лише як хлопцям потім пояснити, що іду з училища. Мені навчання і служба подобаються. Усі про це знають.

- Ми скажемо, що тебе переводять до комендантської роти Львова на посаду старшини. Ніхто нічого іншого й не запідозрить.

Микола тієї ночі довго не міг заснути.

«В СБУ до генерала дослужитись дуже важко. На всю Львівську область один генерал! В Західному Управлінні сухопутних військ генералів більше десятка. А в СБУ – один. Невже я полишу свою найпотаємнішу мрію? Так стараюсь в училищі. Першим на курсі одержав звання старшого сержанта. Через рік можу стати старшиною, чи навіть прапорщиком! А що буде в СБУ – невідомо. Молодший лейтенант – це ж всього одна зірочка на погонах. У прапорщика і то дві зірочки! А у старшого – навіть три! Он наш старший прапорщик Кузьменко як подасть команду «Шикуйсь!», аж мороз по спині. Підтягнутий. Форма на ньому мов влита. Жодної складочки. Офіцерська портупея новесенька виблискує! Командир роти завжди його за приклад для нас ставить. А в СБУ, хтось казав, офіцери часто ходять навіть без форми. Що ж це за офіцер!

Дав я майору згоду і тепер каюсь. В училищі все ясно. Через два роки лейтенант. Командир взводу. А що в СБУ? Там і взводів, напевне, немає. Ким командувати? Та в управління потрібно піти. Знайду якусь причину і відмовлюсь».

Лише після цього Микола заспокоївся і заснув міцним сном.

Ранок наступного дня видався ясным. Був самий кінець лютого. Вночі невеликий морозець підсушив тротуари. Та уже відчувалось, що настає весна. Бузок почав просипатись. Його бруньки набухли и ось-ось мали розпускатись. Микола навіть відчував їх запах. Ворони на деревах каркали веселіше. Напевне провідували старі гнізда і планували, чи влаштовуватись в них, чи будувати нові. Адже незабаром потрібно буде думати, де відкладати яйця. Горобці веселими зграйками цвірінькали у сквері, перелітали з місця на місце, шукаючи, чим поживитись. Після голодної зими у старій жовтій траві можна було ще щось знайти. Дівчата стали одягати яскравий весняний одяг. Он назустріч ідуть двоє. Про щось весело розмовляють. Висока білява так ласкаво подивилась на нього і провела поглядом, що ледь не зупинився.

Та Миколі було не до весни, не до дівчат. В голові витали думки:

«Що мені робити у тому СБУ? Якоїсь пропозиції щодо такої роботи мені раніше ніколи не було. Серед курсантів ходили таємні чутки, що заступник начальника училища майже у кожному взводі має своїх людей, які доповідають йому про настрої, розмови, навіть про анекдоти, що розповідають курсанти. Напевне, були і такі, що співробітничали безпосередньо з СБУ. Тому якихось особливих розмов, не пов'язаних з навчанням, не велось. Лише серед найближчих друзів можна було обмінятися думками. У січні-лютому серед курсантів було надзвичайно неспокійно. Могли послати до Києва на розгін Майдану. Та більшість курсантів співчували протестувальникам. Начальство про це знало. Тому обійшлося. Ніби в країні все поки що трохи заспокоїлось Тепер ось викликають до СБУ».

Поряд з Центром міста від площі Івана Франка по вулиці Вітовського Микола попрямував до перехрестя з вулицями Коперніка, Сахарова. Ось і похмурий непривітний будинок номер п'ятдесят п'ять. Микола несміло відчинив двері. Назвав черговому офіцеру, що сидів всередині збоку за столом, своє прізвище. Той комусь зателефонував З другого поверху за Миколою спустився невиразний чоловік у цивільному і привів до невеликого кабінету. На дверях ніякої таблички. Лише номер 17. У кабінеті з одного боку двотумбовий стіл. На столі настільна лампа та біля столу два стільці. Більше жодних меблів. На одинокому вікні жалюзі. Чоловік запросив сісти. Витяг з столу тоненьку папку і розкрив її.

- Ваше прізвище знаю. А я старший оперуповноважений капітан Микитюк. Розкажіть про настрої в училищі.

- Настрої звичайні. Уже почали складати заліки. Незабаром сесія. Екзамени складні. Усі дуже зайняті, - обережно Микола.

- Я не про екзамени запитую. Що говорять про Майдан? Як начальство реагує на останні події в Україні?

- Про Майдан уже все переговорили. А начальство з курсантами розмовляє командами. На політзаняттях розповіли про рішення Верховної Ради, про майбутнє підписання Асоціації з Євросоюзом. Сказали, що тепер повинні звернути увагу на Збройні сили. Тому що ми дуже відстаємо від вимог Євросоюзу.

- Хіба у нас погані Збройні сили?

- Та не погані. Просто озброєння потрібно модернізувати.

- Анекдоти які ходять? – продовжував розпитувати капітан.

- Останній анекдот про Вовочку. Учителька дала завдання сказати речення, у якому є слова «на всякий випадок». Іра сказала:
- Сьогодні мама попросила на всякий випадок взяти парасольку, а то може піти дощ.

Вовочка підняв руку:

- У нашому дворі до Жоржа кожного вечора приходиться інша дівчина. Через годину-дві виходить весела. Марія Петрівна, на всякий випадок запишіть адресу!

Капітан розсміявся, показавши прокурені жовті зуби.

- А ще про Василя Івановича Чапаєва, - весело Микола.

- Досить! - обірвав його опер, - Тепер до справи. Останні події у країні показали, що ми дуже погано знаємо про настрої в суспільстві. Адже Майдан у Києві виник стихійно. Передбачити його ніхто не міг. Це і призвело до таких важких наслідків. Зараз омолоджується склад СБУ. Тому пропонуємо тобі перейти служити до нашої структури. Ти характеризуєшся дуже позитивно, хлопець енергійний. Кандидат у майстри спорту з баскетболу. Маєш багато знайомих серед молоді. Працювати тобі буде легко. Впевнений – тобі у нас сподобається. Служба надзвичайно цікава.

«Не згадав жодним словом про Небесну сотню! Це ж герої України! – промайнуло у голові хлопця, - По дорозі сюди бачив - на багатьох бігбордах міста її показують. І навіть запалені свічки там намальовані. Невже опер забув про це? Чи СБУ має своє, зовсім відмінне від суспільства судження про Майдан? Як це в'яснити?»

- Я старший сержант. А яке звання присвоять у вас? Почну з рядових? – почав розпитувати Микола.

- Чому з рядових? Залишимо старшим сержантом.

- Тоді я не згоден. В училищі я через місяць-два буду старшиною. Який зміст переходити до СБУ? – блефував курсант.

- Добре. Пошлемо тебе на курси старшиною. Після курсів – зразу ж молодший лейтенант.

- З перших же днів старшина? – не повірив Микола.

- Напишеш заяву – і у наказі про зарахування до СБУ буде вказано – старшина. І відповідна висока зарплатня.

- Тоді я згоден, - забув про свої сумніви зраділий курсант, роздумуючи: «Видно, добре притисла нова влада це СБУ! Порозганяли підспівувачів злодія президента Януковича та всяких недолугих телепнів, що прийшли туди за допомогою різних протекцій, і тепер потрібно поповнювати ряди. Напевне, до них не

дуже хочуть іти. Особливо у Західних областях. Ротний розповідав, як тут лютувало НКВС. Бач – зразу дають старшину! В училищі старшину ще потрібно було б заслужити. Старшина – це уже здорово!»

- Пиши заяву на посаду помічника опер уповноваженого. Зараз зайдемо до начальника Управління.

У великому кабінеті, куди Миколу привів капітан, за масивним столом, покритим зеленим сукном, сидів мордатий лисий чолов'яга років п'ятдесяти. На почервонілому носі звисали окуляри у золотій оправі. На стіні за спиною начальника видно було не вицвіле місце від, напевне, портрета, що там висів, і якого недавно зняли.

«Нового ще не встигли почепити. У нашого начальника училища донедавна висів портрет пресловутого президента Януковича, який після розстрілу Небесної сотні втік до Росії. Тут був такий самий портрет», - впевнено встиг подумати Микола.

Капітан доповів по формі і поклав перед начальником папку. Чолов'яга поправив окуляри. Ніс став ніби ще червоніший з тоненьким синіми прожилками.

« До чарки часто заглядає, - здогадався курсант. - Наш сусід у селі дядько Леонід останніми роками дуже полюбляє випити. Так у нього ніс спочатку почервонів, а тепер став синіти. Сам по собі Леонід добрий і веселий. А після чарки виганяє дружину і дітей на вулицю. То тітка Ольга приводить дітей до нас, щоб не змерзли восени і зимою. Невже начальник СБУ може пити? Яка ж тоді тут служба? Сказали – пошлють на курси. Після курсів можуть направити служити у інше місто...»

Микола не встиг до кінця сформулювати думку.

- Що, в училищі важко учитись? - подивився на нього сірими вицвілими очима начальник.

- Не важко, але ще довго - більше двох років, - чітко

Микола.

- Коли посилають нашу групу на курси? - начальник до капітана.

- Через два дні.

- Тоді зараховуємо курсанта до Управління і зразу ж на курси. Прослідкуй, щоб сьогодні видали хлопцю форму і надали гуртожиток. Проінструктуй про наші порядки і візьми підписку щодо їх нерозголошення, - написав щось на заяві Миколи начальник, поклав до папки і простяг капітанові.

Вони разом з капітаном одержали у касі для Миколи кошти на період навчання на курсах, потім у коменданта - направлення до гуртожитку і капітан несподівано запропонував:

- Форму одержиш завтра. А тепер потрібно обмити твоє зарахування до наших чекістських лав. Тут неподалік є досить непогане кафе і там пообідаємо.

- Добре, - нехотя погодився Микола.

«Чому він сказав «чекістських лав»? - незрозуміло закрутилось у голові, - Невже вони до цього часу вважають себе дзержинськими «чекістами»? Про тих чекістів стільки поганого сказано і написано. Спочатку після революції 1917 року в Росії розстрілювало людей ЧК, потім їх назва мінялась. ОГПУ, НКВС, МГБ, КДБ. Мільйони невинних вони замордували та «профільтрували» через тюрми, ГУЛАГи, концтабори, Соловки, Колиму, Магадан. У тридцяті роки минулого століття знищили еліту української культури. Читав про ці страшні роки у романі Солженіцина «Архіпелаг ГУЛАГ». Видатних поетів Василя Стуса та Василя Симоненка уже перед розпадом СРСР замордували. І тепер цей капітан хизується, що вони «чекісти». Потрібно бути з ним дуже обережним».

- Питимемо вино? - звично для курсантів запитав Микола.

- Яке вино! Бери пляшку горілки! - аж підскочив капітан.

Після третьої чарки, яку Микола лише пригубив, капітан ніби трохи захмелів і почав «відверту» розмову слідчого.

- Мене звати Григорій Іванович, як Котовського. Чув про такого?

- Недавно по телевізору демонстрували кінофільм. Я останню серію не дивився. Був у караулі. Так хлопці сказали – його ніби убили свої ж чекісти. Комбриг, колишній бандит дуже зазнався.

- Брехня! Троцкісти застрелили. Вони хотіли захопити у країні владу. Дякуючи ЧК це їм не вдалось. Колись у наших архівах покопаєшся і прочитаєш. Там багато цікавого. А я веду до чого. Ти у наших ділах ще зовсім молодий. Тому тримайся мене. Завжди пораджу. Але і ти будь відвертим, щоб згодом не жалкувати. Мені здається, у нашій першій розмові ти мені не все розповів. Хвалю за обережність. Але надалі у спілкуванні з нашими співробітниками це може повернутись проти тебе. Запиши номер мого мобільного. Щось здаватиметься підозрілим – зразу телефонуй. Я для тебе Іванович. А при сторонніх – Григорій Іванович. Домовились? – язик у опера

трохи заплітався.

- Так точно! - зрадів Микола, зрозумівши, що обід закінчується і він зможе нарешті позбутися на сьогодні настирного опікуна.

Звичайно, за обід розрахувався Микола.

Покровителя і порадника потрібно мати улюбій новій справі. Особливо у такій складній ситуації, до якої потрапив Микола. Але триматись з таким покровителем, який сам напросився і якого зовсім не знаєш, потрібно надзвичайно насторожено. А то можна потрапити у велику халепу.

Та особливо Миколу вразило, що у гуртожитку йому надали окрему кімнату. В училищі була казарма на всю роту. Навіть вночі мов у вулику. А тут своя кімната! Обставлена старими меблями. Ліжко, на якому поки що лежав один матрац, стіл без скатертини, два стільці, шафа з дзеркалом. Що ще потрібно самотньому юнаку! Вікно на третьому поверсі виходило до тихого парку. Поки що безлистий високий клен ріс майже біля самого вікна. «От де висплюсь! Два роки не висипався...»

Так Микола несподівано потрапив до такої грізної державної структури, а через два дні і на курси СБУ у Хмельницькому. Високий, у новесенькій, чомусь авіаційній формі з погонами старшини, він дуже виділявся серед маси курсантів-сержантів. Його зразу призначили командиром взводу і він старанно виконував не дуже складні обов'язки. Старався до всіх курсантів відноситись однаково. Нікого не виділяв. Особливих зауважень нікому не робив. І такі відносини зразу ж оцінили. Тим більш, що на курсах вечорами між взводами проводились змагання з волейболу і баскетболу. І тут Миколі не було рівних. Особливо у баскетболі, де юнак почувався, мов риба у воді. Він один витягував гру всієї команди. Ювелірні проходи під щит, попадання у кільце з поза штрафного майданчика викликали у багатьох подив і захоплення.

Перші дні навчання пройшли спокійно. По обласних центрах тривали ще відголоски Майдану. Але особливого подиву після страшних подій у Києві вони не викликали. Ніби все проходило більш-менш мирно. А якщо і з протистояннями, то в основному без жертв. Стара влада на місцях під тиском складала повноваження. До керівництва приходили люди з проєвропейськими намірами. Та незабаром почалось щось зовсім незрозуміле.

В Криму з'явилися надзвичайно активні «зелені чоловічки» у

військовій формі та масках-балаклавах. Спочатку не озброєні, вони, не одержавши чомусь відповідної відсічі силових структур, ставали з кожним днем все нахабнішими. Уряд, міліція та Міністерство оборони, наводячи після майданівський лад у своїх лавах, реагували на ці події з великим запізненням. В СБУ, де ще панували проросійські керівники, яких не зразу звільнили, не змогли, чи злочинно не бажали правильно оцінили події і не проінформували належним чином керівництво країни. Навіть коли «чоловічки» почали блокувати, захоплювати військові частини, команда силовикам чомусь була «не йти на провокації, не застосовувати зброю». Влада, звичайно, боялась виникнення Майдану у Криму і зволікала з прийняттям рішучих рішень. Це призвело до важких, трагічних наслідків.

В СБУ розуміли, що саме з них запитають, чому вчасно не була донесена до виконувача обов'язки президента та уряду правильна інформація. Тому поступила вказівка на курсах СБУ за скороченою програмою закінчити навчання і частину випускників направити до структур контррозвідки Генерального штабу Збройних Сил. Саме контррозвідка повинна була якнайшвидше з'ясувати, що ж і чому відбувається на півострові.

Миколу без всякого пояснення перевели у окрему, ізольовану від інших групу курсантів з десяти осіб. На протязі тижня їх навчали азам контррозвідувальної роботи. За тиждень вони повинні були хоч трохи освоїти те, що у нормальних умовах вивчається за рік. Після вечері заняття продовжувались ще чотири години. Вранці година самопідготовки і знову до пізньої ночі навчання. Курсанти катастрофічно не висипались, Дехто засинав в аудиторії та навіть під час вечері. Але дечому навчились. Миколі достроково присвоїли звання молодшого лейтенанта і направили у розпорядження Генерального штабу.

До Києва він приїхав поїздом вранці. Буяла дуже рання весна. Каштани ще не цвіли, та уже вбрані у молоде зелене листя. Чисті вулиці политі водою і виблискували на сонці. На кожному розі продавали весняні квіти. Микола лише понюхав у бабки букетик конвалій. Вона подивилась на молодого військового і хотіла йому подати чудові квіти. Але Микола поспішав, не промовив жодного слова і лише махнув рукою.

У Головному розвідувальному управлінні полковник сказав:

- Служитимеш під керівництвом майора Безпалько. Даю два дні

на вивчення разом з майором ситуації у Криму та безпосередньої підготовки до виконання завдання. Жити будеш на окремій квартирі під прізвиськом Низький. Посвідчення зберігатиметься в управлінні. Ось тобі паспорт на нове прізвисько з київською пропискою та перепустка на завод «Буддеталь», де ти умовно працюєш фасувальником. Зараз підеш на склад і переодягнешся у цивільний одяг. Майор Безпалько чекає тебе у двадцять першому кабінеті через пів години. Зрозуміло – ні з ким, крім майора, жодних розмов відносно служби. Підкреслюю – ні з ким. Навіть зі мною. До моменту виходу з управління ти повинен повністю перетілитись у робітника-киянина. Забути про військову виправку та вітання.

Через пів години до майора Безпалько зайшов такий собі високий юнак у поношених кросівках, джинсових штанах, якійсь невиразній сорочці та потертій сірій куртці. Майор теж був у цивільному одязі. Середнього зросту, просте обличчя, на висках чорне волосся трохи посивіло.

- Григорій Петрович, - назвав своє ім'я майор і міцно потис руку. – Одягли тебе добре. Завідувач складом знає свою роботу. Ти завтра о восьмій годині ранку підеш на завод і з годину подивишся на роботу фасувальників. Скажеш, що хочеш працювати у них. Запитаєш про зарплатню, умови роботи, але ще подумаєш, чи саме до них влаштовуватись. Є інші варіанти. Потім зразу на свою квартиру. Я там тебе чекатиму. У нас дуже багато роботи. Починай звикати, що потрібно весь час стежити, чи за тобою немає «хвоста». Двічі за собою побачиш одну і ту ж людину – значить щось не так. Обов'язково потрібно перевірити, чи тобою хтось не цікавиться, і непомітно зникнути з поля зору цієї людини. Ти, звичайно, користуєшся мобільним телефоном. Телефонуй як можна рідше друзям, навіть батькам. Скажеш – надзвичайно зайнятий по службі. Ось тобі новий спеціальний смартфон на дві картки. Поставиш свою стару, а друга – наша для спеціального зв'язку. Номер ніби звичайний. Та розмова шифрується за спеціальною програмою. Навіть якщо сторонній випадково щось почує, то нічого не зрозуміє. Смарт-фон не виходить з ладу навіть у воді. Тримай свої гроші на відрядження, - майор простяг пачку грошей і картку. – Надалі зарплатню і потрібні кошти будуть переводити на цю карточку «Ощадбанку». Іди на квартиру. Квартира двокімнатна, звичайна, без особливих зручностей. Влаштуйтеся. Там у холодильнику є на декілька днів харчі. У морозильній камері – запас на пару місяців.

Може іноді знадобитись. Ти хоч місто знаєш?

- Був один раз проїздом на залізничному вокзалі, - знітився Микола. – А то весь час у Львові.

- Візьми он на столику детальну карту Києва. Вивчай. Ти ж за легендою працюєш у столиці і повинен місто добре знати. Зараз підеш на Хрещатик і сядеш у метро. Вийдеш на станції Харківська. Запитаєш вулицю Тростянецьку. Там зовсім близько. Можна пройти дворами. Той район потрібно тобі вивчити. Запитання до мене є?

- У мене шкільний товариш, єдиний друг дитинства навчається тут в університеті Шевченка. Давно не бачились. Можна з ним зустрітись?

- Я ж сказав – зателефонуй і повідом, що дуже зайнятий по службі. А краще й не телефонувати. У твоїх же і наших інтересах, щоб ніхто не знав, де ти служиш. Для батьків і друзів – ти у Львові в комендантській роті старшиною. Хтось зустріне в Києві, скажеш - у відрядженні по службі.

Та Микола не втримався. «Щоб бути у Києві і не переговорити з другом? Звичайно, як і наказав майор, про службу жодного слова. І що зараз у Києві, мовчатиму. Нова служба поки що значно цікавіша, ніж навчання в училищі. Уже офіцер, до якого чекав би ще більше двох років. Квартиру зразу дають. І грошей не жаліють на витрати. Сьогодні ось пачку майор дав. Ще їх не рахував. Та думаю – на перший випадок хватить. Було б добре частину батькам передати. Та не можна. Запитають – звідки гроші. Не скажеш же, що заробив в училищі. А піти зараз з Василем до ресторану і гарно посидіти не завадило б! Коли ще зустрінемося. На такій службі, як зараз у мене, з друзями роками не побачишся. Сказали – відрядження до Криму. Там з кожним днем, видно по телевізору, справи гіршають. А ще й відверто не все повідомляють. Що я там робитиму?»

- Василю, як справи? Давно не розмовляли.

- У Києві все добре. А ось у Криму, ти знаєш, «зелені чоловічки» уже витіснили військових з містечка під Сімферополем. Чому по них не стріляють? Що вам там кажуть? – схвильовано друг.

- Керівництво боїться провокацій. Може початись війна.

- Наші хлопці гомонять, що тут прямий напад на військову частину. У радянські часи перестріляли б усіх нападників. Хоч у 1941 році теж була команда не піддаватись на провокації з боку фашистської Німеччини. З-за цього прогавили початок війни. Це призвело до величезних людських втрат та значно затягнуло війну.

- Так повинні поступати і за сучасним Уставом. Але командуванню завжди видніше, - винувато і якимось мляво відповів Микола. - Які у тебе новини?

- В університеті набирають волонтерів для участі у можливих сутичках із «зеленими чоловічками». Ось закінчу другий курс і на літо планую податись у волонтери.

- Якщо військові не можуть відбитись, то що зроблять волонтери? Ви там хоч трохи думаєте про такі речі?

- Не скажи! Ми провокацій не визнаватимемо. Правий Сектор знає, що робити.

- То ти вже у Правому Секторі? Коли встиг?

- Ще ні. Поки що лише прислухаюсь до них. Не покидати ж навчання! А як твої справи?

- По службі дуже зайнятий. У зв'язку з останніми подіями навчання значно активізувалось. Приходиться вивчати нову техніку та нові інформаційні технології. Просто голову ніколи вгору підняти. Он уже закінчується перерва між парами. Радий був почути твій рідний голос. Ти бережи себе. Ситуація в країні загострюється.

- Не хвилюйся. У нас гарні порадики. До побачення! Не пропадай, друже, - бадьоро Василь.

Миколі було дуже шкода, що друг був поряд, а не побачились, не пригорнули один одного. Коли ще підуть разом на рибалку...

До Тростянецької добрався години півтори. Трохи поблукав між новобудовами. На Харківському масиві здіймались нові висотки. Двокімнатна квартира на другому поверсі багатоповерхового будинку. Добре обставлена. Заглянув до холодильника. Там було все, щоб гарно повечеряти. Нарізав шинки, твердого сиру, відкрив консерви «Шпроти». Запив з пакету виноградним соком. Подивився уважно свій мікрорайон по карті Києва. Увімкнув телевізор і на ліжку. Показували якийсь серіал. Стомився за день. Не встиг задрімати, як задзвонив мобільник.

- Ти трохи відпочив? – Григорій Петрович. – Як почувашся?

- Відпочив, - мляво юнак.

- Чому так нерадісно? Я через годину приїду. Є новини.

«Здається, почалась нова служба. Майор сказав – завтра вранці піти на завод, придивитись до роботи, щоб не запнутись, коли запитають, ким працюєш. А тепер щось помінялось. Потрібно звикати до раптових змін. Контррозвідка – це не служба за

розкладом. Так говорили ще на заняттях. Достроково звання дають не даремно. Їх потрібно відпрацьовувати».

- Стіни, двері і вікна квартири покриті спеціальними звукозахисними матеріалами, - майже з порогу почав майор. - Нас ніхто не почує. Ситуація в Криму погіршується з кожним днем. Уряд автономії очолив ставленик Росії Аксьонов. Їх Верховна Рада прийняла рішення провести референдум щодо приєднання Криму до Російської Федерації. «Зелені чоловічки» добираються до нашого Військово-морського флоту. Є достовірні дані, що цими «чоловічками» керують російські офіцери-спецназівці. Наші військові, що мають у Криму квартири та сім'ї, захищаються надзвичайно мляво. Бояться за родини. Почастішали випадки захоплення членів їх сімей. Поступила команда завтра нам о двадцятій годині вилетіти транспортним літаком до Сімферополя. Вночі дібратись до місця дислокації і починати роботу. Тому зараз по карті подивимось, де нам прийдеться працювати. Вивчиш нову легенду. Заводу «Буддеталь» потрібно виконати замовлення по виготовленню бетонних будівельних конструкцій для реконструкції торгового центру у місті Євпаторія. Ти разом з інженером-будівельником їдеш туди в якості помічника зробити необхідні заміри та ескізи. Інженером-будівельником буду я. Тому на початку працюватимемо разом. А далі – як складатиметься ситуація. Побічне завдання: розібратись у «зелених чоловічках», поспробувати вступити до їх лав, з'ясувати їх наміри. Недалеко від Євпаторії знаходиться озеро Донузлав. Там дислокуються основні сили нашого Військово-морського флоту. Доводжу до тебе суворо секретну інформацію. Вчора з Генерального штабу поступила команда терміново вивести кораблі з озера у відкрите море. Команду чомусь не виконують. Є думка – це зрада. Там же декілька десятків кораблів. Основні наші фрегати. Лише флагман «Сагайдачний» у Аденській затоці Індійського океану захищає мирні судна від піратів. Основне завдання: довести команду до капітанів кораблів, в'яснити, чому вони «товчуться» у тому озері. Вихід з озера можуть заблокувати.

- Григорію Петровичу, я володію російською мовою з українським акцентом. У школі нам російську викладали до п'ятого класу. Лише на курсах СБУ були заняття два рази на тиждень. У Криму ж усі розмовляють російською. Мене зразу розкусять.

- Ти не піднімай лапи догори! Запорожці, коли було потрібно, турецьку, чи татарську мову вивчали за тиждень! З цієї

хвилини будемо розмовляти лише російською. До ранку будеш лепетати по москальському досконало. Я тобі гарантую. А коли припече, повір мені, розмовлятимеш мов чистий росіянин. Крім того, з нами летить старший лейтенант, дівчина Надія. Вона з російської родини. У неї чиста московська вимова, та добре розмовляє і українською. Будете з нею уявляти закохану пару. У тебе у Львові, чи в селі залишилась дівчина, до якої залицявся?

- Ні. У школі налягав на баскетбол і було не до дівчат. А у Львові за півтора роки не встиг. От мій друг Василь був закоханий і зараз має дівчину з кулінарного технікуму.

- Про Василя якось потім розкажеш. А тепер до роботи.

- А ще ж я у морській справі нічого не петраю.

- Теж надолужимо. Ти за легендою фасувальник заводу «Буддеталь». Ось цієї легенди поки що дотримуйся. А там побачимо. Я строкову службу прослужив на крейсері у Владивостоці. Дослужився до старшини другої статті. Переглянув недавно старі фото і все згадав. Проведу з тобою тренінг. Не хвилюйся. В нашій справі саме головне мати тверезу голову. Та ми даремно гаємо час. Дивись сюди на карту Криму, - майор розгорнув на столі карту. – Ось старовинне місто Євпаторія. А тут озеро Донузлав...

Вони з майором пропрацювали майже до ранку. У Григорія Петровича були фото Євпаторії. Крім того, за допомогою портативного проектора він з мобільника демонстрував фото прямо на стінку. Пояснював коротко та ясно. Микола уже знав, як виглядає залізничний вокзал, основні вулиці та споруди міста, парки, сквери, пляжі, трамвайне сполучення. Місто було гарним і йому сподобалось.

- Який брати одяг? – запитав в кінці.

- Як у звичайне відрядження. Та не забудь плавки. Там уже купаються. Спеціальне обладнання для спостереження та прослуховування я одержу перед вильотом і у літаку покажу. Воно портативне та просте у використанні.

Зараз лягаємо спати. Я залишаюсь з тобою. О чотирнадцятій годині обід. Потім ще попрацюємо і о сімнадцятій годині їдемо на військовий аеродром. За нами пришлють автомашину.

На аеродромі Микола познайомився з Надією. Проста, середнього зросту гарна дівчина. Коротка зачіска каштанового волосся. Сіро зелені очі швидкі і суворі. Мужнє обличчя. Руку подала першою.

- Надія, можна просто Надя. Давай зразу на «ти». Так буде простіше працювати, - подивилась прямо у вічі.

«На вигляд мого віку, а уже старший лейтенант! Просто так звання не дають. Десь відзначилась. Маємо вдавати закохану пару. Та розслабляться з нею не бажано. Адже контррозвідниця. Про що думає, ніколи відверто не скаже. З першого погляду вона мені подобається. Закохуватись не потрібно, а удавано справді поволочитись. У мене й досвіду тут ніякого. Василь хоч за Ларисою побігав. А мене жодна дівчина не вабила. Тепер ось жалкую. Про що і як говоритиму з Надією, коли залишимося наодинці, не знаю. Запитувати у майора – соромно».

Невеликий літак був заповнений якимись ящиками. Пасажирів лише їх троє. Майор показав, як користуватись нічними окулярами та міні мікрофоном і задрімав навпроти. Юнак з Надією сиділи поруч.

- Надя, - Микола на вухо дівчині, - не повіриш, але ти мені зразу сподобалась. Стати старшим лейтенантом не просто. Може ти й нагороди маєш?

- Орден Княгині Ольги третього ступеню за зразково виконану операцію та проявлену при цьому мужність.

- Ого! А у мене лише значок за відмінні показники у стрільбі.

- Григорій Петрович сказав, що ти майстер спорту.

- Ні, лише кандидат у майстри з баскетболу.

- Я так мріяла гарно грати у баскетбол. Та зросту мало.

- Мій друг Василь має менше метра вісімдесяти, а грав за збірну району. А зараз – за університет Шевченка. Ось виконаємо завдання і я тобі покажу, як грати. Можна навчитись закидати м'яч з поза штрафної площадки і зросту великого не потрібно.

- Добре, покажеш. А зараз потрібно трохи подрімати.

Напевне вночі не прийдеться спати, - розсудливо дівчина.

Надія майже зразу заснула. Її голова схилилась на плече Миколи. Він навіть не посмів ворухнутись. Лише відкинув голову назад до стінки і слухав спокійне дихання дівчини. У всьому тілі поступово запанувала незрозуміла ніжність. Такого почуття у собі ніколи не відчував. Знав Надію не більше години, а хотілось бути її захисником, не дати нікому образити. Вона стала йому ніби молодшою сестрою. Волосся Надії пахло приємними парфумами і почало лоскотати його обличчя, але волосся не відкинув. Лише при посадці літака, коли колеса торкнулись землі і літак добре декілька раз гойднуло, дівчина прокинулась. Повернула голову до Миколи і мило посміхнулась.

На аеродромі Бельбек під Севастополем літак зупинився у дальньому кутку. Там не було майже ніякого освітлення. Лише у літаку аварійне та подалі червоні орієнтири для посадки. Забрав їх від самого літака якийсь невиразний джип і через дальні ворота повіз на захід. Микола це визначив за допомогою Полярної Зірки. Все таки друг Василь навчив його трохи користуватись зірками. Юнак знав по карті – Євпаторія знаходиться західніше Севастополя. У машині їхали мовчки. Лише майор іноді перекидався короткими фразами з водієм. У світлі фар навколо дороги майже нічого не було видно. Їхали довго. Зупинились у місті біля готелю і зразу поселились у заброньовані номери. Майор разом з Миколою. Надія – поряд окремо.

У кімнаті відчувалось, що вона не провітрювалась декілька днів. Майор розчинив вікно і відразу почулось, як неподалік шумить море. До кімнати запливало свіже повітря і заглядав повний місяць. Під вікном тихо шелестіли дерева. Раптом затьохкав соловей. Миколі зовсім не хотілось спати. Піднесений настрої і тиха радість не полишали його ще з літака. Та майор повернув його до реальності:

- Легаємо спати. Завтра раненько побіжимо на море, скупаємось і підемо до торгового центру. До спеки зробимо там заміри. А після обіду нас чекає важка робота.

Микола трохи покрутився і провалився у сон. Йому давно нічого не снилось. А тут таке привиділось.

Ніби вони з Василем проводжають у селі з дискотеки додому Надію. Надія взяла Василя під руку. Вони йдуть трохи попереду і весело розмовляють. А Микола плентається позаду. «Знову мені з дівчатами не везе, – думає зі злістю. - Надія ж ніколи Василя не бачила та зразу взяла під руку. Це означає, що він їй подобається, що вона хоче бути з Василем, а не зі мною. Як привернути її увагу? Щоб і Василя не образити, і дівчину до себе прихилити. Василь не повинен мати до Надії якихось серйозних намірів. Він зустрічається з дівчиною з Білої Церкви. Уже декілька раз їздив до неї на дискотеку. Вона приїздила до Києва і щось разом шукали по магазинах. Звичайно, Надія цього не знає, тому і грає з Василем. Ми з нею ні про які відносини не розмовляли. А так хочеться їй пояснити, що вона мені до вподоби, що намагаюсь з нею порозмовляти, подивитись їй в очі, сміятись разом. Коли проходили повз двір, де близько до огорожі росла яблуня, Микола зірвав одне яблуко, наздогнав супутників і подав яблуко Надії. Вона надкусила його і скривилась. Видно, було кисле. Знову Миколі не повезло! Дівчина викинула

яблуко і поспішно знову взяла Василя під руку. У наступному дворі росла груша. Василь зірвав гарну велику грушу для Надії. Дівчина з насолодою стала її їсти. Тоді Микола взяв Надію за плече і повернув до себе. Побачив радісні очі і зрозумів – дівчина прихильна до нього. Просто не хоче цього виставляти на показ. Хай собі іде з Василем, чи навіть з кимось іншим. Аби ось такою радістю світились очі, коли дивиться на нього. На душі стало спокійно і затишно. Відпустив її плече. Надія взяла і його під руку. Вони пішли усі троє разом далі. Микола розповів веселу історію про старшину. Старшина не вірив, що голова може боліти. «Там же кістка, а кістка не болить», - твердив старшина, постукуючи себе в лоба.

Прокинувся Микола бадьорим, зі сміхом перебираючи у думці перипетії сну. От би розповісти Василю. Посміялись би обоє від душі.

Майор піднявся рівно о шостій. Ніби по будильнику.

- Ти готовий? - до Миколи. - Плавки і шорти одягнув? Тоді швидше побігли.

Вони пробігли біля адміністратора, яка спала у кріслі, і вискочили надвір. Яскраве сонце уже відірвалось від горизонту і з посмішкою сповістило про початок нового дня. Його ласкаві промені поливали навколишній простір життєдайним світлом і теплом. Воно ніби ніжно промовляло до людей: «Я свою роботу щоденно роблю дуже сумлінно. Даю вам все необхідне для щасливого життя. Он який прекрасний світ навколо. Тепер лише від вас самих залежить, як ви використаєте мою добру ласку. Будуйте своє життя в радості і любові, впевнено, у дружбі з іншими, і все у вас вийде. Ви найкращі у цьому світі. Тож за роботу, мої друзі!»

Майор, напевне, тут уже бував і добре знав дорогу до моря. Вони пробігли декілька провулків між повитими виноградними лозами огорожами та зеленими садками і зупинились на березі. Це був чистий пісочний пляж. Попереду - неосяжний простір голубої води! Микола остовпів! Василь розповідав йому про це чудо природи. Та краще один раз побачити, ніж сто разів почути! Була безвітряна погода. Легенькі хвилі ліниво набігали на пісок і виносили маленьких крабів. Вони були майже кольору піску та дуже рухливі. Не встигнеш надивитись, як вони уже тікають у воду. Тут же біля берега плавають кулясті, схожі на холодець медузи. Микола задивився на чайок. Які вони граціозні та спритні! Літають повільно, виглядаючи рибу. Потім складають крила і стрімко падають до низу. Пірнають на секунду у воду, вистрибують з рибиною у дзьобі і

задоволено летять далі, на льоту проковтуючи рибу. Море тут було мілке. Риби багато. Тому чайки зграями крутилися біля берега.

«Ось я і попав до Криму! Навіть не гадав, що це відбудеться так швидко після Василя. Як і у нього - теж гра випадку. Адже налаштувався на ще два роки занять в училищі, а вийшло зовсім інакше. Василь втік добре відпочив, багато побачив. А що принесе мені це небезпечне відрадження. Від виконання завдання залежить доля всього Військово-морського флоту, багатьох людей. Не виконаємо – можуть погнати зі служби, або в кращому разі понизити у званні. Це не трагедія. Якось влаштуюсь. А що буде з моряками та кораблями? Потрібно кістками лягти, а прикласти усі зусилля, щоб усе зробити якнайкраще».

- Ти чого стоїш, мов заворожений? – вигукнув майор з води. – Швидше купайся і побіжимо до готелю. Потрібно ще десь поснідати.

Микола, що з дитинства звик до сільського ставка, зразу ж відчув переваги морської води. Вона холодна і надзвичайно чиста. Швидко знімає втому і дуже тонізує організм. В ній навіть легше плавати. І повітря біля моря якесь особливе.

- Григорію Петровичу, - запитав на березі, - тут якийсь особливий мікроклімат. Не можу надихатись! Чому так?

- Учені кажуть, що морське повітря наповнене оптимальною кількістю негативних іонів кисню. Академік Чижевський у двадцяті роки минулого століття у своїх дослідженнях показав, що ці негативні іони надзвичайно позитивно впливають на організм людини. Їх вплив він порівнював з впливом вітамінів. Уже тоді були розроблені «лампи Чижевського», за допомогою яких повітря в приміщеннях наповнювалось цими так званими аероіонами. Особливо ефективно вони застосовувались при відновленні хворих після операцій та важких хвороб.

- Звідки ви все це знаєте? – здивувався Микола.

- Контррозвідка повинна знати потроху про все. Лише в цьому випадку вона успішно виконує завдання, - тихо сказав майор.

- А зараз лампи Чижевського є? - викручував плавки Микола, - Щось я про них не чув.

- У кабінеті начальника нашого Управління їх висить аж дві. Одна - в лівому кутку. А друга – в кімнаті відпочинку, що позаду кабінету. Тому генерал-лейтенант такий бадьорий у свої майже сімдесят років. Працює навіть ночами. Може тому, що давно вдівець.

- А у полковника нашого немає?

- У полковника стоїть іонізатор повітря. Такий ніби акваріум з розпилювачем на журнальному столику справа від входу. А є ще відновлювачі повітря. Вони не тільки очищають, знищують шкідливості типу тютюнового диму, а й наповнюють повітря всім необхідним для організму. Колись тобі розповім все докладніше. А зараз досить про це. Заговорились. Побігли! Там Надія чекає.

У готелі вони переодяглись і майор постукав у двері номера Надії. Вона ніби чекала під дверима. Зразу відчинила. На Миколу лише зиркнула. Всю увагу направила до майора. Службу добре знала.

- Підемо снідати, - запросив тоном наказу майор і вони втрьох попрямували на перший поверх до буфету, що знаходився недалеко від адміністратора. Та буфет за давніми традиціями працював лише з дев'ятої години. А було лише початок восьмої. Вони ж з Києва ще нічого не їли. У Миколи починало бурчати в животі. Чоловіки переглянулись, похнюпились і не знали, що робити.

- У мене є чай і печиво. Зараз перекусимо, - знайшлася Надія.

У неї був і маленький кип'ятильник. З невеликої коробки запаслива дівчина витягла пакетики з чаєм, цукор, печиво і масло. Микола нагрів у склянках водопровідну воду. Надія намастила маслом печиво. Майор стояв біля вікна і щось обдумував. Микола все хотів перехопити погляд Надії, але та була якась надзвичайно зосереджена.

«Може боїться майора? – витало у голові хлопця. – Чи обдумує своє спеціальне завдання. На курсах нам розповідали, що у групі контррозвідників, крім загального, кожен може мати окреме завдання, про яке знає лише керівник групи. Можливо їй доручено слідкувати за моїми діями. Адже я на завданні вперше і можу наробити помилок. Майор сказав, що ми повинні вдавати закоханих і потрібно готуватись до такої ролі. У літаку мені здалось, що я уже готовий. А чи готова Надія? Дівчата, казали досвідчені хлопці, дуже швидко закохуються «по самі вуха» і у такому стані про все інше, крім коханого, забувають. У нашій справі цього не повинно бути. Адже завдання надзвичайної ваги. Виконати його ми повинні обов'язково. Надія, впевнений, добре до цього готова. Тому не заважай дівчині своїм настирним залицанням. Вона знає, що робить».

Коли трохи вгамували голод, Григорій Петрович тихо наказав:

- Ми з Миколою ідемо в центр міста до торгового комплексу. Там переговоримо з адміністрацією і на виду у людей попрацюємо три-

чотири години. Ти, Надіє, підеш скупаєшся, з годинку позагораєш і ретельно оглянеш місто. Тобі потрібно з'ясувати, чи є у місті «зелені чоловічки», що вони роблять. На північному передмісті, ми з тобою дивились по карті, знаходиться військове містечко. Спочатку підеш туди. Думаю, інтереси цих «чоловічків» направлені саме проти військових. Якщо там їх немає і все спокійно, підеш колами до центру, а перед обідом знову до військової частини. Побачиш «чоловічків» – спостерігай зі скверу здала. Там є лавочки. Сиди і читай книгу. Станеться щось надзвичайне – зателефонуй мені. Якщо все спокійно, збираємось в готелі о чотирнадцятій годині. Обідаємо за індивідуальним графіком. Є питання?

Питань не було і контррозвідники розійшлись.

Торговий комплекс був розташований майже в центрі. Трамваєм наші хлопці не поїхали. Їм потрібно було хоч трохи оцінити загальну ситуацію у місті. Нічого надзвичайного вони не побачили. Місто було охайне, як більшість курортних містечок. Розкішні зелені насадження. Сквери, створені для спокійного відпочинку. Багато квітів. Скрізь гарно пофарбовані лавочки. Куди не глянеш – прямо вздовж тротуарів тягнуться безкінечно кафе, бари, ресторани. Пройшли декілька розкішних з минулих часів санаторіїв, будинків відпочинку. Деякі з них, видно, будувались багатими сановниками ще при царській Росії. Людей, як для початку курортного сезону, по місту ходило зовсім мало. Зустрічались житлові будинки старої архітектури, які давно потребували ремонту. Адаже місту за офіційною версією більше двох з половиною тисяч років. Звичайно, грошей на реставрацію та ремонти завжди не вистачало. У Західній Європі дуже дбають про збереження пам'яток старовини. У нас же більшість з них занедбані. Та в одному місці побачили стару високу мусульманську мечеть. Вона була у хорошому стані. Григорій Петрович пояснив, що з поверненням кримських татар на півострові стали відновлюватись мусульманські традиції. Влада такі дії офіційно підтримує. Але московський патріархат православної церкви, що панує у Криму, старається всіляко гальмувати релігійні наміри татар. Відбуваються навіть сутички на релігійному ґрунті. Московський патріархат безпосередньо у церквах всіляко агітував перед президентськими виборами за підтриманого також криміналом Януковича. Патріарх Кирило для цього тричі відвідував Україну.

Здавалосьь, що майор добре знає місто. Він йшов по вулицях дуже впевнено, майже не вглядаючись у їх назви. Або дивився

надзвичайно непомітно. Микола, розглядаючи місто, не звернув на це уваги. Та Григорій Петрович тихо сказав, щоб юнак не дуже крутив головою і краще запам'ятав дорогу до центру. Ось і неподалік від пам'ятника Леніну торговий комплекс. Він дійсно мав не зовсім привабливий вигляд. Якихось на вид півтора поверхи просто вимагали добудови та й розширення. Адміністратор був попереджений, що приїдуть фахівці з Києва, і чекав на них. Зустрів привітно. Зразу показав, що планується зробити і наші «будівельники» взялись за роботу. Власник комплексу планував зустрітися з ними на завтра після обіду.

Григорій Петрович мав з собою у папці гарно намальований кимось фасад та бокові види майбутнього комплексу, уже затверджений раніше власником, ескізи необхідних будівельних конструкцій без розмірів, чисті аркуші паперу, пару олівців. Він витяг з кишені рулетку і показав Миколі, що мають міряти. Майор керував замірами впевнено, як досвідчений будівельник. Усі розміри перевіряли по два-три рази і заносили олівцем на ескізи. Замірів було багато. За один день все не виконати. Сонце уже піднялось високо і добре припікало. Микола зняв футболку. А майор так і працював у легенькій світлій безрукавці. Біля них час від часу зупинялись перехожі. Запитували, що тут має робитись. Майор терпляче пояснював. А Микола поряд у затінку курих сигарету, прислухаючись до розмов з перехожими. Люди літнього віку розсудливо казали – ходять чутки, що незабаром має бути референдум про приєднання Криму до Росії. Більшість кримчан проголосують саме за такий розвиток подій. Тому київській фірмі можуть відмовити у виконанні замовлення на реконструкцію комплексу. Ви, мов, робите лишню роботу. Та майор впевнено парирував, що референдуму може й не бути. А навіть у випадку скасування замовлення свою роботу вони повинні виконати. На те їх сюди і послали. Фірма, що виконуватиме реконструкцію, тоді зможе купити у них уже готову розробку. Люди не зовсім схвально хитали головами і відходили.

Біля тринадцятої години наші «будівельники» зібрали речі і направились до готелю. Та несподівано зателефонувала Надія. Вона щось коротко сказала Григорію Петровичу і вимкнулась.

- Швидше йдемо до Надюші, - тихо на вухо Миколі промовив майор, - там відбувається щось негарне. Різко не повертаємось, щоб не привертати уваги. Он попереду провулок і

звернемо до нього. Тут іти, за моїми підрахунками, кілометра півтора.

Вони ще здалеку побачили, що біля КПП військової частини натовп біля ста осіб блокував вхід. Більшість людей похилого віку стояли близько до самого КПП і щось вигукували. Серед них було зо два десятки молодих «зелених чоловічків» у камуфляжній формі. Надія сиділа у скверику.

- Пристаємо до натовпу! – тихо наказав майор. -

Починаємо теж галасувати. Приглядайся до людей. Можеш через деякий час у когось запитати, скільки платять за участь в акції і до кого звернутись, щоб заплатили. Ми ніби підтримуємо «Російський блок».

Люди у натовпі були дуже схвильовані. Але Микола побачив, що більше всього кричали «зелені чоловічки». Вони постійно снували серед людей. Складалось враження, що їх значно більше, ніж спочатку нарахував Григорій Петрович. Микола разом з усіма вигукував гасла: «Нам не потрібна українська армія!», «Ми росіяни!». «Геть з Криму!», «Ми хочемо до Росії!» Раптом у натовпі промайнуло знайоме обличчя. Це був односельчанин Стась!

«Що він тут робить? Адже казали, що планує з Польщі їхати до Лариси, яка навчається у консерваторії в Одесі. Він знає, що я навчаюсь у військовому училищі і може запідозрити, що у мене якесь спеціальне завдання. Краще до нього не підходити. Та де ж Григорій Петрович? Як правильно поступити? Стась мене теж може побачити і підійти. Що робити?»

Поки Микола нерішуче розмірковував, Стась уже вдарив по плечу.

- Привіт землякам! Як ти тут опинився? - запитав той здивовано.

- Та в училищі нашу роту бандерівці розформували. Добре, що не забрали служити до армії. У Львові нормальної роботи не знайшов. Влаштувався на завод у Києві. Прислали ось з технологом у відрядження до Євпаторії. Завод має виготовляти будівельні конструкції і я допомагаю технологу робити заміри.

- А чого опинився тут у натовпі? – недовірливо Стась.

- Проходив мимо. Зрозумів, що можна трохи підзаробити. Адже за участь щось платять? А ти ж мав їхати до Лариси.

- Лариса скурвилась, - похнюпився Стась, - пішла по

руках. Приїхав до Одеси, до вечора дочекав у гуртожитку консерваторії. А вона так і не прийшла. Телефонував декілька раз - «не доступна». Вахтерша пожаліла мене і сказала, що Лариса уже з тиждень ночує десь в іншому місці. То з одним кавалером ходила, то з іншим А тепер завела якогось музиканта з ресторану «Красний». Пішов я до того ресторану недалеко від Дерибасівської вулиці. Сів за столик, зробив замовлення. А Лариси так і не побачив. Запросив до столика керівника оркестру. Випили по чарці і той розповів, що їх контрабасист дійсно має дівчину Ларису з консерваторії, яка зараз проживає у нього. Контрабасист ніби прихворів. Коли прийде до ресторану, невідомо.

Та що ми тут під ці вигуки розмовляємо. Пішли до кафе і там по людському побалакаємо.

Микола побачив, що майор за ними спостерігає і махає біля губ пальцем, щоб до нього не підходити. Хлопець непомітно кивнув головою і вони пішли зі Стасем у розташоване поряд кафе.

- Так що – пройшла любов? – зі співчуттям Микола по дорозі, відійшовши від натовпу.

- Не потрібна мені стала ця Лариса, коли про все дізнався. Спочатку дуже боліла душа. Ми ж домовились одружитись. Адже у Польщі на заробітках було важко. Та хотів заробити на квартиру. А тут такий «від воріт поворот»! Та заспокоївся. Приїхав до Євпаторії трохи відпочити.

- І відпочиваєш на таких ось акціях?

- Зранку трохи покупаюсь, позагораю. А потім що робити. Не хочу тратити долари. На акціях зараз можна гарно заробити. Я записався до «Російського блоку». До обіду легенько на одній акції, після обіду – на іншій. За день – п'ятсот-шістсот гривень. Хіба погано? Кажуть – росіяни платять. Уже був і в Сімферополі, і в Севастополі. Хочу ще поїхати до Ялти. Завтра збираємось на озеро Донузлав. Там блокуватимемо військово містечко моряків.

- Ти і мене візьми з собою, - попросив Микола за столиком.

- Потрібно записатись до «Російського блоку». Там фактично жодних обов'язків. Зараз основне – блокування військових частин. Потім, сказали, перейдемо до більш рішучих дій.

- То запиши мене. А у технолога я відпрошусь. На відрядження дають зовсім мало коштів. Та хочеться погуляти. Ти

пробач нас з Василем, що колись тебе у селі побили. Малолітками були.

- Та уже давно пробачив! Шкодную, що тоді не відбили охоту до Лариси. Не було б таких хвилювань тепер, - розсудливо Стась, наливаючи червоне вино «Масандра» у склянки. – Давай вип'ємо за зустріч! Дуже приємно тебе бачити. Хоч одна рідна душа. З тобою порозмовляв українською мовою і стало легше на серці. Не можу звикнути до російської. А потрібно. Я з села давненько. Там і хлопців не позалишалось. Усі на заробітках.

Вони щось перекусили. Стась комусь зателефонував. Сказав, що зустрів земляка, який хоче приєднатись до акцій і за якого він повністю ручається.

- Старший дозволив. Завтра о шостій поїдемо. Потрібно не допустити вранці офіцерів-моряків на кораблі. Якщо справимось, обіцяють кожному по п'ятсот гривень. А зараз підемо до офісу «Блоку», щоб тебе офіційно зареєстрували. Паспорт з собою?

У офісі сивий чоловік уважно переглянув паспорт, запитав, що Микола робить у Євпаторії, заповнив анкету і наказав:

- Збираємось завтра о шостій біля офісу. З собою ніяких речей не брати. По дорозі поснідаємо бутербродами в автобусі. Якщо не зірветься акція – обіцяю, крім грошей, гарний обід. «Російський блок» слово тримає! Ти у якому готелі зупинися?

- У «Євпаторійському».

- Адміністратору Людмилі передай від мене привіт.

Переселить у найкращий номер. Може й дівчину гарну порадити. Зараз вони працюють за принципом «Все включено!». Ти хлопець молодий. Дівчина потрібна?

- Та я уже з однією познайомився. З номеру поряд.

- Ну дивись. Лише не підхопи хворобу. Як казав наш капітан першого рангу: «Всі хвороби від нервів, лише одна від задоволення – венерична!» - розреготався старший. – Ось тобі тимчасове посвідчення. Завтра не проспий! Не підведи. На акціях ми перевіряємо бойовий дух наших чисельних членів. А ти, Стась, залишись. Маю до тебе ще одне доручення.

Микола поспішив до готелю, де, розумів, його з нетерпінням чекає Григорій Петрович.

- Що за хлопа ти зустрів? Ніби ви близько знайомі?

- З нашого села Стась. На два роки старший. Колись навіть побились з-за дівчини. Приїхав з Польщі відпочити після

заробітків і підробляє на акціях у складі «Російського блоку». За його рекомендацією уже й мене туди записали. Якщо ви не проти, то завтра вранці поїду з ними на озеро Донузлав блокувати містечко військових моряків.

- Ну ти й спритний! І до «Блоку» проник, і на Донузлав домовився поїхати. Нам же саме туди потрібно! Якщо вчасно не зупинити – далеко підеш! Жартую, звичайно. Саме Донузлав – наша основна мета. Ти знаєш – потрібно дізнатись, чому не виконується команда вивести флот у відкрите море. Потрібно про це напругу запитати у одного з капітанів. Скажеш, хто ти. Твоє прізвище - Низький. А прізвище капітана не запитуй. Просто хай скаже – хто відмінив команду. Якщо пообідав, ідіть з Надією на море. А я попрацюю. Знаєш – у «зелених чоловічків» чисто московський акцент. У Владивостоці на крейсері у мене був товариш з Москви. Три роки поряд спали у гамаках. Після нього я москвича не лише по розмові, а по запаху відчуваю. Значить Москва керує блокуванням військових частин! Сьогоднішні події – ще одне підтвердження моїх догадок. Я на тебе дуже надіюсь. Виконаєш завдання – напишу рапорт з проханням позачергово присвоїти звання лейтенанта. Надії про все не розповідай. Скажеш – просто зустрів знайомого. Посиділи з ним у кафе, поговорили.

Микола зайшов за Надією і молода пара, весело перемовляючи, пішла на море. Погода чудова і настрої у молодих відповідний. Надія у коротенькій жовтій футболці, блакитних шортиках і широкому кольоровому капелюшку. У руці пакет, де лежало готельне покривало. Все так було їй до лиця, що Микола навіть застидався своїх довгих шортів та майже голого у одній майці торсу. Він по дорозі купив обом морозива. Надія взяла його під руку, прихилилась. Молода пара виглядала надзвичайно привабливо. Людей на пляжі було зовсім мало. Хоч і сонячно, та вода ще зовсім не нагрілась. Закохані відійшли подалі від лежаків і прилягли на розстелене покривало. Нарешті Надія подивилась Миколі у вічі.

- У тебе є дівчина? - запитала напругу без всякого вступу.

- Немає. А нащо тобі? – не зрозумів Микола.

- Ми повинні вдавати закоханих. Ти мені подобаєшся. А я тобі?

- Ти гарна дівчина. Але ж старший лейтенант, - кепкував Микола. – Як я можу тобі перечити. Наказано – будемо кохатись.

- По справжньому? Без всяких вибриків?
- Які можуть бути вибрики! – Микола несміло поцілував

дівчину.

Надія навіть не запитала, з ким він пішов з акції від військового містечка. Захоче – сам розповість. А не розповість – значить не можна. Ним керує майор. Йому хай і про все звітує. А їй достатньо, щоб гарно цілувався. Вони взялись за руки і побігли у воду. Вода була холодна. Вони змерзли і пригорнулись одне до одного. У Надії було, видно, багато нерозтраченої енергії і вона вилеспкувала велику частину її на Миколу. Микола ще дівчини не знав і боявся зачепити Надію якимось необережним рухом, доторкнутись до інтимного місця. Та вона сама так його притиснула, що хлопець майже зразу спалахнув. Природа, звичайно, брала своє. Вони вистрибнули із води і прямо тут на покривалі злились у одне ціле. Микола зацілував дівчину. Вона пристрасно відповідала на поцілунки. У обидва боки від них чистий беріг. Один пісок! Попереду - чудове море. І вони самі! Жодного люду навколо.

- Ти хоч обідав щось? – запитала дівчина, коли трохи віддихались.
- У кафе із земляком перекусили?
- То був твій земляк?

- Так. Випадково зустрілись. Відпочиває тут.

- А я майже нічого не їла. Перехвилювалась за вас під час тієї колотнечі. Потім Григорій Петрович наказав по телефону іти до готелю і там чекати.

- Чому ж ти промовчала? По дорозі до моря пообідали б. Я зараз щось принесу.

Микола побіг до кіоску. Купив пиріжків з повидлом, пару рогаликів, пляшку кефіру, газованої води. Коли повернувся назад, Надія спала, прикривши лице капелюшком. Молоде гарне трохи засмагле тіло знову приваблювало юнака. Та він швиденько скупався і ліг поряд.

«Не для дівчат наша служба. Ось Надії уже за двадцять років, а хлопця, видно, не має. Покохається зі мною і наші доріжки можуть розійтись. Тому захоплюватись до без тям ніяк не можна. Так нас і наставляв підполковник на курсах. І обманювати її я теж не зможу. Хай сама вирішує, віддаватись мені, чи ні. Наполягати не стану. Щоб потім вона не гнівалась на мене довго, не ображалась».

Надія швидко прокинулась. Вони пообідали пиріжками, запили кефіром і, щоб не підсмажитись, повернулись до готелю. Дівчина

більшу частину дороги мовчала. Лише перед готелем попросила:

- Не думай про мене погано. Любила я одного хлопця. Та років чотири тому його послали у відрядження за кордон. З того часу жодної вісточки. Не хочу про це думати, але недавно приснилось, що його уже немає в живих. Наплакалась. Та він відпустив мене продовжувати жити далі. Якщо ти не проти, будемо відданими друзями. А там – як Бог пошле. Без надійного друга, який завжди готовий підставити плече, у нашій службі надзвичайно важко.

- Даю слово офіцера, що буду відданим тобі до кінця, - прошепотів на вухо і поцілував дівчину Микола. - Але на службові теми нам з тобою краще не розмовляти. Хвилювання одне за одним може лише завадити. Завтра мене з самого ранку не буде. З'явилися нові обставини, які можуть полегшити виконання нашого завдання.

Григорій Петрович увечері дав Миколі відповідні вказівки:

- Блокуй містечко моряків разом з усіма активно. Та уважно спостерігай за пересуванням моряків-офіцерів всередині за огорожею. Там у них знаходиться декілька будинків, де вони проживають. Це так звані будинки офіцерського складу ДОСи. Побачиш, що хтось повернувся туди від КПП, постарайся якось вибігти з натовпу ніби до туалету. В огорожах з боків та позаду завжди є діри. Дірою, чи якось переберешся через огорожу і у ДОСі знайди офіцера. Бажано званням не нижче капітана, майора. Лише вони є капітанами кораблів. От з ним і коротко без свідків поговориш. Потім швидше повертайся до натовпу. Тебе ще «блоківці» не знають, будуть перевіряти. Тому остерігайся, щоб не слідкували. В крайньому разі односельчанин прийде на допомогу.

Микола ліг рано, добре виспався і прийшов до офісу хвилин на десять раніше. Великий автобус уже стояв поруч. Двері розчинені. Там сиділо декілька молодиків. Микола зайшов, привітався і сів позаду. Через декілька хвилин прийшов Стась.

- Ми не встигли обміняти телефонними номерами. Хвилювався, щоб ти не проспав, - потис руку Миколі. – Налаштований рішуче? У цій справі без рішучості не можна. Ти можеш не вірити у те, що кричатимеш. Але рішучість додає сили і починаєш хоч тимчасово разом з усіма вірити у справедливість справи.

- Яка справедливість? Хочеться заробити грошей. А про інше хай думають організатори. Технолог не хотів мене відпускати. Але я послався на те, що у селі ми з тобою дружили з дитинства і

хочемо хоч трохи побути разом. У тебе, мов, гарна екскурсія на Донузлав і ти запропонував поїхати разом. Прийшлося купити технологу пляшку гарного марочного вина і лише тоді він дозволив поїхати.

- Де ти навчився так складно обманювати?

- В училищі старшина нас наставляв, що часом, якщо дуже потрібно, краще гарно обманути, ніж сказати погану правду. От і дотримуюсь житейської істини. Вона іноді виручає.

Зайшов старший, зробив перекличку, роздав великі бутерброди з шинкою і автобус рушив. Більшість «блоківців» спали. А наші хлопці не могли наговоритись.

- Чому ти в Одесі не знайшов Ларису і не запитав у неї прямо, чи чекала тебе? – продовжував вчорашню розмову Микола. – Може все не так, як тобі розповіли зовсім сторонні люди. Ти ж вірив їй?

- Як може бути не так, коли не ночує у гуртожитку?

- Могла перейти на квартиру. Адже у гуртожитку в кімнаті декілька студентів. Їй важко репетирувати. Ти досвідчений хлопець. Працював у Польщі більше двох років. А не з'ясував все до кінця. Тепер будеш хвилюватись.

- Яюсь усі хвилювання майже минулись. Та розмова з тобою знову повернула до одного дня перебування у Одесі. Навіть не подивився місто. Весь день чекав Ларису. І чому розв'язала язик та вахтерша? Можна було б піти до консерваторії на заняття. Там зустрілись би. Та коли вахтерша таке сказала, у мене в очах потемніло. А в ресторані капельмейстер ніби підтвердив. Але давай не будемо про це. Все минуло.

- Ще не пізно поправити. Ви ж не зустрілись, - наполягав Микола.

- Скільки можна теревенити! – донеслось збоку. - Дайте поспати!

Хлопці замовкли. Микола дивився у вікно на навколишні краєвиди, а Стась задрімав.

2. Донузлав

Ось і дорожній вказівник – селище Мирний. Це на самому березі озера Донузлав. Далеко, мов у тумані виднілись бойові кораблі.

Декілька дво- та триповерхових будинків. На одному з них великий російський прапор. Далі від берега - власні будиночки утопають в садах та виноградниках. Огорожі з вапняку давні, почорнілі. Автобус зупинився поблизу КПП військового містечка. Тут уже стояли ще два автобуси. Десять з півтори сотні людей юрмилає біля зачинених вхідних дверей КПП. О восьмій годині у дверях з'явився у військовій морській формі підполковник.

- Капітан другого рангу, - тихо Стась.

- Що тут робиться? - голосно запитав моряк, - Я відповідальний черговий військової частини. Повинен доповісти командирі ескадри, чого ви хочете.

- Не випустимо нікого з містечка, поки не вийде командир, - вигукнув старший, що записував Миколу.

- Командир зараз на кораблі, - далі черговий.

- Викликайте його сюди! - у відповідь.

Підполковник зник за зачиненими дверми. Повернувся хвилину через десять.

- Командир проводить огляд одного з кораблів і звільниться через дві-три години. Наказав мені з вами перемовити. Чого ви хочете?

- Поки не прибуде командир ескадри, ні з ким розмовляти не будемо, - безапеляційно старший. - Огляд корабля можна зробити іншим разом.

- Я доповім командирі. А поки що випустіть офіцерів. Їм потрібно прибути на службу.

Як тільки у дверях з'явилися перші два офіцери, натовп впритул загородив прохід.

- Ми нікого не випустимо! – закричали з юрби. - Флот переходить під керівництво Ради Міністрів Криму! У наших водах наш флот! – лунало з усіх боків. - Мінняйте на кораблях прапори бандерівської України на прапори Республіки Крим!

Поряд з Миколою кричав Стась. Він весь від напруги аж почервонів. Микола теж кричав. Та якось не дуже голосно, мляво. З висоти свого зросту він бачив, що офіцери з того боку КПП почали розходитись. З десятків попрямувало до недалеких ДОСів. Це йому було й потрібно. Юрба продовжувала кричати. А Микола на вухо Стасю голосно, щоб почули інші:

- Мене припекло до туалету! Уже не витримує! Біжу шукати!

І побіг за кут огорожі. Тут дійсно за деревами подалі була добра діра. Микола через неї проліз на територію містечка. І мерщій до крайнього ДОСу, у дверях якого тільки що зник офіцер. В коридорі були трохи відчинені лише одні двері. Микола постукав і зайшов.

- Що вам потрібно? – виглянув з кімнати здивований майор, який встиг лише зняти кашкета.

Микола зачинив за собою двері.

- Не дивуйтеся! Я лейтенант Низький з української контррозвідки. У мене завдання - з'ясувати, чому не виводяться кораблі у відкрите море. Хто відмінив команду Генерального штабу? Слово офіцера – на вас посылатись не буду. Я навіть не питаю і не знаю вашого прізвища. Просто скажіть, дуже благаю вас, хто дав іншу команду.

- Командувач флотом Березовський, - тихо відповів майор і зачинив двері до кімнати.

Микола мерщій кинувся до виходу з ДОСу. А сюди уже прямувало декілька офіцерів.

«Куди сховатись? Адже можуть затримати! Що робити?» - гупало у голові. Микола машинально зняв футболку, в одних штанах вийшов надвір, відійшов трохи від дверей і став розглядати дах ДОСу.

- Що ти тут розглядаєш? - суворо запитав один з офіцерів.

- Будемо ремонтувати дахи ДОСів, - повернув голову Микола, - нарешті дали трохи шиферу і рубероїду.

- Давно пора, а то весною в одному місці протікало.

Офіцери зайшли до будинку, а Микола незабаром уже був біля Стася. Натовп трохи тихіше та продовжував кричати. Здається, відсутності Миколи не помітили.

До «блоківців» ніхто більше не виходив. Старший декілька раз підходив до дверей, шарпав, стукав. Але не відчинили. Натовп до чотирнадцятої години потовкся біля КПП. Ще покричали гасла. Потім поступила команда сідати до автобусів. Через годину були уже в Євпаторії. Гроші під розпис видали у офісі.

- Завтра знову о шостій їдемо на Донузлав! – оголосив старший. - А зараз прошу усіх на обід до кафе поряд. Гарно попрацювали!

На столах уже було накрито. Овочеві салати, шинка, ковбаса, смажена риба і пляшка горілки на чотирьох.

Так Микола одержав «бойове хрещення» у лавах «Блоку». Стась

не хотів його відпускати. Та Микола сказав, що хоче допомогти технологу. Адже там одному важко робити заміри і заносити їх на ескізи. У відрядженні роботу потрібно виконати.

- Якщо технолог відпустить – завтра прийду. Та може й не відпустити. Він мав сьогодні зустрітись з власником і могли поступити якісь нові вказівки. Я тобі зателефоную. Дякую, що допоміг заробити гроші, - тепло на прощання потис руку Стасеві.

Григорій Петрович детально розпитав Миколу про події у військовому містечку Мирного.

- Діяв за вашими інструкціями. Пробрався на територію містечка. Запитав у ДОСі капітана третього рангу. Той, не роздумуючи, відповів – наказ віддав командувач флотом Березовський.

- От сволоцюга! Були відомості, що він часто випиває з адміралами Чорноморського флоту Росії. Але щоб відмінити команду Генерального штабу! Це ж зрада! Його судити потрібно.

А ти набагато спритніший, ніж я думав. Досвіду не маєш та метикуєш правильно. Добре придумав про ремонт дахів ДОСів. Завтра знову поїдеш на Донузлав. Потрібно розглянути, чи на рейді там не стоять російські кораблі. Від тебе трохи тхне горілкою?

- Так я ж казав – приїхали назад і всіх запросили на обід. На столі стояла пляшка горілки на чотирьох. Потрібно було випити разом з усіма, щоб не виділялись з гурту.

- Добре зробив. Наше спільне завдання практично виконав ти сам. За це гріх не випити. Як і обіцяв - напишу рапорт на присвоєння звання лейтенанта. Можеш уже купувати зірочки на пагони! Іди з Надією на пляж. Вона знову спостерігала за ситуацією у місті. Коли доповідала, все зиркала на твоє ліжко. Не запитала, але по очах бачу – чекає на тебе. Вдавайте закоханих. Але не закрути дівчині голову.

Вони з Надією на пляжі взяли газировки, цукерок, печива і пішли ще далі від «цивілізованого», обставленого лежачками центру. Дівчина не питала, де він був сьогодні, що робив Лише пригорнулась до Миколи і ласкаво заглядала у вічі.

- Ти десь трохи випив? – запитала тихо.

- Знову зустрічався із земляком. Посиділи у кафе. Він у «Російському блоці» і у розмовах може розповісти про їх тактику. Завтра теж піду з ним на зустріч. Та давай купатись. Спека!

У воді вони бавились, мов діти. Пірнали одне під одного,

хлюпались, плавали на перегонки. Микола плавав краще Надії та завжди давав їй можливість перемогти.

- Не піддавайся, - сміялась дівчина, цілуючи його прямо у воді - я цього не хочу! Перемога тішить, коли вона справжня.

Поцілунки були солоні. Але Микола цього не відчував. Він з дівчатами ніколи раніше не цілувався і зараз почував себе на сьомому небі. Яке блаженство цілувати дівчину, яка тобі подобається! Що може бути приємнішого. Надія теж була жадібною до поцілунків. Але обом одних поцілунків уже було замало. Вони впали на покривало і поринули у рай кохання. Відносини між ними стали настільки близькими, ніби вони кохаються давно. Повністю віддавались один одному. Для Миколи все було вперше і він був обережним. Боявся завдати дівчині болю. Зате Надія була такою розкутою. Старалась одержати якнайбільше задоволення, в той же час не забуваючи про хлопця. Вона гладила його всього руками, притискала до себе, завмирала у довгому поцілунку і не зупинялась ні на мить. Звідки лише брались у неї сили. Микола уже було втомився. Та Надія знову його розпалювала і солодке кохання тривало далі. Нарешті обоє зовсім вибилися з сил і заснули у обіймах. Микола прокинувся вчасно. На горизонті він побачив два крейсери, що швидко рухались на захід у напрямку озера Донузлав.

«Непереливки буде нашим кораблям. Не випустять їх росіяни у відкрите море. Невже ніхто не візьме сміливість вивести кораблі з озера. Вони ж там мов у западні. Ніби спеціально майже весь флот перевели з Севастополя туди. Це ж просто зрадницьке рішення. Навіть мені, що зовсім не розбирається у військово-морських питаннях, це очевидно. Потрібно сказати Григорію Петровичу».

Микола поцілунком розбудив Надію. Вона знову пригорнула його до себе. Та хлопець сказав, що необхідно терміново переговорити з майором. Вони швиденько зібрались і повернулись до готелю. Микола поцілував дівчину біля її номера.

- Увечері тебе чекає приємний сюрприз, - сказав інтригуюче.

Григорій Петрович розмовляв з кимось по телефону. Та побачив у дверях Миколу і зразу припинив розмову.

- Я спостерігав, як у напрямку Донузлаву пішло два крейсери. Здається – російські. Номери на бортах без бінокля не прочитав.

- Ти стаєш все більш уважним. Для контррозвідника це

надзвичайно важливо. Завтра і побачиш, що там робиться.

- Може зараз є якась можливість попередити командира ескадри? – схвильовано Микола.

- Уже пізно. Озеро, здається, перекрили. Тобі потрібно буде добре усе розгледіти. Ось окуляри-біноклі. Вони на сонці темніють і будуть сприйняті, як сонцезахисті. На сьогодні досить. Відпочивай.

Та Микола налаштувався інакше. Увечері він запросив Надію до ресторану, який знаходився недалеко від готелю. Вона зраділа, адже вечорами сама сиділа у номері, та запитала здивовано:

- А Григорій Петрович знає? Він дозволив?

- Я йому про ресторан нічого не сказав. Просто, мов, вийдемо з тобою прогулятись. Ми не діти. Не лягати ж так рано спати. По телевізору одні російські серіали про героїчних і дуже кмітливих ментів. Надоїли ці надзвичайно розумні поліцаї.

- Чому ти їх називаєш поліцаями? – розсміялась Надія.

- Зараз в Росії міліцію перейменували у поліцію. Отже в поліції служать поліцаї! Так, розповідав мені дідусь, називали на Україні у другу світову війну німецьких та місцевих поліцейських. У цю назву вкладався дуже негативний зміст.

- Добре, пішли. Та Григорію Петровичу ти потім скажеш. Так у нашій службі потрібно. Ми повинні старшому групи доповідати про кожен крок. Адже якась необережність може призвести до зриву виконання завдання.

- Скажу, звичайно. Та й побудемо ми там недовго.

Ресторан був не дуже розкішний. Заповнений на одну третину. Микола замовив пляшку шампанського, якісь вишукані салати. Він не розумівся у ресторанному етикеті. Коли офіціант налив їм шампанського, підняв свій фужер, простяг до Надії, стукнувся і хотів випивати.

- А тост? - посміхнулась Надія, - Випивка без тосту - це пиятика!

- Будьмо здорові! – зразу знайшовся хлопець.

- Хіба це тост! Ти скажи гарні слова. Щоб не забулись.

Адже ми з тобою у ресторані вперше. Та й раніше ніколи не випивали.

- Тоді давай вип'ємо за нашу дружбу! Щоб вона була не на словах, а справжньою. Як у нас з моїм другом Василем. Він мені за брата. Ми з ним грали у районній баскетбольній збірній команді. Так

часто віддавав мені паси навіть тоді, коли сам міг закинути у кільце. Тренер його за це сварив, але виправити до кінця не зміг. А то грали б разом і за збірну області. Сиділи за однією партою. Давав весь час списувати. Зараз вчиться у Києві на радіоастронома. Мене навчив орієнтуватись по зірках. Ось за таку віддану дружбу з тобою!

Коли випили, Надія ніжно подивилась Миколі у вічі.

- Ти напевне чув, що дружба між дівчиною і хлопцем дуже часто переростає у любов, а потім і у кохання. Так що нам потрібно бути обережними у відносинах.

- А хіба є різниця між любов'ю та коханням? Це те ж саме, - простодушно запитав Микола.

- Ти до такого віку не знаєш різниці? Ну даєш! –

Здивовано Надія. - Коханням ми займались на пляжі. А любов – все те гарне, романтичне, що буває до цього. Зустрічі, побачення, квіти, перші поцілунки. І любов, і кохання – це надзвичайно прекрасні почуття у взаєминах між чоловіком та жінкою. Вони призводять до продовження людського роду. У певному сенсі для цього люди і живуть на світі. Навчаються, працюють, займаються наукою, мистецтвом, розвивають суспільство та народжують дітей, щоб передати їм свої досягнення. Саме любов і кохання є основними рушіями прогресу людства. Із-за любові люди сягають визначних висот у своїх справах, ідуть на подвиги, приносять себе у жертву іншим. Леонардо да Вінчі намалював свій шедевр «Мону Лізу», будучи закоханим у неї. П'ятсот років мистецтвознавці вивчають цю картину і не можуть до кінця збагнути намальовані почуття. Григорій Сковорода, за якого в молодості не видали заміж кохану дівчину-кріпачку, довго навчався у Західній Європі, згодом пішов мандрувати Україною і став видатним вітчизняним філософом. У нього вчать до цього часу. Якщо історики не обманюють, то усі війни відбувались із-за нерозділеного, чи перерваного кохання. Богдан Хмельницький почав війну проти Речі Посполитої, коли польський шляхтич зруйнував його хутір і убив кохану дружину. Це призвело до того, що уже більше трьохсот п'ятдесяти років ми не можемо вирватись з цупких «братніх обійм» Росії. Звичайно, війни – це надзвичайно трагічно. Жодну війну не оправдати любов'ю. Але нікуди від історії не дінешся.

Є і зовсім протилежне почуття. Ненависть. Кажуть – від любові до ненависті один крок. Тобто, якщо людина любить, а на її любов не відповідають, чи зраджують, то такі відносини можуть перерости у

ненависть, яка теж є одним із рушіїв прогресу суспільства.

- Ти так розповідаєш, що, відчувається, були у твоєму житті і любов, і ненависть, - співчутливо Микола.

- Були. Та не хочу про це згадувати. Колись розповім. Он заграв оркестр. Краще трохи потанцюємо. Забула уже й коли танцювала.

Вони пішли у центр ресторану, де уже кружляло декілька пар. Грали повільне танго. Микола пригорнув дівчину. Він у танці був не дуже спритним. Та на ноги не наступав. Надія вся віддалась музиці, відпочивала із задоволенням. Вона відчувала кожен рух партнера. Ніби у парі вів Микола, але фактично дуже елегантно і спритно керувала дівчина. Так буває, коли дівчина досвідченіша від хлопця. Все ніби було добре, та Микола підсвідомо відчув, що за ними хтось спостерігає. Коли обережно обвів очима приміщення, то побачив, що на них дивляться двоє чоловіків, які сиділи за столиком під вікном. Хлопець Надії нічого не сказав. Вони ще станцювали один танець і сіли відпочити. Раптом до них підходить офіціант і приносить пляшку коньяку. «Вам прислали подарунок», - офіціант показав очима на тих чоловіків. Коли музика знову заграла, один з них підійшов і ввічливо запросив Надію до танцю. Дівчина спокійно відмовила, сказавши, що танцює лише зі своїм хлопцем. Раптом сталось щось несподіване і незрозуміле. Чоловік, що був напідпитку, схопив за скатертину з їх столу і потяг до себе з вигуком: «Ви мене образили!» Все, що було на столі, опинилось на підлозі. Микола спочатку розгубився. Та коли чоловік знову рушив до них, хлопець, не тямлячи себе, встав, ударив нахабу кулаком в щелепу і збив чоловіка з ніг. У ресторані спочатку запанувала тиша, а потім знявся галас. Особливо пискляво кричали жінки. Надія схопила Миколу за руку і потягла до виходу. Але було пізно. До ресторану вбігло два міліціонери. Миколі і чоловікові надягли наручники, грубо вивели надвір, запхали до машини і відвезли до міліцейського відділення. Черговий записав прізвища порушників до журналу. Їх відвели до камери з міцною решіткою замість передньої стіни. Хлопець лише тепер зрозумів, у яку халепу потрапив. Він проклинав ту мить, коли надумав запросити Надію до ресторану. «Що тепер буде? До ранку ж звідси не випустять. А потім виженуть зі служби з «вовчим квитком»! І правильно зроблять. Офіцер контррозвідки повинен мати тверезу голову і постійно контролювати думки та кожен свій рух. Гроші за службу даремно не платять. Я ж повівся, мов звичайний хлопчисько!

Гріш ціна такому офіцеру!» Лише тепер він зрозумів, що
за кожне задоволення у житті потрібно платити.

Як гарно їм було у ці дні з Надією. Та як жахливо все повернулось. Зовсім несподівано і у дуже чудовій ситуації. Доля спеціально вибирає такі моменти. Вона ніби хоче провчити людину.

А Надія тим часом побігла до Григорія Петровича. Майор уже спав. Та швиденько одягся, вийшов з готелю, знайшов відділок міліції і у буквальному змісті «викупив» хлопця за гроші. По дорозі до готелю обоє мовчали. Микола думав – пронесе. Все закінчилось ніби без особливих наслідків. Та помилявся.

У номері Григорій Петрович обурено повчав:

- Ти ж казав, що просто прогуляєтесь! Невже не розумієш, що нас сюди послали не для того, щоб ходити по ресторанах? Звичайно, дівчину потрібно захищати. Але із-за цієї твоєї витівки ми могли поставити під загрозу виконання завдання. Ти військовий. А для військового дисципліна над усе. Я був про тебе іншої думки. Лягай спати. Завтра ж о шостій потрібно їхати на Донузлав.

- Невже було б краще, щоб мене побили?

- Ліпше було б, щоб ти думав про виконання завдання, а не про гулянки. Завтра про це предметно поговоримо. А зараз – спати!

Микола не міг зразу заснути, хоч і був дуже стомлений від пережитого хвилювання. У голові декілька раз прокручував і аналізував події минулого вечора.

«Чому ми не відмовились від тієї пляшки коньяку? З цього ж все почалось. Приймати від незнайомого такі подарунки собі ж дорожче. Навіть по чарці його не випили. Розбилась пляшка на підлозі. І шампанського не допили. Надія на мене образиться. Хіба можна так себе поводити! Перелякав дівчину. Вона хоч і офіцер, та, видно було - дуже злякалась. Стояла, мов вкопана Ми ж на виконанні важливого завдання. А якщо б і її затримали. Григорій Петрович нічого не знав би. Мобільники у нас відібрали б. Лише вранці майор зрозумів би – щось сталось.. Не напише тепер рапорт про присвоєння звання лейтенанта. Я б на його місці не написав».

Вранці у автобусі Стась запитав:

- Ти якийсь заспаний, невеселий. Щось сталось?

- Та вчора увечері пішов з дівчиною до ресторану і там з якимось нахабою трохи почубились. Все закінчилось добре, але перехвилювався. Ледве заснув.

- То ти уже знайшов тут дівчину?

- Познайомились на пляжі. Після роботи пішов скупатись. А вона запитала, котрий час. Розговорились і вирішили поговорити ще й увечері. От і договорились.

- Не бери дурного в голову, а важкого в руки. Якщо потрібно – я допоможу. Чому не зателефонував?

- Та все закінчилось так швидко, що про тебе згадав лише згодом.

- А дівчина як?

- Втекла зразу ж. Може зустріну на пляжі сьогодні.

Спокуслива.

- А ми вчора їздили ще до військового аеродрому Бельбек. Порепетували там до темна разом із «зеленими чоловічками». Вони дуже агресивні. Та надійні хлопці. Якщо потрібно – захистять.

- Познайомиш якимось з ними. Можуть знадобитись.

- Звичайно. Ти трохи поспи. Роботи знову хватить.

До військового містечка моряків їхали вздовж берега моря. Микола у свої окуляри-біноклі добре розгледів, що два крейсери під російськими прапорами стояли майже впритул до виходу з озера Донузлав у море. Українських кораблів вони не пропустять. Потрібно буде прориватись з боєм. Та куди братись старим кораблям України до сучасних російських ракетних крейсерів.

«Наш флот у полоні! Тепер не вирватись! Березовський спеціально завів сюди майже всі кораблі. І дав вказівку не виконувати команду Генерального штабу про вихід у відкрите море. Все було заздалегідь продумано. Зараз очевидно – це зрада! І референдум щодо приєднання Криму до Росії - теж зрада. Верховна Рада на ейфорії після Майдану відмінила прийнятий партією регіонів та комуністами закон про особливий статус російської мови у російськомовних областях. Це стало ніби основною причиною того, що Крим став на диби. Тепер поспробуй втихомир, якщо Росія уже задіяла тут своїх «зелених чоловічків». Щоб таке не відбулось і в деяких інших областях. Я скажу про це Григорію Петровичу. Та чи мене, молодшого лейтенанта, послухають. Може до майора прислухаються? Нас же сюди і послали вияснити ситуацію. Потрібно за допомогою Стася «затесатись» до цих «зелених чоловічків». Там можна щось почути».

Автобус уже наблизився до військового містечка. КПП «блоківці» знову надійно перекрили, вигукуючи ті ж самі гасла, що і вчора.

Офіцерів за межі містечка так і не випустили. Двері КПП були надійно закриті. А через годину ще один автобус привіз «зелених чоловічків». Вони без всяких гасел стали енергійно напірати на ворота містечка. До них приєдналось декілька «блоківців». Серед них були Микола і Стась. Стась зразу познайомив Миколу з порівняно молодим «чоловічком».

- Рекомендую – мій друг Микола. Можеш на нього розраховувати, як на мене, Приїхав у відрядження, та зразу приєднався до нас.

- Юрій, - простяг руку «чоловічок», - потім поговоримо. А зараз будемо штурмувати ворота. Є наказ захопити містечко.

- Там же озброєні моряки, - це стривожено Микола, - можуть стріляти. Військову частину просто так не здадуть.

- А ми теж не без зброї, - Юрій витяг з кишені і показав наган. – Хай лише поспробують стрільнути. У містечку наші люди допоможуть. Адже відповідна робота серед моряків проведена.

Дійсно, з містечка ніхто не стріляв. Та ворота виявились такими надійними, що штурму не піддались. «Чоловічки» стали шукати дірки чи проломи в огорожі. Дійшли до дірки, якою вчора скористався Микола. Але її встигли за добу замурувати. Інших дір не було. «Чоловічки» повернулись до воріт. Хтось вигукнув: «Перекур!»

Микола залишився біля Юрія, витяг цигарки і пригостив його.

- Вирішив у відрядженні підзаробити? Чи ти з ідейних міркувань?

Давно у «Російському блоці»? - ніби байдуже Юрій.

- Співчуваю давно. Я ж приїхав у відрядження з питання реконструкції торгового комплексу в Євпаторії. Тут випадково зустрів Стася. От і приєднався тимчасово до них. Платять добре. Що ще потрібно.

- Так ти незабаром повернешся до Києва?

- Думаю – через тиждень, - на всякий випадок Микола, - Тут власник комплексу затіяв велику перебудову. І нам з товаришем приходиться узгоджувати низку питань з бетонних робіт. Може і довше затримаємось.

- А в Києві не хочеш підзаробити? Там незабаром плануємо щось подібне до Криму. Я один з керівників «чоловічків» і дав би тобі спеціальне завдання.

- Чому ж не хочу? – ніби радо Микола, - Добру справу потрібно підтримати. Кажіть, що робити.

- Повернемося до Євпаторії і там поговоримо.

«Сказав, що і в Києві плануються акції, подібні до кримських, - вирувало у голові хлопця, - І там будуть захоплювати військові частини? Це ж може призвести до повернення старої бандитської влади? За що тоді люди боролись на Майдані? За що загинула Небесна Сотня? Потрібно, щоб Григорій Петрович негайно доповів про ці зловісні плани у Київ!»

Під час «перекуру» більшість «блоківців» і «чоловічків» трохи випили з якихось баклажок спиртного і по команді «Вперед!» знову кинулись до воріт. Та ворота раптом розчинились і прямо у натовп виїхав грізний зелений бронетранспортер. За ним вийшли з автоматами зо два десятки моряків на чолі з морським майором. Саме з цим майором Миколі вчора вдалось переговорити. Майор голосно скомандував: «Вогонь!» Моряки короткими чергами почали стріляти по верх голів нападників. «Блоківці» з переляканим галасуванням розбіглись у різні боки, мов щурі. А «чоловічки» упали на землю. Більшість з них навіть голів не піднімали. Моряки, не перестаючи стріляти, повернулись знову на територію. Останнім заповз назад бронетранспортер. Ворота зачинились.

Микола лежав біля Юрія. Страху зовсім не відчував. Був радий, що штурм містечка не вдався. А Юрій матюкався, та нагана з кишені не витяг. Коли зачинились ворота, Юрій вигукнув: «Усім в автобус!» «Чоловічки» мерщій побігли до авто. Микола теж побіг разом з ними і опинився в автобусі, який зразу ж швиденько розвернувся і поїхав на Євпаторію.

- Ти чого не зі своїми? – здивовано Юрій.

- Так ви ж сказали, що в Євпаторії поговоримо. Де б я вас шукав?

- У цій колотнечі я про тебе й забув. Добре, що ти тут. Ось випий з фляги і відпочивай.

Микола зробив декілька ковтків. Напій був схожий на коньяк. У голові трохи зашуміло і він незабаром задрімав. До Євпаторії доїхали без пригод. Автобус зупинився біля якихось зелених воріт. Ворота автоматично розчинились і машина заїхала на обсажену трояндами по периметру невелику площу, за якою височів двоповерховий будинок з колонами, схожий на санаторій. Юрій повів Миколу на другий поверх. У одній з кімнат і відбулась між ними розмова.

- Якщо згоден, то завдання для тебе просте, але таємне. Потрібно зустрітись з нашою людиною і передати невеликий пакет.

Адресу запам'ятай: Льва Толстого дванадцять, квартира сім. Він тобі і заплатить гроші за передачу. Не хвилюйся, заплатить добре. Згоден?

- Чого ж не передати. Я лише не знаю, коли повернусь до Києва. Ми з колегою можемо затриматись тут на декілька днів.

- Передача не термінова.

- А за сьогоднішню акцію мені заплатять?

- Ось чотириста гривень, - витяг зі столу і простяг гроші Юрій. - Дякую. Я виконаю ваше прохання. Думаю, ми з технологом через два-три тижні знову приїдемо сюди. Потрібно у Києві зробити креслення і потім все погодити з власником торгового комплексу. Як мені вас знайти?

- Записуй до мобільного мій номер, - продиктував Юрій.

- Зразу ж і зателефонуй. У нас завжди знайдеться для тебе справа.

Коли Микола клав гроші до кишені, то звідти мало не випали окуляри-бінокль. Юрій міг зразу зрозуміти, з ким має справу. Та, слава Богу, пронесло. Хлопець мерщій кинувся до свого готелю. Григорія Петровича з Надією не було на місці. Юнак пообідав у буфеті і ліг спати. Його майже увечері розбудив майор. Микола детально доповів про всі події сьогоднішнього дня.

- Ти знову молодчина! Працюєш за усіх трьох! Твої спостереження дуже важливі. Та особливо добре, що познайомився з цим Юрієм і одержав завдання. Ми повинні проникнути у середовище «чоловічків». Пакет подивляться наші спеці. Я майже впевнений – у пакеті нічого важливого. Це звичайна перевірка. Виїдеш зараз з ним до Києва. Ніби повезеш частину ескізів на торговий комплекс, які ми зробили. І повернешся через тиждень з новими інструкціями. Згідно наших канонів за тобою повинні постійно стежити, Тому будь надзвичайно обережним. Приїдеш – зразу прямуй на завод. Лише потім – на квартиру, де тебе чекатимуть наші хлопці. Ми з Надією залишаємось. За моїми спостереженнями тут назрівають надзвичайні події. Уже те, що наш флот заблокували на Донузлаві, а військове містечко моряків штурмують російські «зелені чоловічки» зі зброєю, багато про що говорить.

Росія не пробачить нам проєвропейський вибір. Путін намагається створити нову імперію і не випускає нас з «обійм».

- Цей Юрій ще сказав, що у Києві незабаром планується зробити щось подібне до Криму. Невже захоплять Київ? – тривожно хлопець.

- А це уже ти здобув надзвичайно важливу інформацію! Молодець! Я зараз доповім полковнику. Та Київ їм буде не по зубах!

Микола зібрав свої нехитрі речі в рюкзачок і зайшов до Надії.

- Григорій Петрович наказав мені їхати до Києва. Ти пробач за вечір у ресторані. Не стримався. Знай, що постійно хвилюватимусь, щоб у тебе було все гаразд. Обіцяй - даремно не ризикуватимеш і всі дії попередньо добре продумаєш. Я незабаром маю повернутись.

- Ти став мені рідним за ці дні, - сумно пригорнулась до хлопця і промовила Надія. – Не знаю, що чекає нас попереду. На душі неспокоїно. Та надіюсь – все буде добре. Привіт Києву!

Вони поцілувались і Микола подався на автовокзал. Маршрутні таксі до Сімферополя мали ще ходити. На автовокзалі ніс до носу зіткнувся зі Стасем!

- Ти куди? – розвів руки Стась, - Казав, що виїдеш через пару днів. Щось помінялось?

- Технолог зробив частину ескізів бетонних виробів на комплекс. Потрібно у Києві виготовити креслення. Потім приїхати узгодити з власником комплексу. Хотів би ще з вами підзаробити, та зараз не виходить. Повернусь – знову звернусь до ваших.

- Я ж теж на Київ! Зателефонувала мати, сказала - прихворіла. А город заріс бур'янами. Плаче – приїжджай. Так що їдемо до Києва разом. Вдвох веселіше.

Микола і гадки не мав, що Стася послали за ним стежити. Російський спецназівець Юрій перевіряв нашого недосвідченого контррозвідника, який до них чомусь прибився. Стась для цього на першому етапі підходив якнайкраще.

Доїхали без пригод. Стась подався на маршрутку. А коли Микола сідав до тролейбусу, то побачив, що з ним разом зайшов юнак, який стояв на вокзалі неподалік при розгляді розкладу руху поїздів. Так той і довів Миколу до заводу. Григорій Петрович, як завжди, був правий. За лейтенантом стежили з самої Євпаторії. Микола пройшов через територію заводу до транспортної прохідної, впевнився, що стеження немає, і через годину зайшов до своєї квартири. Там його уже чекали двоє співробітників з Управління. Пакет перевірили. У ньому дійсно нічого не було.

Під вечір хлопець пішов на Льва Толстого. Двері відчинив похмурий чоловік середнього віку, міцної статури.

- Вам пакет з Євпаторії, - протяг Микола.

- Щиро дякую! Мене звати Олексій, - подобрішав чоловік, - Зайдіть! Сідайте. Зараз трохи вип'ємо. Як там наші? – наливаючи горілку у чарки. - Телефонували, що багато роботи. Ніби все виходить добре. Та ви ж з місця подій. Бачили своїми очима.

- Я недавно примкнув до «Блоку». На роботі платять мало. Хотів підзаробити. А це познайомився з Юрієм і зрозумів – на ваших вся надія. Без них нічого не вийде. Події розгортаються на нашу користь. Український флот заперли у Донузлаві. Сам бачив. Люди активно підтримують акції проти київської влади.

- Нам і в Києві необхідні такі надійні люди, як ви, - налив знову горілки Олексій. - Потрібно і тут активізуватись.

- Я приїхав на завод. А через тиждень знову у відрядження до Євпаторії. Повезу креслення бетонних виробів.

- За тиждень багато води спливе. Приходьте завтра на тринадцяту годину до Майдану. Там будуть наші. Їх багато хто називає чомусь «тітушки». Покричемо, потусуємо, може трохи потовчемо бандерівців. Вони добиваються виконання вимог Майдану. Нам такий безлад на руку. Запишіть мій телефон.

- Якщо не буде роботи на заводі, прийду. Я ж не інженерно-технічний працівник, а фасувальник. В Євпаторії просто допомагав робити заміри, тримав рулетку і робив записи. Сюди привіз ескізи. Для фасувальників роботи мало, усім не хватає.

- Буду чекати. Бачу – ви розумний хлопець. Тут теж можете трохи заробити. Ми платимо добре.

- Я постараюсь, - на прощання Микола.

Від Льва Толстого до Майдану недалеко. Микола пройшов повз Бесарабський ринок до Хрещатику. Людей на вулиці було зовсім мало, хоч був розпал весни. Цвіли каштани. На клумбах - квіти. У повітрі відчувались весняні запахи. У такі вечори, розповідав Василь, Хрещатик був заповнений молоддю. Та поки що люди ще не відійшли від страшних подій Майдану. З боку площі Незалежності несло димом. Микола здаля побачив – там палали вогнища. А за ними – страшний Будинок профспілок, у якому загинули люди і вигоріло декілька поверхів. Велике табло майже на даху, що постійно показувало дату і температуру, не працювало.

«Зателефонувати Василю? А що я йому скажу? Про Євпаторію розповідати не можна. Обманювати щодо служби не буду. Ми з нам завжди відверті один з одним. Буду плести якісь нісенітниці – образиться. Запросити посидіти у кафе? Почнуться розпитування. От

склалась ситуація, коли з другом не можу відверто поговорити. Сам пішов на таку службу, на якій спілкування з друзями може стати небезпечним для мене і для них. Ні, Василю, не телефонуватиму. Прийду на квартиру і поговорю з Надією. Вона хвилюється за мене».

Надія увімкнула телефон зразу:

- Чекала від тебе дзвінка. Та розумію, що ти можеш бути дуже зайнятим. Хоч коротко скажи – у тебе все добре?

- Звичайно, люба. Ходив по місту. Тут все спокійно.

Трохи несе димом. Але ж це не те, що було раніше. Пропонують ще одну роботу.

- Погодився?

- Я ж ніколи не відмовляюсь від лишнього заробітку.

Відпустять із заводу – піду.

- Я дуже скучаю за тобою. Вдень відволікаюсь, сиджу в Інтернеті. Ти ж знаєш – у мене така робота. А вечорами згадую наші прогулянки та поцілунки і ледь не плачу. Коли приїдеш?

- Зроблять креслення і привезу десь за тиждень-два. Я теж дуже хочу тебе бачити, мила. Подивись якийсь серіал по телику. І стане веселіше. Почитай журнали мод, художню книгу.

- Мені нічого не миле. Приїжджай швидше.

- Як лише все буде готове – прилечу на крилах. Цілую тебе!

- Я теж тебе ніжно цілую!

Вони добре знали і розуміли – сучасні засоби прослуховування не дають їм можливості поговорити відверто. Навіть по телефону потрібно грати написану для них роль. Та уже те, що ніби все добре, їх обох трохи заспокоїло.

Микола заглянув до переповненого холодильника, випив два яйця, заїв хлібом і до постелі. Навіть телевізора не вмикав.

Вранці по спеціальному номеру зателефонував полковник.

- Вітаю! Тобі присвоїли звання лейтенанта! Спрацював відмінно.

- Служу Україні! Дуже вдячний! – радісно Микола.

- Ти чому не доповів, як пройшла зустріч?

- Було пізно і не хотів вас тривожити.

- При виконанні завдання потрібно телефонувати навіть вночі. Як все пройшло? Доповідай коротко.

- Чоловік років сорока зустрів мене добре. Навіть пригостив горілкою. Запропонував співпрацювати. Я сказав, що за

гроші згоден. Так сьогодні, якщо потрібно, можу піти на тринадцяту годину до Майдану і там бунтувати разом з «тітушками».

- Підеш до «тітушок». Постарайся і там завести знайомство з кимось із старших. У бійки не встрявай. Як можна активніше кричи. По закінченні акції зателефонуй !

Микола зразу побачив «тітушок»-антимайданівців, про яких говорила вся країна. Одягнені в однакову темну спортивну форму, вони невеликими групами стояли і курили у скверику. Тут був і чоловік з Льва Толстого.

- Радий, що ти прийшов. Приймаємо до київських лав. Ось познайомся зі старшим, - підвів до високого молодика.

- Анатолій, - простяг руку старший, придивляючись, – Я тебе звідкілясь знаю. Вищий від мене. Ти часом не граєш у баскетбол?

- Граю за збірну області. Кандидат у майстри спорту.

- І я баскетболіст. Згадав, як ти закидаєш м'ячі з далекої відстані. Приєднуйся, зараз почнуться гарячі події.

Через десяток хвилин «тітушки» стали мовчки наближатись до проходу між високими барикадами Майдану. Микола згадав, як показували ці барикади по телебаченню. Та не думав, що вони такі високі та стрімкі. Коли «тітушки» підійшли впритул, за барикадами вдарив не дуже гучний дзвін. Наступаючі почали лементувати. А з проходу вдарив струмінь води, на «тітушок» полетіло каміння. Вони у безладі відступили. Звідкілясь взяли чоловіки у камуфляжній формі і почалась бійка. У руках з обох сторін були палиці, короткі біти. Он уже одному розбили голову, інший впав на асфальт. Трохи подалі троє «тітушок» звалили майданівця і били ногами. Той охопив голову руками, скрутився і мовчав. Микола непомітно відбіг назад і спостерігав за подіями. Він побачив, що далеченько осторонь спокійно стояло з десяток міліціонерів. Ніби їх ця бійка та безлад не стосувались. Анатолій теж у бійці участі не приймав. Він стояв за деревом і з кимось розмовляв по мобільнику. Бійка тривала не довго. До майданівців приєдналось ще декілька десятків людей і «тітушки» відбігли до скверу. Майданівці повернулись за барикади. Микола підійшов до Анатолія

- Добре надавали майданівцям! Нас було менше, але справились, - грав свою роль «блоківця» юнак, - Одного з них вони понесли на руках. Так можна заставити згорнути Майдан.

- Ти оптиміст! Але з ними дуже важко боротись. Ми

хочемо показати, що вони діють проти інтересів суспільства. Щоб народ перестав їх підтримувати. Тоді ми зможемо хоча б у місцевих радах знову повернутись до влади. А там з часом президент Янукович повернеться з Росії. Адже зараз президента у країні немає. Ти завтра знову приходи в цей же час. Травм не отримав? Умієш битись. Ось тримай триста гривень. За годину роботи непогана платня.

Микола подякував, пообіцяв завтра бути і потис руку на прощання. Пройшовся по Хрещатику, звернув до пам'ятника Богдану Хмельницькому. Піднявся вулицею догори і перед ним постав легендарний гетьман. Він був коло нього раніше всього один раз. Грізний Богдан на баскому коні показував булавою на північ, на Росію. З часів Хмельницького Україна і попала у обійми «старшого брата». Так радянські історики трактували відносини з нашим північним сусідом. Микола вдивлявся у вираз обличчя Богдана. Про що той мріяв, неодноразово посилаючи своїх послів до московського царя? Невже не встиг за визвольними змаганнями хоч трохи узнати про порядки, що панували у Московії? Адже її князівства більше двохсот років були під п'ятою татаро-монголів. Князі милостиво платили татарам данину, видавали своїх дочок за татарських ханів та мурзів, привозили до себе ханських дочок, переносили на свої землі відносини до підлеглих, коли урядник за незначну провину міг «скарати на горло» кожного. І це вважалось нормою. Яскравим проявом заведених порядків була так звана опричина при Івані Грозному. За двісті років з боку Москви жодного спротиву татарам. Навіть прославлена російськими істориками битва на Куликовому полі була міжособною битвою між двома татарськими мурзами, у якій їх з обох боків підтримували ті, чи інші князі Московії, що постійно ворогували між собою. Після цієї битви Московія ще довгі роки платила данину татарам. В той час як українські гетьмани неодноразово водили запорожців на Москву. Лише випадковість завадила видатному гетьману Сагайдачному захопити столицю Московії.

Велика частина старшин та полковників не погоджувались з рішенням Хмельницького про укладення військового союзу з Москвою і не прибули на Переяславську раду. І це не насторожило, не зупинило Богдана. Перед смертю Хмельницький, зважаючи на невиконання та пограння Москвою Переяславських угод, зрозумів, що зробив фатальну помилку. Та було уже надто пізно. Московія міцно на триста п'ятдесят років «наклала лапу» на Україну і не

знімає до цього часу. Україна ніби незалежна, та у обіймах Москви!

Щось порушило хід думок юнака. Погляд його зупинився на знайомій фігурі хлопця, що йшов з дівчиною на протилежному боці вулиці з якимись пакетами у руках. Це був Василь! Микола хотів покликати друга, та згадав, що йому фактично заборонили таке спілкування. Він лише провів очима за Василем. Але не витримав і набрав номер його мобільного.

- Привіт, друже! – пролунало у трубці. – Ти давно не дзвонив. А я постійно після занять ходжу на Майдан. Ми у волонтерській організації, яка збирає у населення і продовжує постачати майданівцям харчі, одяг, медикаменти. Адже спонсори давно виснажились. Ось зараз іду і несу туди хліб. Сьогодні, розповідають, «тітушки» хотіли витіснити майданівців з площі Незалежності. Та не на тих напали! Вистояли! Як твої успіхи, друже?

- Ситуація в країні дуже напружена. Тому нас ганяють щодня все дужче. Не нашого ума справа, та щось робиться не так. Он у Криму оголосили – на днях референдум щодо приєднання до Росії. Хіба це можна допустити?

- А що ми можемо вдіяти? Героїчний Майдан свою справу зробив. Видно, уряд немає засобів зупинити хід подій у Криму.

- Добре, друже, з нашої хати багато чого не видно. Як здоров'ящо на особистому фронті? У селі давно був? – змінив тему Микола.

- Та здоровий, слава Богу. Зустрічаюсь з дівчиною з Білої Церкви. А в селі був ще зимою на канікулах. Там ніяких змін. Як привозили хліб до магазину через день, так і привозять. Учителям та лікарям зарплатню затримали майже на місяць. Якесь казначейство не спрацювало. У Києві ж виплачують справно. Ти коли будеш у селі?

- Не знаю. Думаю, не скоро відпустять. Бувай, друже! Бережи себе від «тітушок». У нас сказали – вони і завтра нападуть.

«Добре, що вдалося сказати про завтрашню акцію. У Анатолія за паском помітив наган. Може в любий момент вихопити і стрільнути. Василь необережний. Ще встряне у бійку. Адже невідомо, з якого боку Майдану відбудеться провокація. А Василь саме у цей час буде щось нести туди. Якби зустрівся з дівчиною у Києві, то мав би менше вільного часу. А коли вона у Білій Церкві, то зустрічаються

рідко. Ось він і бігає на Майдан. Вчиться на радіоастронома. Мріє поїхати до Грінвічської обсерваторії у Великій Британії. А на які кошти? Потрібно заробити грант на стажування за кордоном. У школі він вчився відмінно. А як в університеті, не знаю. Стипендію ніби одержує. Та на грант потрібно бути відмінником і добре володіти англійською. Не розпитав його про Грінвіч. Адже по телефону все не запитаєш. Мій телефон можуть прослуховувати на всякий випадок і наші співробітники. Чи грає у баскетбол, теж не запитав. Ми з ним у парі чудово грали! Раніше сказав, що попав до збірної університету. Напевне має перший розряд. Навряд чи скоро разом зіграємо. Зараз така ситуація, що навіть короткострокову відпустку не дозволять. От присвоїли звання лейтенанта і служи далі. Надя ще не знає, а то привітала б. Не буду їй зараз казати. Подумає – вихваляюсь. Приїду до Євпаторії і розповім. А коли пошлють і чи взагалі попаду до Криму – невідомо. Полковник сказав, щоб затесався до «тітушок». Потрібно поспішати на квартиру і про сьогоднішній день йому доповісти».

Полковник уважно вислухав Миколу.

- Ти все зробив правильно. Зателефонуй вранці цьому Анатолію і скажи, що знову посилають у відрядження на реконструкцію торгового комплексу до Євпаторії. Завтра туди виїжджай. Гроші тобі перерахували на картку. Знімеш у банкоматі. Григорій Петрович чекає. Каже – без тебе робота там просувається дуже повільно. Та не дуже перевтомлюйся. Бережи Надію.

Анатолій по телефону став відмовляти їхати до Євпаторії.

- Ти бачиш по телебаченню, що там відбувається.

«Зеленими чоловічками» захоплені майже усі військові частини. Зараз, напевне, не до реконструкції того торгового комплексу. Даремно лише поїдеш. Нам такі хлопці, як ти, дуже потрібні тут, на місці.

- Я ж на роботі. Завод посилає. Не поїду – можуть звільнити. Там технолог чекає креслень. По мобільному креслення не вишлеш!

- Нащо тобі та робота! Заробив би у нас. Ми, знаєш, гарно платимо. Майже кожного дня працюємо.

- Знаю – заробити можна. Звідки лише берете гроші?

- Світ не без добрих людей. Незабаром вибори президента і є гарні спонсори. Познайомимся ближче – розповім.

- Добре, повернись з Євпаторії і зателефоную. Удачі вам!

– ховаючи сарказм, закінчив розмову Микола.

«От би узнати, хто спонсорує тих «тітушок». Анатолій каже – гроші дають під президентські вибори. Комусь вигідно розкачувати ситуацію з Майданом. Адже Майдан ще потужна сила. Він поки що притих. Та в любий момент може знову спалахнути. Василь казав, що там керує Правий Сектор. Саме з нього більшість у Небесній Сотні. Мужні жертovní патріоти! У Львові їх дуже поважають. Вони - продовжувачі справи Української Народної Асамблеї УНА. Може теперішня влада стала їх боятись? Чи Західна Європа не хоче мати з ними справу? Наша влада дуже залежить від підтримки Європейського Союзу ЄС. Якщо ми хочемо підписати Угоду з ЄС, то, звичайно, до їх порад мусимо прислухатись. Правий Сектор – це націоналісти у гарному сенсі. Та націоналізм у Західній Європі офіційно не вітається. Вважають - вони радикали і дбають лише за свою країну. Голова йде обертом від таких думок! Та на моїй службі краще над цим не замислюватись. Хіба Григорій Петрович та Надія не патріоти? Ми виконуємо ризиковані завдання у Криму, де уже гинуть наші військові, яким так і не дали команду відкривати вогонь при захопленні військових частин та аеродромів. Лише декілька літаків змогли вилетіти на материкову Україну з військового аеродрому Бельбек. Уся зброя та військова техніка захоплені. І якщо в Управлінні хтось не так доповідає нагору, що можемо зробити».

З такими тривожними думками Микола зайшов до свого вагону поїзду Київ-Сімферополь і через годину влігся на другу полицю. Знизу чулися різноманітні розмови про ситуацію в Україні, та особливо про захоплені росіянами Крим.

- Нова влада винна, що залишимося без Криму, що безладдя у Києві та у багатьох містах. При Януковичі такого не було.

- Як не було! Все почалось ще пів року тому, у листопаді. Саме із-за Януковича виник Майдан. Люди побачили, як збагачується влада, як розкрадається країна, і повстали. Син Януковича за рік став мільярдером! Високопосадовці працювали на збагачення «сім'ї». Ви дивились, які хороми у Межигір'ї, золоті туалети і навіть, як прикраса, – золотий батон. Населення у бідності, а в особистому гаражі президента біля сотні дорогих автомобілів.

- За президентом тягнулись інші службовці. Вони стали місцевими «князьками», - почулось з іншого боку. – У нашого голови районної адміністрації за два роки виріс триповерховий особняк на березі мальовничого озера. Навіть окрему дорогу туди проклали. По

району дороги розбиті, а до нього – хоч яйце коти.

- На те він і голова адміністрації. Так завжди було й раніше. Чого ви дивуетесь? - розсудливо якась жіночка.

- Так, та не так! При радянській владі навіть тричі Героя Радянського Союзу маршала Жукова за зловживання зняли з посади Міністра оборони і з великим пониженням послали командувати Одеським військовим округом. А менш заслужених людей взагалі садили за ґрати. Порядок був! - прохрипів старечий голос. – Тепер же навіть комуністична фракція голосує разом з олігархами.

- А нащо нам той Крим? - почулось з іншого боку, - Для державних дач? Він же себе окупає на тридцять відсотків. Дотаційний! Воду, електрику, газ подають з Херсонської області. Хай тепер Росія про них турбується. Поїхати туди влітку відпочивати дорожче, ніж до Болгарії, чи Туреччини. Шкода лише людей, над якими стануть знущатися. Особливо татар.

Микола під ці розмови заснув і прокинувся, коли до вагону зайшли «зелені чоловічки», що перевіряли не лише документи, а й речі багатьох пасажирів.

- Ми уже в Сімферополі? – запитав у сусіда.

- Та ще ні. Лише на перешийку до Криму.

«Тут уже інші порядки, - подумав з сумом. – «Чоловічки» поведуться, як у себе в Росії на митниці. Он поряд в купе жінка кричить, що забрали сало, яке везла внукам до Феодосії. У чоловіка забрали блок сигарет. Добре, що я блоками не везу. Всього чотири пачки. Документи у мене в порядку. Я у відрядженні».

Не встиг продумати свою поведінку при перевірці, як уже до нього підійшов високий військовий без розпізнавальних знаків.

- З якою метою до Криму? - пролунало грізно.

- У відрядження до Євпаторії, - спокійно юнак.

- Що там робитимете?

- Реконструкцію торгового комплексу.

- А що за свитки паперів? - рукою до креслень.

- Креслення реконструкції.

- Покажи, - вимогливо.

Микола розгорнув креслення. Військовий уважно переглянув. Подав назад хлопцю і подивився у вічі.

- Не хочеш у нас послужити?

- Мені потрібно повернутись на роботу до Києва. Матері немає за що жити, - викручувався Микола.

- Подумай. Ще є час. А то потім примусово зарахуємо до своїхлав. Нам потрібні місцеві чоловіки.

- Я подумаю, - спокійно юнак, який давно опанував себе.

Військовий махнув рукою і став перевіряти щось у жінки поряд.

У Сімферополі, де над залізничним вокзалом майоріли прапори Росії та Кримської республіки, знову обшукували. Одного чоловіка заарештували за те, що віз портативний радіоприймач. Той спочатку сперечався. Його звалили на асфальт і зв'язали руки. Ніхто не звернув на це особливої уваги. Видно – знали, що такі тепер тут порядки. Чоловік середнього віку сказав, що на півострові введено військовий стан. Обіцяють тим, хто прийме російське громадянство, підвищити зарплатню і вдвічі збільшити пенсії.

- Ми й так росіяни! – продовжив чоловік. – Чому не одержати російський паспорт. У багатьох він є уже давно. Нам Київ нічого доброго не дав. Тому ще років десять тому багато кримчан почали таємно одержувати російське громадянство.

«Куди дивилась влада? - подумав Микола. – Подвійне громадянство заборонено Конституцією. Значить, влада закривала на такі порушення очі. Ось чому багато військових не опирались захопленню своїх частин, а місцеве населення підтримувало інтервенцію росіян. Невже про це не знали у міліції, СБУ, прокуратурі? Чи знали? Одержували українську зарплатню, а працювали на Росію. Видно, і росіяни їм теж платили. П'ята колона! Так було при захопленні Австрії та Чехії Гітлером!»

У маршрутці можна було уже розрахуватись російськими рублями. Та гривні ще брали. Хлопець їхав тривожно Як там свої?

Григорій Петрович зустрів радо і пригорнув Миколу:

- Розповідай, що там у Києві, як доїхав, - поставив на стіл вино. – Зараз відзначимо присвоєння тобі лейтенанта.

- У Києві ще водяться «тітушки». Я і там з дозволу полковника трохи «заробив». Зустрів біля Майдану одного баскетболіста і прийняли за свого. Можна було пролізти до їх лав, та полковник наказав їхати до вас.

Вони випили вина і Микола не стерпів?

- До Надії потрібно зайти привітатись.

- А її немає. Поїхала виконувати завдання до Севастополя. Має увечері зателефонувати. І тобі пора за роботу. Відпочивати ніколи. Знайдеш того «зеленого чоловічка» Юрія. Розкажи про участь у Києві з «тітушками» в акції. Скажеш – дайте

підзаробити. Мов – став активним «блоківцем» і не хочеш бути осторонь. Нам вкрай потрібно знати про їх подальші плани. Тобі повинні довіряти. За тобою по дорозі не слідкували?

- Туди слідкували. Назад, впевнений – ні. Перевіряв декілька раз.

- Їм зараз не до цього. Та знаєш наше правило: постійно будь на сторожі. Береженого Бог береже!

Юрій по телефону не відповів, «недоступний». Тоді Микола пішов до офісу «блоківців». Місто ніби вимерло. Людей на вулицях майже не було, хоч уже розпочався курортний сезон. По дорозі побачив, як у напрямку Донузлаву проїхали чотири зелені криті вантажівки. У задній відхилився брезент і Микола помітив: у машині сидять військові.

Старший зустрів його з посмішкою:

- Повернувся? Що там у Києві?

- Потроху розганяють Майдан. Я теж допомагав.

- Знаю. Ти пройшов добре випробування. У нас роботи побільшало. Працюємо з населенням. Допомагаємо людям одержувати російські паспорти та виявляємо українських прибічників. Зрадників хватає. Особливо стежимо за татарами. Ти приїхав надовго?

- Знову у відрядження на декілька днів. Та якщо затримаюсь – на заводі тривогу бити не будуть. Там роботи обмаль. За минулий місяць

зарплатню не видали. Хочу зустрітись з Юрієм. Він обіцяв роботу.

- Юрій тепер комендант Євпаторії. Сьогодні десь на нараді у Сімферополі. Повинен бути завтра. А зараз не хочеш піти з нами?

- Чого ж не піти. А платите? – ніби жадібно за своє.

- Звичайно платимо. Хто буде даремно працювати.

З десятком «блоківців» Микола пішов до школи мистецтв, де мали вітати новоспечених росіян. Там зібралось зо дві сотні людей в основному похилого віку з прапорами Кримської республіки та Росії. Перед ними виступав доволі видний чоловік. Люди його слухали не дуже уважно. Перешіптувались, виходили з натовпу, передавали іншим прапори. «Блоківці» зайшли до натовпу.

- Ви тепер справжні росіяни, - натхненно оратор, - і я вас щиро вітаю з тим, що прийняли рішення отримати російські паспорти. Наша держава надзвичайно турбується про своїх

громадян. Ви довго жили під гнітом Києва, де до влади прийшли бандерівці. Бачили, що вони роблять на так званому Майдані? Гинуть люди. Порушена нормальна життєдіяльність Києва та багатьох інших міст. Захоплені адміністрації, управління міліції, СБУ. Зруйнована влада. Легетимно обраний президент змушений втекти з країни. В Російській Федерації ніколи такого не допустили б. Вся наша система направлена на захист простого громадянина. Ви одержите хороші пенсії. Державні чиновники – високу зарплатню. У нас грандіозні плани щодо відновлення робочих місць на заводах.

- Поки що цього не видно. Курортний сезон почався, а в санаторіях пусто, - тихо промовила жіночка поряд з Миколою. – Сусідка завжди приймала на квартиру відпочиваючих. Тепер жодної надії. Путін сказав, що Федерація виділить росіянам на Крим два мільйони безплатних путівок. Та ще жодної не виділили.

- Воду, електроенергію, газ з України можуть перекрити, - чоловік поряд. - У більшій частині Криму своєї води немає. Одержуємо з Дніпра. Землеробство поливне. Як тепер буде? Через Керченську протоку по трубах стільки води не протече. Та ще й труби потрібно провести.

- Чого ви панікуєте? Он виступаючий каже – все буде добре. Ми перлина на Чорному морі! - розсудливо товста жінка. - Путін нас не обдурить. У Росії влада твердо стоїть на ногах. А тут розвели «дермократію». Дев'яносто п'ятий квартал критикує і висміює весь уряд і навіть президента. Хто тоді їх слухатиме. Повинна бути повага до влади. За них же голосувало пів країни. А якісь пацани висміюють. Азаров сидить у залі і разом з усіма сміється. Олігарха Ахметова чомусь не чіпають. Бо купить їх разом зі сценою і розжене.

- Хто хоче виступити? – тим часом оратор.

Бажаючих виступити не було. «Чого виступати! – почулося з натовпу, - І так все ясно! Ми з Росією! Як і було з часів цариці Катерини. Голосуємо резолюцію мітингу про підтримку приєднання до Росії! Інших думок немає. Голосуємо!»

Якийсь чоловічок добре на підпитку все таки піднявся на трибуну.

- Голосуй, не голосуй, все рівно одержиш х...! - вигукнув голосно. - Ми ж до п'ятдесят четвертого року були в Росії і ходили з протягнутою рукою. Я провідував сина в Архангельській області. Там в магазинах горілки немає, продуктів не хватає. Такого ж у нас не спостерігається. Ковбас у магазині більше тридцяти сортів.

Хліба – більше десяти видів. Пенсію платять вчасно. Що вам ще потрібно?

- Ганьба! Женіть провокатора з трибуни! – закричали «блоківці».

- Миколо, тягни його звідти! – наказав старший.

Микола, звичайно поділяв думку виступаючого. Та нічого робити. Підбіг до трибуни і за руку стяг чоловічка вниз. Той упав на асфальт. Декілька людей почали бити його ногами. Навколо лунали вигуки: «Бий його! Бий бандерівця! Ми з Росією! Росіяни наші **браття!** Ні кроку назад до України. Крим і Росія єдині!» Чоловічок стогнав, змією звивався під ударами, поки не затих.

- Убили чоловіка! – взвизнула голосно жінка. – Хіба так можна!

- Він же провокатор! – закричав хтось з натовпу. – Так провокатору і потрібно! Убивати їх!

Хтось викликав «швидку». Лікарі приїхали зразу ж. Видно, стояли неподалік. Забрали чоловіка. Натовп затих і розійшовся.

- Ми свою роботу зробили, - старший розраховувався з «блоківцями». - не допустили зриву мітингу. На сьогодні вільні. Завтра вранці приходьте до офісу.

Микола доповів про мітинг Григорію Петровичу.

- Така ситуація повсюди у Криму. Московська пропаганда зробила свою чорну справу. Тобі потрібно до Юрія. Саме там ми зможемо щось узнати про долю наших кораблів та техніки з військових частин. Адже поки нічого вивести з Криму не вдалось. Нам додатково ще одне завдання. Незадовго до Майдану колишній Генеральний прокурор Пшонка наказав відправити декілька десятків справ щодо надуманих злочинів високо посадовців, глав держадміністрацій, прокурорів, міліціонерів, суддів до одного з «надійніших у державі військових архівів» Севастополя. Це архів Військово-морського флоту України. Ти уже знаєш – командувач нашого флоту контр-адмірал Березовський перекинувся на службу до Росії. З Донузлаву кораблів так і не випустили. Тепер, звичайно, ці справи в руках Федеральної служби безпеки ФСБ Росії. Ними ФСБ і шантажує людей, заставляючи таємно працювати на «старшого брата». Потрібно знайти підходи до архіву і викрасти частину цих справ. Вони, за даними розвідки, ніби знаходяться на другому поверсі у двадцять першій кімнаті. Завдання дуже важке. Та хіба у нас бувають легкі? Часто необхідно працювати і за себе, і за ворога.

Потрібно звикати до цього.

Отже, виходиш на Юрія і кажеш: до Севастополя поїхала на два дні до родичів твоя кохана Надія. Уже четвертий день від неї немає вістей. На телефонні дзвінки не відповідає. Хай пошле тебе офіційно з якимось завданням до Севастополя. Там розберешся.

- Що, від Надії дійсно жодних вістей?

- Так. Мала телефонувати наступного дня. До сьогодні – нічого. Боюсь, чи не сталось з нею чогось поганого.

Юрій посміявся з Миколи, але до Севастополя направив ніби домовитись про спільну акцію проти українських моряків, що не полишили свої кораблі.

- Звичайно, моряків дуже важко «викурити» на берег. Та акцію наказали провести. Познайомишся з севастопольськими «зеленими чоловічками». На майбутнє буде корисно мати там знайомих. Уряд Криму у Сімферополі. Але головне місто, звідки ідуть накази, звичайно Севастополь. Там же командування Російського Чорноморського флоту. Вони і керують захопленням Криму та всіма «цивільними» операціями. Ти бував там?

- Не доводилось. Та для мене зараз основне – знайти наречену. Уже з батьками домовились про весілля. Замовили весільну сукню. А дівчина пропала! Де шукати – не можу втямити.

- У Севастополі допоможуть. Не панікуй! – впевнено

Юрій.

Григорій Петрович дав адресу «родичів» Надії, де вона мала зупинитись, і Микола поїхав її шукати та хоч щось узнати про військово-морський архів. У Григорія Петровича там жив співслужбовець по Владивостоку. З ним давно не спілкувався. Може він допоможе. Звичайно, надії майже ніякої. Але інших «ниточок» до архіву не було.

Севастополь зустрів непривітно. Перед містом на блок-пості ретельна перевірка. У однієї пасажирки з пляшок навіть вилили самогонку. З російськими паспортами пропускають вільно, а українські перевіряють по комп'ютеру. У Миколи відрядження, підписане Євпаторійським комендантом. Пропустили без перевірки, хоч і порадили одержати російський паспорт.

«У нас дійсно повинні бути російські паспорти. Тоді буде значно легше працювати. Чим думає наше начальство? Потрібно сказати Григорію Петровичу. Він, здається, нікуди з Євпаторії не їздить і з таким питанням не стикався. Часом чи Надія не попала на подібну

перевірку. Реєстрація у неї повинна бути київська. А коли щось не так? У кримської міліції та російського ФСБ давно є вся база даних. У всіх структурах України були таємні агенти Росії. Навіть в СБУ та Міністерстві оборони. Якщо командувач Військово-морським флотом Березовський зрадив і умовляв штаб флоту перейти на бік Росії, то що тоді говорити про інших! Часом у нашому Головному розвідувальному управлінні ГРУ не було б зрадників. А то вистежать і не встигнеш оком моргнути, як тут заарештують. Григорій Петрович мовчить, але цього разу мав вигляд змороної людини. Звісно, хвилюється за Надю. Та якщо мене такі тривожні думки непокоять, то його тим більше. Потрібно з ним якимось радитись, зблизитись. А то завжди зроблю звіт і мовчу. Поки він сам щось не запитає. Не курить, не випиває. Коли відзначали мого лейтенанта, випив всього дві чарки. Повернувся і візьму пляшку коньяку. Він може зробити зауваження. Та нехай. Зрозуміє, що я хочу дружньої розмови».

У місті на кожному кроці військові, патрулі. Криті зелені вантажні автомобілі, бронетранспортери. Цивільні особи якимось швидко проходять і зникають. «Родичі» Надії живуть недалеко від військової бухти. Ще здаля Микола побачив у бухті декілька російських ракетних крейсерів. Виглядали вони досить грізно. Обриси ніби гарні. А на палубі громаддя металу, стволи гармат, декілька радіолокаторів, антени. Хлопець згадав наші кораблі на Донузлаві. Їм було далеко до російських. «Он яка у них армада! Григорій Петрович казав, що на озброєнні цих крейсерів є і тактична атомна зброя, засоби боротьби з підводними човнами, зенітні ракетні установки проти авіації. Може бути і найсучасніша геофізична зброя. Звичайно, Росія протистоїть НАТО і тому повинна мати найсучасніше озброєння. Але чому воно має бути на території України та стояти у наших портах? Адже Росія та США гарантували нам територіальну недоторканість, коли Україна відмовилась від ядерної зброї. Наша країна має нейтральний статус, У військовому відношенні не приєдналась ні до НАТО, ні до Росії. Чому тоді вони лізуть у наш Крим, захоплюють наші військові частини, наш військово-морський флот? Невже їм було мало, що Чорноморський флот вільно себе почуває в Севастополі, за оренду військово-морської бази якого вони платять символічну суму. Російські моряки почувають себе в Україні дуже вільно. Проводять військові маневри. Всі маяки на Чорному і Азовському морях та навігаційне

обладнання у власності України, а працюють на їх Чорноморський флот. Є багато інших привілеєй. Що ще потрібно невдячному «старшому брату»?

Роздумувати особливо було ніколи. До квартири на третьому поверсі, куди подзвонив, запросив «підтоптаний» лисий чоловік. У приміщенні більше нікого не було. Налив чаю.

- Надя була. Кудись зразу пішла. Так і не повернулась. Нам більше не телефонує. Мобільні ж телефони працюють з перебоями. Думаю – повернулась назад до Євпаторії.

- Добре, - спокійно Микола, - зайшов провідати її. Може дійсно в Євпаторії. А у мене тут справи. Дякую за чай. До побачення!

Щодо родичів Григорій Петрович жодних вказівок не давав. Потрібно шукати його співслужбовця та думати, як вийти на архів. Стара адреса була: вулиця Червонофлотська. Могли і перейменувати. Микола запитав у прохожої жінки років під сімдесят.

- Синку, тепер не Червонофлотська, а Козача. Бандерівська назва. От Червонофлотська звучала! Нічого, назад перейменуємо. Проїдеш тролейбусом чотири зупинки і там запитаєш.

Потрібний будинок на Козачій знайшов швидко. Двері до квартири відчинила молода дівчина.

- Я до Сергія Квітко. Передати привіт від його друга.

- Батько на кухні. Проходьте, - подивилась у вічі.

На кухні за столом чоловік з карими очима та трохи посивілими вусами з паяльником ремонтував радіо. Подивився запитливо.

- Я приїхав у відрядження. Григорій Петрович Гришко попросив зайти до вас і передати теплий морський привіт. Служив з вами.

- Гришко? - посміхнувся чоловік, - От дякую за привіт! Ми з ним на крейсері поряд спали, товаришували. Після служби не бачились. Хтось з наших казав – у Києві працює. Як він поживає? Та ти сідай. Дочко! Щось накрий нам на стіл, - прибрав радіо та паяльник, - ми поговоримо. Від друга людина приїхала.

На столі з'явилась пляшка вина, якась закуска. Квітко прикрив двері з кухні і щиро пригощав юнака.

- То що там поробляє Григорій? Запрошував його до себе. Жодного разу не приїхав. А тепер прийшли ці російські байстрюки. Не скоро все налагодиться.

- Так на референдумі ж більшість кримчан проголосувало за приєднання до Росії. З нею буде краще?

- Де там краще! Я працював на ремонтному заводі електриком. Мав гарну зарплатню. Вони усіх розігнали і привезли своїх. На референдумі я голосував проти.

- А Григорій Петрович займається специфічною роботою, - Микола зрозумів, що з Квітко можна говорити відверто. - Прислав мене знайти неофіційні підходи до військово-морського архіву. Там потрібно забрати декілька справ нашого начальства. Проти них незаконно і бездоказово порушені карні справи. Їх з Києва передали сюди. Видно – до «кращих часів». Крім вас, ні до кого звернутись.

Квітко уважно подивився на Миколу.

- Я ж простий електрик! Від політики далекий. А Григорій, видно, високо піднявся? - знову налив вина у чарки Квітко.

- Не зовсім високо. Майор він.

- А старшину другої статті на флоті ледве одержав. Так він тепер не на флоті, якщо майор?

- У спецвійськах, - вирішив з дозволу Гришка сказати Микола.

- Тоді дійсно потрібно подумати, як йому допомогти. У мого кореша по роботі брат міліціонер. Попробуємо через нього.

- Так міліція ж перейшла на бік сепаратистів! Не можна з ним.

- А ми розпитаємо кореша. Він теж служив моряком. Ти не хвилюйся. Зразу всі карти відкривати не будемо. Піду до нього увечері. Ти де зупинився?

- Шукатиму готель.

- Ні, не гоже товариша мого приятеля виганяти до готелю. Будеш ночувати у нас. Місця хватає. Пішли - приляжеш у кімнаті. А я тут помайструю і піду до кореша.

Під вечір Квітко вийшов з квартири. Микола сів до телевізора. З іншої кімнати зайшла дочка хазяїна.

- Батько сказав, що ви нібито з Києва? Бачили Майдан?

- Так, працюю у Києві. Майдан бачив по телебаченню.

До нього не пускали. А зараз у відрядженні в Євпаторії. Там будемо реконструювати торговий комплекс.

- Невже тепер до торгових комплексів? Он що робиться, - кивнула у вікно. – На вулицю страшно вийти. У магазинах майже все розкупили. Люди без роботи.

- А у Євпаторії спокійно.

- Тут, в Севастополі зосереджені основні російські війська. Їхній Чорноморський флот. Недавно у мене на очах заарештували дівчину. Кричала, що приїхала теж з Євпаторії до родичів. Видно, була з українським паспортом. Таких не жаліють. Поки все не перевірять – не випустять. Гарна, струнка. Менше двадцяти п'яти років.

«Це ж Надія! От що відбулось. Попала у пастку! Де тепер її шукати? Як визволити? Та потрібно братись і до архіву».

- Видно, у комендатурі таких тримають? – співчутливо Микола.

- Сусідній хлопець сказав – відвезли до СІЗО. Мов, звідти можна людину якось викупити. У них же все продається.

- Знайдеться там добра душа і відпустять.

«Гроші у мене є, - подумав Микола. – Навідаюсь до СІЗО. Звідти дійсно можна спробувати Надю викупити. Там же одні менти. З ними набагато легше домовитись, ніж з військовими».

Тут повернувся Квітко і запросив Миколу на кухню:

- Підемо перекусимо. Дочко, не турбуйся. Я щось знайду у холодильнику. Тобі дуже повезло, - тихо уже на кухні, - Мент у складі групи патрулює ночами місто. Внутрішньо налаштований на те, що Крим повинен бути українським. Приятель сказав – брат допоможе. Поставиш гарний могорич і до архіву вночі проведе. Там і охорони немає. Кому зараз той архів потрібен!

- То може сьогодні й підемо? – зрадив Микола.

- Приятель переговорить з ментом і завтра навідаємось до нього. Впевнений – справу провернемо.

Вранці Микола пішов шукати СІЗО. Воно було недалеко від міського відділення міліції. Сірий похмурий будинок без ганочка на вході. Двері броньовані. На вікнах міцні решітки.

- Допоможіть, будь ласка, - звернувся до чергового, видного вусатого старшого прапорщика, який сидів за решіткою.

- Чого тобі? - спитав той, не відриваючи очей від паперів.

- У мене тут сестра. У неї український паспорт. Із-за цього і затримали.

- Покажи свої документи, - підняв очі мент.

Прапорщик уважно переглянув подані документи, посвідчення про відрядження і ніби трохи подобришав.

- Як прізвище сестри?

- Надія Іванченко.

- Є така, - заглянув до журналу міліціонер, - уже четвертий день сидить. Мовчить, мов німа. Ніби особливих питань до неї немає. Але у нас не благодійний фонд. Четверо діб годували, охороняли, водили на допити. Хто за це буде платити? Дід Мазай?

- Я внесу кошти - зраділо Микола і подав п'ятсот гривень.

- У нас як у готелі, - знущався мент, - це коштує вдвічі більше. Микола подав ще п'ятсот. Мент перерахував гроші, сховав до внутрішньої кишені і лише тоді комусь зателефонував.

- Приведи Іванченко з другої! – наказав коротко.

Хвилини через десять сержант привів Надію. Дівчина йшла з опущеною головою. Плаття на ній було пом'яте. Волосся майже не причесане. Напевне, лише пригладжене руками.

- Іванченко, тебе забирає брат, - до неї прапорщик. - Не одержиш російський паспорт, знову можуть затримати.

Надія підняла голову, зраділо побачила Миколу і швидше до виходу, який, звичайно, був на замку. Схопилась руками за решітку.

- Не кидайся, як Матросов на амбразуру! - пожартував схидний мент. – Зараз випущу!

Дівчина зі слізьми кинулась Миколі на шию і поцілувала. Він пригорнув тремтяче тіло і молоді без слів миттю вибігли на сонячну вулицю. Лише на лавочці у скверику подалі дівчина дала волю почуттям. Вона пригорнулася і дивилась у вічі Миколі:

- Знала, що ви з Григорієм Петровичем мене знайдете і виручите! Так безглуздо попалась! Документи перевіряв якийсь капітан-недоросток. Низькорослі люди взагалі постійно несуть у собі почуття неповноцінності і намагаються відігратись на високих. Запитав, на якій вулиці у Києві зареєстрована. Я чомусь відповіла: «Хіба це має значення!» От він і заарештував мене. У розрахованій на чотирьох камері зі мною сиділо шість проституток і дві жіночки. Якись двоярусні нари замість лежаків. Спали по черзі. Хто не міг дочекатись – лягали на бетонну підлогу. Одна жінка простудилась і уже два дні дуже кашляє. Харчування: хліб та вода. Приносять на обід якусь юшку, де плавають декілька крупин, і грамів сто хліба, щоб лише не вмерли. На прогулянку не виводять. Проституткам хоч би що. Не раз, видно, попадали. А ось жіночки просто у трансі.

Микола цілував її та гладив по плечах. Дівчина трохи зігрілась на сонці. заспокоїлась та все ж час від часу здригалась усім тілом. Вони

зовсім не звертали уваги на буяння весни, розквітлі дерева, спів птахів. Навколишній світ ніби перестав для них існувати. Насолоджувались одне одним. Лише він і вона...

- Потрібно зателефонувати Григорію Петровичу! Він там, звичайно, дуже хвилюється, - тихо Надія. – У мене мобільний забрали. Навіть не заїкнулись, щоб віддати. А я не насмілилась просити. Від них можна чекати всього. Подзвони ти зі свого.

Григорій Петрович наказав Надії терміново повертатись до Євпаторії. Миколу не розпитував. У нього своє завдання.

Вони поснідали у кафе і поїхали на автостанцію. Микола поцілував дівчину, дав грошей. Дочекались маршрутки.

- Скажеш Григорію Петровичу, - сказав хлопець на прощання, - що нам якнайшвидше потрібні російські паспорти. Без нього постарайся нікуди не вириватись. А то знову потрапиш у халепу.

Засмучена розлукою дівчина помахала з маршрутки рукою. Невідомо, коли й зустрінуться.

А Микола пішов подивитись, де ж той військово-морський архів, до якого зовсім невідомо, як пробратись. «Високопосадовці попали у поле зору прокуратури, - розмірковував, - винні, чи не винні – невідомо. Он Юлю Тимошенко більше двох років протримали за решіткою. Посадили і колишнього міністра внутрішніх справ Луценка. А Майдан привів нову владу і суд визнав їх невинними! Видно, так і по тих справах, які зараз в архіві Севастополя. Чому ж начальство у Києві так хвилюється? Адже викрадення справ пов'язане з великим ризиком. По-перше, в архіві є охорона і мене можуть заарештувати. По-друге, якщо викрадення буде розкрито, усі справи вивезуть до Росії, якщо уже не вивезли. Мене заарештують – начальству байдуже. Одним лейтенантом менше – не така вже й велика втрата. Але коли справи вивезуть – до них уже не дібратись! Та для мене головне, щоб не заарештували. Адже тоді можна поставити крапку на моїй долі. Дадуть років п'ять ув'язнення в Росії, вишлють до Сибіру валити ліс, чи на Колиму добувати золото і якщо повернешся додому, то буде добре. А потім у селі до орендатора просити взяти на роботу їздовим. Відмовитись від виконання завдання не можна. Тоді потрібно його виконати так, щоб комар носа не підточив! Продумати кожне рішення, кожну деталь. Квітко ручається за свого кореша. А як поведеться його брат? Що тут мудрувати! Зараз подивлюсь будинок архіву. А увечері в розмові з

ментом можна буде зорієнтуватись. Часом Квітко не промовився, для чого потрібно пробратись до архіву? Щоб мент не злякався».

Адресу архіву Григорій Петрович дав. Ще здаля Микола побачив цей гарний, схожий на палац часів царизму, двоповерховий будинок. Він пройшовся повільно повз архів, скося заглядаючи у високі вікна першого поверху. Нікого побачити не вдалось. «Невже немає охорони? Може і немає. Та сигналізація повинна бути. У архіві працюють дослідники, учені, що пишуть якісь наукові статті про минуле флоту, готуються різні статистичні матеріали. Тут видаються довідки про службу моряків в ті, чи інші роки. Але не бачу, щоб хтось туди заходив, чи виходив. Може архів, з огляду на теперішні події, не працює? Для виконання завдання це було б дуже добре »

Микола перейшов на другий бік вулиці, постояв біля газетної вітрини з наклеєними яскравими рекламними листками. Ніби щось там читав. Скося весь час спостерігав за входом до музею. Так нікого біля входу не побачив. Потім пройшовся з цього ж боку вулиці назад і, щоб не привернути уваги, подався на квартиру Квітко. Той був вдома. Знову говорили на кухні.

- Не передумав щодо наших планів? – це Квітко.
- Як можу передумати! Інакше ніби й не виходить.
- Тоді йдемо до кореша. Ти лише візьми пляшку горілки і якоїсь закуски. Без випивки з корешами не розмовляють.

Товариш жив у приватному будинку. Зустрів їх радісно. До Миколи:

- Мене звати Олександр, Можна Сашко. Зараз прийде брат і поговоримо. Пішли до літньої кухні.

Поки випили по чарці, прийшов і брат Анатолій. Трохи старший від Миколи. Налили і йому. Після другої чарки у пляшці нічого не лишилось і Сашко приніс домашнього вина. Та тут Микола за своє:

- Давайте зробимо роботу, а потім і посидимо гарно.

Гарантую!

Він розповів, що потрібно зробити. Анатолій захопився:

- Хоч якусь пакість зробимо москалям! Я колись чергував біля цього архіву і знаю, як зайти з чорного входу.
- А сигналізація? - запитав Микола.
- Яка сигналізація! Там давно все згнило. Держава на архіві жодних коштів давно не виділяє. Напевне і вночі ніякого чергового.
- Тоді йдемо лише ми вдвох. Потрібен на всякий випадок

ломик. А два рюкзаки, рукавички і ліхтарик ось зі мною у пакеті. Рюкзаків хватить. Ви, - звернувся до Квітко і Сашка, - чекаєте нас тут.

- Так ми вчетверо більше взяли б! – Квітко.
- Досить і два рюкзаки. Візьмемо основне.

На цьому зупинились і Микола з Анатолієм пішли у темноту. До архіву було кілометрів два. Тролейбусом проїхали одну зупинку далі за архів і повільно повернулись назад. У будинку темно.

- Зараз з провулку пройдемо до чорного входу. Давай за мною, - тихо майже на вухо Анатолій.

Перелізли через невисоку огорожу, прoderлись через якісь кущі і опинились біля старих дверей. Анатолій ломиком легко віджав петлю із замком і відчинив двері. З будинку пахнуло цвіллю.

- Нам на який поверх? – Анатолій.

- На другий. Там у двадцять першій кімнаті повинні бути справи.

У будівлі мертва тиша. Микола підсвічував ліхтариком і сміливці по сходах піднялись на другий поверх. Ступали дуже обережно, щоб не заскрипіло під ногами. На другому поверсі підлога було запищала. Вони завмерли. Ніби тихо. Потім пішли під самою стіною. Ось і двадцять перша кімната. Зачинено. Знову знадобився ломик. Двері не піддавались, Анатолій натис дужче. Лише тоді з тихим скрипом вдалось розчинити. Вони зайшли і притисли за собою двері. Майже від порогу стояли високі стелажі з папками справ. На кожному стелажі збоку лише номери папок. Які номери були потрібні, Микола не знав. Почав переглядати самі папки. На них прізвища. Знайшов потрібну полицю на другому стелажі. Прізвища міністрів, їх заступників, депутатів Верховної Ради, глав адміністрацій. Анатолій держав у руці ліхтар, а Микола клав папки до рюкзака. Коли наповнювали другий, за дверима почулися кроки. Анатолій вимкнув ліхтар. Хлопці присіли і затамували дихання. Хтось пройшов мимо, трохи шаркаючи ногами. Кроки пролунали до кінця коридору і повільно повернулись назад. Ніби все затихло. Хлопці заповнили другий рюкзак. Микола рюкзак в руку і тихо відчинив двері до коридору. Раптом в очі вдарило світло ліхтаря.

- Що ви тут робите! - пролунало грізно. - Хто такі?

Микола, не випускаючи з рук рюкзак, першим кинувся до сходів на перший поверх. Анатолій чомусь затримався. Він матюкнувся і уже без рюкзака наздогнав Миколу. Позаду лунали якісь вигуки, та

хлопці їх уже не чули. Видно, сторож був немолодий і навздогін не побіг. Хлопці миттю вискочили з чорного ходу, перелетіли через огорожу. Анатолій повернув у неосвітлений темний провулок позаду архіву. Микола за ним. Важко дихаючи, вони зупинились.

- Ти чому без рюкзака? – Микола.

- Зачепився за ручку дверей. Лямка порвалася.

Прийшлося рюкзак покинути. Біс з тим рюкзаком! Добре, що вирвались.

- На тролейбус не підемо, - прийняв рішення Микола. - Можуть підняти тривогу і нас шукатимуть. Будемо добиратись пішки. Ти ж дорогу повинен добре знати.

Кружним шляхом вони через пару годин повернулись до приятеля Квітко. Важкий рюкзак несли по черзі. Їх з тривогою чекали.

- Чому так довго? – до них Сашко.

- Повертались пішки, - Анатолій.

- А де другий рюкзак?

- Так тікали, що по дорозі загубили, - пожартував Анатолій, - Не все пройшло гладко. Сторож, хоч ніби й старий, але свою справу знає. Видно, не спав і почув сторонніх у архіві.

- То за вами бігли? - стривожено Квітко.

- Не бігли, але прийшлося тікати, - Микола, - та все уже позаду. Дайте щось випити, а то у горлі давно пересохло.

Сашко налив всім вина. Микола пообіцяв завтра увечері принести обіцяний могорич і вони з Квітко повернулись до його квартири.

- Тебе почнуть шукати, - Квітко. - Тому з рюкзаком не можна нікуди іти. Той, що залишився, був такий самий. Поживеш пару днів у нас. Ви хоч там були у рукавичках? Можуть знімати відбитки пальців.

- Звичайно у рукавичках. Ми справу знаємо.

- Так знаєте, що загубили рюкзак! Але уже нічого не виправиш. Добре, що хоч так закінчилось. Лягаймо спати. Уже перша година ночі. Ранок вечора мудріший.

Микола вирішив папки до Євпаторії везти у двох валізах, які назавтра купив. Дійсно - будуть обов'язково його шукати. Зателефонував Григорію Петровичу:

- Майже все зробив. На днях приїду. Хочу трохи погуляти у місті.

- Добре, не поспішай, візьмеш таксі, - зрозумів майор.

Микола згадав про написане у відрядженні завдання домовитись

про спільну акцію проти українських моряків. Тому пішов шукати севастопольське відділення «Російського блоку». Воно знаходилось у двокімнатній квартирі поблизу Графської пристані на першому поверсі багатоквартирного будинку. Показав черговому свідоцтво про відрядження. Той зателефонував керівнику.

- Прийде через годину. Погуляй.

Микола пройшовся набережною, подивився на російські крейсери у бухті. Цивільних людей тут майже не зустрів. Все військові моряки. По довгих сходах спустився до води. Сонце припікало. Стало жарко. «От би скупатись! Та де тут пляж – не знаю. Ми в Євпаторії так покупались з Надією, що до цього часу у піт кидає. Вода була холодна. Але ми так ждали одне одного, що холоду на піску під покривалом не відчували. Не дочекаюсь, коли знову зустрінемось. Григорій Петрович, напевне, знає про наші «купання», та нічого не каже. Адже було завдання – вдавати закоханих. Ми його і виконали майже повністю».

Керівник севастопольського відділення «Російського блоку» розпитував Миколу про євпаторійські новини. Хлопець сказав, що останніми днями був дуже зайнятий по роботі. Тому особливих новин не знає. Може розповісти про блокування військового містечка біля Донузлаву. Тепер ось потрібно «викурити» моряків з тих кораблів, де вони ще залишились і не здаються.

- У нас в Севастополі таких немає. Останні з мінного тральщика здались тиждень тому. На всіх кораблях росіяни щось перевіряють. Знімають деяке обладнання. Ми в ці справи не втручаємось. Своїх хватає.

- На Донузлав не хочете поїхати?

- Ні, справляйтесь самі. У нас починається відправка українських моряків до Херсонської області. Ми стараємось їх загітувати залишитись у Севастополі. Бажаючих дуже мало. Всього декілька офіцерів і мічманів, які мають тут сім'ї, квартири, дачі. Більшість залишають все і хочуть служити київській владі. Контр-адмірала Березовського, якого назначили заступником командувача російським Чорноморським флотом, українці не бажають слухати. Навіть курсанти військово-морського училища на плацу заспівали український гімн і вимагають відправити їх до України.

- Бачу, вам не до нас! Успіхів у нашій спільній справі, - сказав на прощання Микола, не виказуючи внутрішньої радості.

«Наших українців не просто зламати! Козацькі гени дають себе

знати! Ми довго запрягаємо, та швидко їдемо. Прокинувся патріотизм у наших військових, яких росіяни довго присипали. Друкованою російською продукцією нас закидають, по телебаченню одні російські серіали та різні шоу. Кінофільмів українських немає. Добре, що хоч у школах та вищих навчальних закладах викладають українською мовою. А то мову могли забути, як уже було при СРСР».

Десь на четвертий день хлопець виїхав до Євпаторії. Найняв таксі і без пригод незабаром доповідав Григорію Петровичу. Майор переглянув усі справи і захитав головою:

- Немає справи начальника нашого Управління!

Впевнений, із-за неї ми одержали таке завдання. Раніше про це мовчали. А сьогодні полковник уже запитував, чи знайшли в архіві ту справу.

- Ми один рюкзак не винесли. Сторож застукав прямо біля кімнати зі стелажми. Тепер туди не навідатись.

- А прийдеться! Три дні на відпочинок і знову до архіву! Я ж доповів керівництву, що завдання виконане. А тут така невдача! Розумію – ти розчарований. Та зрозумій і мене. Справа не завершена.

- Єсть знову до архіву! – чітко відповів Микола. – А як Надія?

- Молодець! Швидко оговталась. Знову на завданні. Нам

скучати ніколи. Події розгортаються не на нашу користь. Ти ж все бачив своїми очами у Севастополі.

- Бачив. Що ж буде далі? - подивився у вічі майора Микола.

- Сідай до столу, - Григорій Петрович витяг зі столу пляшку горілки і налив потрохи у склянки, - поговоримо. У самого душа не на місці. Керівництво держави вчасно не зорієнтувалось. Чи СБУ та розвідка не доповіла справжній стан справ. А військові без чіткої команди не змогли дати адекватну відсіч. На прикладі адмірала Березовського ми бачимо, що була пряма зрада у найвищих військових структурах. Впевнений – зрадників на всіх рівнях ще багато. Не всі себе проявили. Вони добре замасковані і будуть довго шкодити. Саме нам прийдеться їх виявляти. А поки що займаємось якимись дріб'язковими справами, ризикуючи іноді життям. Ти в архів з собою зброю брав?

- Ні! А потрібно було? – схвильовано Микола.

- Там могла бути озброєна охорона. На цей раз візьми наган.

Тепер після ваших відвідин можуть посилити охорону.

- Мент Анатолій сказав – там раніше ніби й охорони не було. Час від часу міліція порядок перевіряла. Видно, росіяни сторожу поновили. Вони усі заклади і установи взяли під своє крило.

- Анатолія цього разу не бери. Він лише заважатиме. Ти уже всі підходи і проходи знаєш. Потрібно знайти одну єдину папку начальника нашого Управління. Виконаєш – напишу рапорт щодо чергового заохочення.

«Може дійсно дадуть звання старшого лейтенанта! - закрутилось у голові хлопця. – А то соромно. Надя давно старший лейтенант. Може в душі глузувати наді мною, хоч і виду не подає. Завдання тепер значно складніше. Ніби вдруге йти по не розмінованому полю. Вони ж там не дурні! Добре роздивились у рюкзаку, за якими справами йде полювання. Можуть такі справи забрати з полиць, перенести до іншої кімнати, або зовсім сховати. Тоді, звичайно, знайти буде дуже важко. Та нікуди не дінешся. Наказ є наказ! Умри, а виконай! Потрібно лише добре продумати свої дії. Можна удавати, що мене цікавить якась кримінальна справа рядового офіцера».

- Григорію Петровичу, а з морських офіцерів хтось не прокрався?

- Нащо тобі?

- Якщо затримають, скажу – шукаю його справу.

- Так на старпома корабля «Ольшанський» капітан-лейтенанта Дросова минулого року завели гучну карну справу за те, що побив матроса Івана Сірого родом з Черкащини. Та до кінця не встигли розглянути. Вона може бути в архіві. Ти гарно придумав. Чудовий запасний варіант!

- Дросов? Запам'ятаю.

Через три дні хлопець знову завітав до Квітка.

- Проходь. Бачу без нашої допомоги вам не обійтись! Що цього разу привело до нас?

- Ми ж не винесли один рюкзак. Там залишилась важлива справа. Прийдеться знову іти до архіву.

- Надіюсь, ти добре розумієш, що тебе можуть там чекати.

- Розумію! Та наказано. Піду без Анатолія. Не хочу турбувати.

- Він і сам би не погодився. Хлопець не дурний. Я тебе проведу і чекатиму біля огорожі. А в середині – ти сам справишся.

На тому і порішили. Микола наступного дня з самого ранку пішов слідкувати, що робиться біля архіву. Пройшовся вулицею навпроти в один бік, в інший. Нічого підозрілого не побачив.

Пізно увечері вони з Квітко підійшли до огорожі. У будинку жодне вікно не світилось. Тихо. Микола переліз через огорожу, обережно підійшов до дверей чорного входу, відтис ломиком замок і спокійно зайшов до будинку. У приміщенні жодного звуку, жодного руху, Лише один раз ніби запищали миші. Хлопець внутрішньо засміявся і почав підніматись по сходах на другий поверх. Раптом хтось увімкнув світло і пролунало поряд позаду грізно:

- Руки вгору! Піднімай повільно. Лишній рух – стріляю на ураження!

Микола заляк і підняв руки. Ноги приросли до підлоги. Хотів повернутись та пролунав постріл. Пуля пробила підлогу поряд.

- Не дури, хлопче! – підійшов молодий «зелений чоловічок», опустив Миколі руки і затис їх наручниками. - Тепер ти, голубе, наш! Ми тебе давно чекаємо. Майже тиждень не спимо.

Підійшов ще один чоловік, обшукав його, забрав наган і щосили вдарив кулаком у живіт. Від болю у хлопця перехопило подих. Він ойкнув і мало не впав.

- Досить! Він нам потрібен свіженький, - сказав «чоловічок».

Миколу вивели через головний вхід, посадили до УАЗика і незабаром він опинився у одиночній камері того ж самого похмурого КПЗ, де нещодавно сиділа Надія. Наручники зняли.

«Григорій Петрович розповідав про закон парних випадків, у який свято вірять військові. Коли щось сталося, незабаром має відбутись подібне. Ось і я у КПЗ. Добре, що не побили. Вологі стіни, одна малопотужна лампочка під стелею та віконце з решіткою. Моя легенда: йшов за справою Дросова. Я двоюрідний брат побитого офіцером матроса Івана Сірого. Не можу допустити, щоб забулося це неподобство, яке не хочуть розслідувати до кінця. Поки перевірятимуть, щось можна буде придумати. Телефон я залишив у Квітко. Він повинен здогадатись зателефонувати Григорію Петровичу. А то майор може нічого й не знати».

У камері душно. Микола ліг на голий тапчан, довго крутився і лише під ранок заснув тривожним сном.

Вранці у наручниках завели до якогось кабінету. За столом курих похмурий чоловік у штатському.

- Я слідчий військової прокуратури Сомов. А ти хто?

- Вовкотруб Павло з селища Буки на Черкащині, брат побитого матроса Івана Сірого.

- Якого побитого матроса? Що ти мелеш!
- Мого брата, що служив на «Ольшанському», дуже побив старпом Дросов. Брат до цього часу лікується. Справу до суду так і не передали. Ось і вирішив пошукати цю справу в архіві.
- Я пам'ятаю про побитого матроса. Чому ти не прийшов вдень?
- А хто мене слухатиме! Другий рік тягнеться розслідування.
- Ти, голубе, не крути! Щоб ми даремно не тратили час, розкажи, чому вдруге прийшов до архіву. Хотів забрати забутий рюкзак?
- Який рюкзак? Для чого? Справу за пазуху і назад. Хіба на одну справу потрібен рюкзак? – вдавав дурника Микола.
- Тут я ставлю запитання! – вигукнув слідчий. - А ти відповідай. Звідки узнав, що справа в архіві?
- Брат сказав. Йому слідчий повідомив, що все закінчено і справу передають до військово-морського архіву у Севастополі. От я і вирішив її викрасти та відвезти до Київської прокуратури. Там точно розібрались би. Могли брату пенсію по інвалідності призначити.
- А наган у кишені для чого?
- Зараз без зброї мало хто ходить. Та ще й у Криму.
- Так кажеш – брат матроса Сірого? А де твої документи?
- У поїзді вкрали документи з грішми. Не знаю, як добиратись назад додому. Десь прийдеться підзаробити, - жалібно Микола.
- Тебе ніхто поки що відпускати не збирається.

Перевіримо твої показання, а потім буде видно.

Хлопця відвели назад до камери. «Невже повірили? Військова прокуратура так просто не відпустить. Та ця легенда повинна допомогти. Швидко все перевірити у них не вийде. Потрібно думати, як бути далі. Та що тут придумаєш? Поки не бачу якогось рішення».

Його більше на допит не викликали. А третього дня «підселили» ще одного жвавого затриманого. Той зразу кинувся розпитувати, як звати, скільки років, чи тутешній. А потім:

- Чого тут паришся?
- Справедливості шукаю. Брата матроса офіцер покалічив, а до суду не дійшло. Хотів брату допомогти. Пішов до архіву і затримали.

- Кажуть, до військового архіву з рюкзаком навідувались.

- Мені потрібна лише справа брата. А у рюкзаку щось принесли?

- Куди принесли? – зрозумів свій промах чоловік. - Біля чергового щось таке сказали. Я й не зрозумів до кінця.

«Його підсадили, щоб мене випитати, - зразу ж дійшло до хлопця. – От як хитро діє слідчий! Та не на того попав! Нам на курсах підполковник розповідав про такі штучки. Потрібно бути дуже обережним у розмові. Одним словом можна провалити усю свою легенду. Тоді не викрутитись».

- А мене чомусь уже третій день не викликає слідчий. Не знаю, що й думати, - продовжував розповідати Микола. – Так мило поговорили на допиті. Я вирішив, що слідчий мені допоможе. А він не поспішає. Тут від такого харчування можна ноги протягти!

- Так, харчування заставляє думати. Може ти про брата просто так наговорив? Ось після перевірки і закрутить гайку слідчий.

- Нащо мені придумувати! У мене ще й гроші з документами вкрали у поїзді. Прийдеться десь заробити, щоб виїхати назад.

- А знайомих у тебе тут немає? Можуть викупити з КПЗ. Думаю, мене завтра випустять. Я б і передав від тебе вісточку.

- Які знайомі! Я з Черкащини. – вдавано засмутився Микола. – Чого ж слідчий не викликає? Може самому попросити?

- Попробуй! Напевне слідчий про тебе забув.

Микола почав стукати кулаком у двері. На дверях розчинилось віконце. Черговий зло запитав:

- Що потрібно?

- Покличте слідчого! Про мене забули.

- Слідчі не забувають! Чекай! - і віконце зачинилось.

Та Микола не вгавав. Почав грюкати у двері ногою. Черговий приніс у рамочці «Правила поведінки затриманих у КПЗ» і дав Миколі почитати. Той переглянув «Правила» і знову грюкати. Зайшли двоє чергових та почали бити хлопця. Їм допомагав затриманий, якого підселили до камери. Юнака звалили на підлогу і стали бити ногами. Було боляче, та хлопець почав тихо співати.

Дивлюсь я на небо та думку гадаю,
Чому я не сокіл, чому не літаю.

Чому мені, Боже, ти крилець не дав?
Я б землю покинув і в небо злітав.

Пісню доспівати не дали. Стали бити ще дужче. «Підсадок» тримав за руки, а двоє ментів били по чому попало. «Головне - не втратити свідомість, - розумів Микола. - А то можуть щось зі мною зробити. Скажуть – сам побився головою об стіну. Потім нічого не докажеш! Тримайся, друже!»

- В карцер! - вигукнув хтось і його потягли по бетону коридором.

Перед карцером обшукали. З нагрудної кишені «витягли» пакетик.

- Та у нього ж наркотики! Наркоман! Тоді все зрозуміло! Оформляй протоколом обшук. І свідок є. Сидів з ним.

У карцері пробув недовго. Вдень жарко. Та перегрітись не встиг. Усе тіло боліло. Особливо ребра. Але духом не падав. Після обіду привели до того самого слідчого.

- Ти що, побився? – не пропустив нагоди познушатись слідчий. –Пройде. Мені все стало ясно. Передаю справу до суду. Незаконне носіння зброї та торгівля наркотиками. Років десять дадуть!

- За архів дали б менше! – глузливо Микола.

- Можуть і за архів додати. Суд у нас справедливий.

Виведіть!

Десь серед ночі, коли трохи вгамувався біль і Микола задрімав, заgrimіли двері. На порозі стояв мент Анатолій.

- Швидше вставай і пішли за мною, - сказав той тихо.

Хлопець зрозумів – йому допомагають. Вони мовчки пройшли по коридору, потім мимо чергового, що вдавав, ніби спить. Вихідні двері були не замкнені і хлопці опинились надворі. Глуха ніч. Жодного прохожого. Анатолій повернув за кут будинку. Там їх чекав «Жигуль». Лише у машині перемовились.

- Сьогодні по КПЗ чергують менти з нашого відділення.

Через них тебе і викупив. Дав дві тисячі гривень. Просили більше. Дешевше не підпускали. Куди тебе везти?

- До Квітко. Адже справу не зроблено, - кривився від болю Микола. – Буду думати, що робити далі.

- Заплати і на блюдечку принесуть! Все купується. Лише потрібно дати нормальну ціну. Чого пішов без мене? Хоробрий?

- Та ніби провідника уже було не потрібно. Це моя

робота і наражати ще раз тебе на небезпеку не мав права. Потрібно лише забрати одну справу - начальника нашого Управління Івана Іванова. То ти кажеш – можна купити?

- Звичайно! Завтра пошукаю, кому заплатити. Гроші є?
- На карточці. Банкомати Приватбанку працюють?
- Порозбивали. Та в центрі парочку ще не встигли.

Квітко відчинив двері зразу. Ніби й не спав. Пригорнув Миколу. Той зойкнув і схопився за бік.

- Трохи потовкли? Вони уміють! Не годуй, а дай побити. Отримують від тортур якусь хижацьку насолоду. Зараз повечеряємо, чи уже поснідаємо і ляжеш спати. Анатолію, ти не тікай! Перекусиш з нами. Коли я, сховавшись в кущах під огорожею, побачив, що загорілось світло і почув постріл, - щось ставив на кухонний стіл Квітко, - то мало не впав. Зрозумів – справу провалено. Чим я міг допомогти? Постояв трохи, вийшов з провулку і побачив, як тебе повели до машини. Ніби стало трохи легше на душі – заарештували, але хоч живий. Я раненько пішов до Анатолія і все розповів Тепер йому дякуй, що на свободі. Надіюсь, там моя адреса не згадувалась? Беріть чарки, обмиємо подію.

- Я ж з Черкащини приїхав! – усміхнувся Микола.

Вони ще трохи посиділи. Анатолій поїхав додому. Микола з хазяїном вклялись спати. Надворі уже світало. Обіцяв бути гарний день і це налаштувало Миколу на оптимізм.

Увечері завітав Анатолій і з усмішкою сказав:

- Це буде коштувати всього тисячу гривень.
- Ось тобі п'ять тисяч. За мене, за папку і за твою допомогу.
- За мою допомогу багато. Це ж майже моя місячна зарплатня!
- Ти дуже допоміг і заслужив! Без тебе нічого не вийшло б. Наступного дня справа Іванова була у Миколи. Вони випили з Квітко по чарці і після обіду хлопець приїхав до Євпаторії.
- Привіз? - зразу ж запитав Григорій Петрович.
- Звичайно! Ще не було таких фортець, які б не взяли козаки! – гордо Микола.

Давай сюди. Уже Київ запитував. Ніби це така проста справа! А чого ти тримаєшся за бік?

- Прийшлось посидіти у КПЗ. А там не жалують. Ще й наган забрали.

- Наган буде інший. Часом не покалічили? Та ти розповідай по порядку. Ось бери бутерброди. Ніби знав, що прийдеш голодний.

Микола детально розповів про події останніх днів. Промовчав лише про те, що співав пісню, коли били.

- Виявляється, у нас все можна зробити за гроші, - закінчив осудливо.

- Так! Корупція - велика сила! Її не викоринити. Та ти, бачу, сидиш мов на голках. Іди, провідай Надію. Запитувала, коли будеш.

Мов на крилах, підлетів Микола до Надіїного номеру. Постукав тричі підряд та потім - ще раз. Це був їх умовний знак. Надія розчинила двері, схопила хлопця за руку і потягла в середину. Потім зачинила двері на ключ, повисла йому на шиї, пригорнулась усім палаючим дівочим тілом. Вона, як завжди, пахла чимось незвично приємним. Микола майже не відчував болю, цілував дівчину і насолоджувався цим запахом. Так тривало декілька хвилин. Нарешті Надія вимовила:

- Ніби вічність тебе не бачила! Тобі раніше не казала. Я одна у батьків. Брата немає. Ти мені рідніший від брата! Наша гра у закоханих давно переросла у наступну фазу. Весь час думаю, як у тебе справи, чи не сталось чого, чи не голодний. Рятує від цих думок лише те, що постійно дуже зайнята. Григорій Петрович завантажує так, що голову ніколи підняти догори. Сам працює, як віл, і нам не дає відпочити. Та не до гулянок, коли таке діється. Ти знаєш, що в Одесі під час протестної акції у будинку профспілок загинуло п'ятдесят осіб?

- Не знаю. Останніми днями ні радіо, ні телевізора не довелось слухати. Знову будинок профспілок! І стільки загиблих! Як у Києві, де також гинули люди. Невже нам профспілки допомагають?

- Та їх будинки, напевне, найменш захищені, не державні. Тому і легше захопити. Не те, що обласна адміністрація, управління міліції, СБУ. А чи допомагають – не знаю. Та про що ми говоримо? Ти ж голодний. Ось тримаю до твого приїзду пляшку коньяку. Є шинка, помідори, огірки. Сідаєм вечеряти.

- До ресторану не підемо? – жартівливо Микола.

- Уже ходили! Повечеряємо і прогуляємось до моря.

Подивись у вікно - такий гарний вечір.

Надія швидко накрила на стіл. Вони випили по чарці, втамували перший голод. Микола подивився у сяючі очі дівчини. Йому дуже хотілось пригорнути її до себе уже зараз. Та стримав себе.

- Пішли скупаємось. Тепло, а давно не купався.

Дійсно – чудовий південний вечір. Стомлене за день сонце сіло за обрій. Та повітря за день напеклось так, що навіть пташки перегрілись і спочивали. Тихо. Лише десь у районі ресторану чулась глуха музика. Час від часу зустрічались пари молодят. Одні просто йшли поряд. Інші – взявшись за руки, чи обнявшись. У повітрі витали тихі романтичні розмови. Микола тримав Надію за руку. Вона мовчки притискалась до нього.

- Так би йшла з тобою все життя. Спокійно і надійно.

Що ще дівчині потрібно. Гарний хлопець, згодом чоловік та діти. Деякі дівчата ганяються за успіхом, за славою. А щастя не мають. Моя шкільна подруга успішна бізнесменка. Та не те, що чоловіка, а навіть залицяльника не має. Ночами плаче в подушку.

- Ти не подумай, що я проти, та нам про сімейне щастя ще рано говорити. Така служба, що завтрашній день, чи навіть сьогоднішній вечір може перекреслити усі плани. Напевне, потрібно насолоджуватись тим, що зараз маємо. Нам дуже добре вдвох і поки що нічого більше не потрібно.

Вони вийшли до моря, зняли взуття. На деяких лежаках сиділи люди. Дихали морським повітрям.

- Давай підемо на своє місце, - запропонувала дівчина і потягла Миколу за руку подалі від центрального пляжу.

Там – жодної істоти. Лише пісок і ласкаві хвилі теплого моря. Вони відійшли далеченько, роздяглись - і у воду. Приємна прохолода освіжила молодят. Вони обняли одне одного і злились у солодкому поцілунку. Лише місяць став свідком їх кохання.

Повернулись до готелю ще до півночі. Поцілувались і пішли в свої номери. У голові Миколи – радісна пустота. Нарешті відпочив. Двері до номеру були чомусь не замкнені. Він тихо відчинив і зупинився, мов вкопаний. Григорій Петрович лежав на підлозі з розкинутими руками! Микола до нього. Тремтячими пальцями, майже інстинктивно нащупав пульс. Не працює! Тіло уже холодне.

«Що робити?! – надзвичайно розгублено майже в голос Микола. - Ми ж недавно розмовляли. Він був у доброму гуморі. Задоволений, що я виконав завдання. Що тут могло трапитись? На здоров'я Григорій Петрович ніколи не жалувався. Невже вбивство? Експертиза

покаже. Та спочатку потрібно згідно інструкції оглянути приміщення і доповісти начальнику відділу. А де справа, яку я привіз із Севастополя? Коли я виходив, Григорій Петрович поклав її до столу, - кинувся шукати важливу папку хлопець. - Справи немає!»

Микола перерив все у номері. Папку мов корова язиком злизала! З особистих речей нічого не пропало. Портмоне Григорія Петровича з грішми та паспортом лежало у столі. Мобільний телефон – під подушкою. Зникла лише папка, яка так важко дісталась.

Микола набрав номер полковника. Серце калатало у грудях.

- Товаришу полковнику! У нас страшна подія! В голові не вкладається. Ми недавно розмовляли з товаришем майором...

- Доповідай чітко! – перебив начальник відділу.

- Григорій Петрович мертвий!

- Як мертвий? Ти що, з глузду з'їхав? Години дві тому він доповів, що ти привіз справу начальника Управління. Все добре. А тепер він мертвий? – майже кричав полковник.

- Так точно, мертвий! Лежить переді мною на підлозі.

Слідів насильства не видно. Лише на шиї рожева смуга.

- А ти де був у цей час? Не в номері?

- З дозволу Григорія Петровича ходив купатись на море.

- Справа, надіюсь, на місці?

- Саме папки немає! Я перерив двічі весь номер. Справа пропала. Всі інші речі, гроші, особисті документи, телефон на місці.

- У ванні, в туалеті, за шафою дивився?

- Так точно! Немає папки!

- Ще пошукай! Поки що міліцію, «швидку» не викликай з номеру ні на крок! Я доповім начальству і зателефоную.

Микола знову перерив весь номер. «Куди ця клята справа поділась? Здається, із-за неї загинув Григорій Петрович. Невже там є щось надзвичайно важливе, щоб убивати людину? Григорій Петрович відносився до мене, мов батько. Розповідав про тонкощі роботи контррозвідника. А про якісь особисті речі ми ніколи не розмовляли. І уже не визнаю, чи він був одружений, чи мав дітей. Контррозвідники – це бійці таємного фронту. Гинуть непомітно. Може, якби я не пішов з Надією на море, цього не сталось. Чи навпаки, я теж міг загинути. Та що тепер гадати».

Задзвонив телефон.

- Начальство прийняло наступне рішення. Тобі присвоєно чергове звання старшого лейтенанта. Поки що тимчасово назначаєшся

керівником групи. Кров з носа потрібно знайти папку. Це зараз твоє основне завдання! А тепер викликай міліцію. Може знайдуть убивцю. На меблях, ручках дверей він міг залишити сліди. Тіло убитого поки що хай побуде у морзі. Постараємось переправити до Києва. За легендою ви у відрядженні із заводу «Буддеталь». Якись креслення там були. Пошукай. Навідайся до власника комплексу. Скажи – загинув технолог. Доповідай мені кожного дня о двадцятій годині.

- Які завдання для Надії?

- Вона своє завдання знає. Працюєте поки що автономно. Якщо їй буде потрібна допомога, вона звернеться до тебе.

«Звичайно, звання старшого лейтенанта – це добре. Але ж загинув старший, досвідчений товариш! Краще залишився б лейтенантом, а Григорій Петрович був живий. Тепер усі рішення прийдеться приймати самотійно. Без нього, як без рук. Чи справлюсь?» - після розмови з полковником взяв себе в руки Микола.

Два міліціонери прибули швидко. Один з них, експерт знімав відбитки пальців, шукав інші докази перебування у номері сторонньої людини. Інший допитував Миколу.

- З якою метою перебуваєте у Євпаторії, адже ви з убитим, як свідчать паспортні дані, - кияни.

- Ми у відрядженні з Київського заводу «Буддеталь».

Готували ескізи реконструкції торгового комплексу. Приїжджали уже декілька раз, - уже спокійно відповідав Микола.

- Посвідчення на відрядження є? Думаєте, після останніх подій власник буде співпрацювати з Києвом?

- Це як вирішить власник, - Микола подав посвідчення. – Я людина маленька. Григорій Петрович - технолог. Мене послали йому допомагати. Ось уже і частину креслень зроблено.

- Де ви були в момент вбивства?

- Ходив купатись на море.

- Свідки того, що ви були на морі, є?

- Так, я купався разом з дівчиною, що проживає в готелі у тридцятому номері. Звати Надія.

- Перевіримо. Ви давно знайомі з тією дівчиною?

- Тут познайомились недавно. «Добре, що за легендою ми з Надією познайомились у Євпаторії. Вона приїхала відпочивати. Правда, мене затримувала міліція, коли я побився з одним нахабою у ресторані. Дівчина була зі мною. Але її тоді не допитували. Впевнений – Надя добре знає свою легенду. Не розгубиться.

Погано, що я їй до приходу міліції нічого не сказав про вбивство. Та полковник наказав – ні кроку з номеру. Адже можуть бути ще якісь провокації. Ті, що убили майора, напевне, знають і про мене. Ми ж з Григорієм Петровичем з одного номера. Потрібно було селитись окремо. Чи за мною слідували, чи за Григорієм Петровичем? Звідки і кому було відомо, що я привіз цього вечора сюди папку? Я навіть Наді про Севастополь і папку нічого не сказав. Вона і не здогадується, що я робив у Севастополі. Якщо їй Григорій Петрович не розповів. Якби знала – не витримала і запитала. Знають лише Квітко та мент Анатолій. Та Квітко давно перевірений наш агент. Служив разом з майором. Анатолій визволив мене з КПЗ. Якби слідували за мною, то могли забрати папку по дорозі до Євпаторії. А ще знали декілька наших начальників у Києві. Невже там зрада? Як тоді далі працювати, коли не довіряєш начальству?»

- Ви чого задумались? – перервав хід думок міліціонер. - Ось розписка про невиїзд. Підпишіть. На час розслідування прийдеться побути у Євпаторії.

- А хто оплатить мені командировочні?

- Дамо вам листа на завод. Повинні оплатити. Убитий теж там працював. Думаю - зрозуміють.

«Швидка допомога» забрала убитого до моргу. Микола залишився зі своїми думками один на один.

«Наш полковник не міг організувати вбивство. Адже вся підозра зразу впала б на нього. Тоді хтось вищий? Чи слідували за Григорієм Петровичем та нашим готельним номером давно і підслухали нашу вечірню розмову? У номері може бути «жучок», або прослуховували іншим приладом. Майор час від часу доповідав про справи по телефону. Хай телефон надійно захищений. Та саму розмову могли підслухати і знати про моє завдання. Папка давно була в архіві. Росіяни могли її останніми місяцями взяти в любий час. Чи не знали раніше про неї? Може не росіянам папка потрібна, а комусь іншому, щоб шантажувати нашого начальника Управління? Є конкуренти на таку високу генеральську посаду. Та папку наказано шукати. Менти шукатимуть вбивцю. Потрібно їм добре заплатити. А я піду до коменданта Євпаторії Юрія. Попрошу його допомогти. Це ж сталося на підконтрольній йому території. Завтра про вбивство знатиме все місто. Відпочиваючих і так мало. А тоді і ці можуть виїхати. Вранці скажу Наді про вбивство. А поки що хай спить. Наступні дні можуть бути дуже напруженими».

Від нервового стресу та хвилювання Микола заснув перед ранком прямо за столом. Ледве прокинувся, коли сонце уже добре освітило кімнату. Схопився, швидко умився і бігом до Надії. Постукав умовно, як завжди, та двері не відчинили. Дівчина пішла зранку виконувати своє завдання. Коли повернеться – невідомо. Вирішив зателефонувати:

- Надю, ти візьми себе в руки.
 - А що сталось? – схвильовано дівчина.
 - Увечері, коли ми були на морі, убили нашого Григорія Петровича.
 - Як убили! В номері? Застрелили, чи ще якимось? Чому ти мені зразу ж не сказав? – кричала у трубку дівчина.
 - Я доповів полковнику, а він заборонив виходити з номеру, нікому не дзвонити. Потім зателефонував, дав деякі вказівки і назначив мене старшим нашої групи.
 - Ми прийшли з моря і Григорій Петрович був мертвий? – уже тихіше розпитувала Надія.
 - Так! Прийдеш - розповім. Будь дуже обережною.
- Невідомо, що ще проти нас задумали.

Потім хлопець пішов до міліції, розшукав слідчого, що вів справу. Середнього віку чоловік сказав, що поки не вивчив обставини вбивства. Микола поклав перед ним десять тисяч гривень.

- Це аванс. Знайдете вбивцю – одержите ще стільки ж.
- Ми з покійним працювали разом на заводі. Він був одним з найкращих працівників. Директор дуже просить докласти максимум зусиль і судити злочинця.

- Що у покійного взяли? – сховав у стіл гроші слідчий.
- Ніби нічого. Гроші, документи на місці. Зникла лише папка з розрахунками, замірами та ескізами по реконструкції торгового комплексу. Роботу, яку ми виконували майже місяць, прийдеться робити знову. Та після вбивства чи захоче хтось сюди приїхати.

- Вбивство могли здійснити ваші конкуренти, чи конкуренти власника торгового комплексу, щоб завадити реконструкції. Розберемось! – впевнено сказав слідчий. – Ваш телефон у мене є. Не відлучайтесь з міста, щоб в любий час можна було уточнити деталі.

- Я вас благаю – докладіть, будь ласка, зусиль. Дуже шкода Григорія Петровича. Чудова була людина!

Комендант Євпаторії Юрій зустрів привітно:

- Уже знаю про вбивство у готелі твого технолога. Може він тут завів коханку? Чи з кимось посварився, побився?

- Я з ним жив у одному номері. Майже весь час були разом. Нічого такого не було. Лише папка з документами по реконструкції торгового комплексу зникла. Слідчий каже – це справа рук конкурентів власника комплексу. Адже торговий комплекс мав збільшитись у двічі. Я вас дуже прошу – допоможіть знайти вбивцю.

- Звичайно, знайдемо! Я уже зі слідчим розмовляв. Наше місто невелике. Це вбивство може зірвати нам весь курортний сезон. А більшість надходжень до місцевого бюджету – з прибутків санаторіїв та будинків відпочинку.

А ти тоді свою дівчину у Севастополі знайшов?

- Та знайшов! У неї ж був український паспорт. При перевірці щось неприємне сказала на блок-посту і забрали до КПЗ. Розібрались і відпустили.

- Так ти зараз вільний? Тоді залучайся знову до наших справ.

- Звичайно, я сам хотів вас про це попросити. У мене ж на час слідства підписка про невиїзд. Сидітиму у місті.

- Я зі слідчим переговорю. Якщо потрібно, можна буде з нашими хлопцями попрацювати і за межами Євпаторії. Завтра у нас акція в Сімферополі. Там зарухались татари. Потрібно навести лад, добре заспокоїти. Поїдемо о восьмій годині. Приходь.

- Звичайно, - вдав, що зрадив Микола. – А чого ці татари хочуть?

- З Києвом бажають залишитись, сволота! Чого їм ще потрібно? Росіяни пропонують кращі умови життя, вищі пенсії, захист від НАТО. Хто посміє воювати з Росією?

- Так і на Україну не нападає ніхто, - простодушно Микола.

- Поки не нападає. А може в любий час напасти.

Під вечір повернулась Надія. Стомлена, знервована.

- Розповідай, що ти знаєш про це страшне вбивство Григорія Петровича.

- Увечері я доповів йому, що завдання виконав. Він пригостив бутербродами і відпустив погуляти з тобою. Сам залишався у номері. Коли ми повернулись, я застав його лежачим на підлозі. На шії вузька червоняста смуга. Могли задушити.

Попробував пульс – не працює. Тіло уже охолело. Я зразу доповів полковнику. Нічого не вкрали. Лише зникла папка з документами.

- З якими документами?

- З важливими. Над якими ми вдвох працювали. Не можу тобі сказати, що за документи. По-перше – не маю права. А по-друге – щоб ти не хвилювалась. Полковник наказав: ми поки що працюємо над окремими завданнями, автономно. Слідчому я розповів, що це папка з розрахунками і кресленнями по торговому комплексу. Той висунув версію: Григорія Петровича могли вбити конкуренти власника комплексу.

- То ми будемо сидіти і чекати, поки слідство знайде вбивцю нашого старшого товариша? Папку уже могли комусь передати. Адже ясно, що вбивство замовне. Тобто є замовник і виконавець.

- Знайдуть виконавця і той викаже замовника. Я заплатив слідчому гарний хабар. Він знайде вбивцю.

- Ти так впевнений? Якщо працював професіонал, то не знайде. Ти хоч у адміністратора, чи у покоївки запитав, хто приходив до Григорія Петровича? Вікно у номері було зачинено?

- Слідчий запитає. А вікна у спеку хто тримає зачиненими? Ми ж на другому поверсі. До вікна досить високо, - розсудливо Микола.

- Могли забратись і через вікно, - рішуче взяла на себе ініціативу Надія. - Давай зробимо так: я зараз розпитаю покоївку, а ти – адміністратора і вахтера. Вони повинні були щось побачити. Зустрінемося через пару годин,

Микола спустився на перший поверх. Почав розпитувати. Адміністратор, білява гарна жінка, вчора увечері не працювала. Лише вранці заступила на роботу. Узнала про вбивство і до цього часу не може заспокоїтись. А ось вахтер розповів:

- Вчора десь о двадцять першій годині прийшов високий молодий чоловік і попросив пропустити до тридцять першого номера. Сказав, що там зупинився знайомий, з яким хоче побачитись. Внутрішнього телефону у нас немає, щоб переговорити з тридцять першим. Чоловік виглядав культурним, був ввічливим. Я його і пропустив. До нас часто приходять гості. Нічого підозрілого я не побачив. Коли він виходив, я чомусь не пам'ятаю. Після нього до готелю ніхто з чужих не приходив.

- Як він виглядав? Якісь особливі прикмети? Ви ж знаєте

– убили чоловіка саме з тридцять першого! Я з ним проживав. Але увечері мене не було. Прийшов пізно. Чоловік уже був мертвий. Ми з одного заводу приїхали у відрядження.

- Якихось особливих прикмет не пам'ятаю. Високий, чорнявий, Зачіска – зовсім коротка стрижка, ніс середнім гачком. Був одягнений у голубу футболку і джинсові голубі штани.

- Дякую вам дуже! Слідчий уже розбирається. Та хочеться самому щось з'ясувати, допомогти слідчому.

- Слідчі не поспішають! Мене ще ніхто й не розпитував.

«От паскуда слідчий! – з досади подумав Микола. – Дав йому такого хабара, а він не поспішає. Може мало дав? Та це ж майже втричі вище від моєї зарплатні! Обіцяв докласти зусиль і знайти вбивцю. Напевне у нього якась своя метода розслідування. А ми з Надією порозпитуємо і можемо знайти якийсь слід.

Вахтер сказав – високий, чорнявий. Коротка стрижка. Когось мені цей опис нагадує. Саме такий Стась з нашого села! Але ж він поїхав до матері. Та пройшло уже декілька тижнів. Міг повернутись. Григорія Петровича він разом зі мною жодного разу не бачив. Та й ми з ним з того часу не зустрічались. Потрібно піти до офісу «Російського блоку» і запитати про нього. Завтра вранці і запитаю».

Надії покоївка теж сказала, що увечері приходив високий чорнявий молодик. Зайшов до тридцять першого номера і більше його вона не бачила. Слідчому вона про це повідомила.

- Високих, чорнявих багато, - Надія, - Попробуй знайди. Він же не буде тепер крутитись біля готелю.

- Але пошукати потрібно. Він був у голубих футболці і джинсах. Коротенька стрижка. Давай щось повечеряємо і я пройду пару годин у нашому районі.

- Я тебе одного не відпущу! Он Григорій Петрович весь час був один. І що з цього вийшло?

Вони перекусили у готельному кафе. Микола попросив Надію іти відпочивати. А сам у високій тривозі пройшовся вулицями міста поблизу готелю. Стомлене за день місто готувалось спати. У вікнах поступово гасли вогні. Стихала курортна музика. З моря повертались загорнуті у широкі пляжні рушники пізні купальники. Все частіше зустрічались молоді пари. Чувся тихий сміх. Микола вглядався у високих чорнявих хлопців. Схожих на опис вахтера не попадалось. Хлопець розумів, що надії зустріти вбивцю мало. Це у детективних романах їх тягне на місце злочину. А зараз – інше. Кількість вбивств

на пострадянському просторі значно зросла. У більшості держав, не зважаючи на широкі протести громадськості, за такі страшні злочини відмінена смертна кара. Часто термін ув'язнення дванадцять-п'ятнадцять років. У в'язницях їм організують навчання у школах, дозволяють переглядати телевізійні програми, навіть одружуватись і вінчатись. Так що вони не дуже переймаються скоєним. Та Микола хотів зробити все від нього залежне, щоб розкрити вбивство.

Хлопець повернувся до готелю пізно. Зайшов до номеру і очі зупинились на ліжку, де ще добу тому відпочивав Григорій Петрович. Майор, звичайно, не переглядав привезену Миколою папку, щоб не залишити відбитки пальців. А міг аналізувати виконану підлеглими за останні дні роботу, планувати щось на завтра. Чи просто лежав і відпочивав. Тепер знаходиться у холодному морзі. На очах хлопця виступили сльози.

«От як буває у житті. Служив Григорій Петрович достойно, хоч служба наша не мед. Практично без вихідних та нормального відпочинку. Весь час у напрузі, контролюючи кожен свій крок. Щось зробиш не так і можеш опинитись у лапах ворога. Мене он врятував мент Анатолій. А так судили б за наркотики і незаконне проникнення до архіву. Виявили б, що до побитого моряка я ніякого відношення не маю, і рюкзак, наповнений кримінальними справами, додався б. Могли затримати і у військовому містечку на Донузлаві. Мені просто везе. Без везіння улюбій справі важко. А у нашій – тим більш. Та на везіння не потрібно розраховувати. Лише тверезий розрахунок приводить до успіху. Так учив нагороджений за відмінну службу орденами і медалями Григорій Петрович. У цьому році мав одержати звання підполковника. Щось ми зробили невірною, чи прогледіли. І так трагічно закінчився його славний життєвий шлях. Якщо тут не замішані євпаторійські бізнесові справи, тоді залишається зрада у Києві. Лише комендант Юрій може заставити слідчого швидко розібратись, хто це зробив. Більше ні на кого надіятись. Крім Юрія, Квітка та мента Анатолія, у мене знайомих у Криму немає. Може до Квітка знову звернутись? Він колишній військовий моряк і повинен мати потрібних у нашій справі знайомих. Полковник не знає, що ми з Надією зайнялись приватним розслідуванням. Якщо доповіді – може заборонити. Наді, як старший групи, накажу не втручатись. Вона повинна бути поза підозрою. Сам розбиратимусь. А до Квітка потрібно поїхати і порадитись».

Залишатись у номері Микола не зміг. Зайшов до Надії, розповів

про свої роздуми. Дівчина залишила його у себе.

- Полковнику я нічого не доповім. Хоч це і не за правилами. Ти, будь ласка, займайся лише своїм завданням. За мною, буде час, збоку поспостерігай. Може щось і з'ясуєш. А я поговорю зі слідчим, зайду до коменданта Євпаторії, - старався заспокоїти милу Микола.

- Ти з комендантом знайомий? – здивувалась Надія.

- Прийшлося разом бути у одній акції. Він мене запам'ятав. Забув тобі сказати. Мені присвоїли звання старшого лейтенанта. Тепер ми з тобою на рівних. Не будеш мною командувати!

- Хоч нам зараз зовсім не до веселощів, та рада за тебе!

- поцілувала його дівчина. - Швидко ростеш! Але будь дуже обережний. Тут скрізь працюють кваліфіковані російські офіцери-спецназівці, розвідники, які могли докласти рук і до нашого Григорія Петровича. Вони пройшли Афганістан, Чечню та багато інших місць. Налаштовані на протистояння з НАТО, США. Їх готують потужно декілька років. Ти ж читав Віктора Суворова «Акваріум», інші його твори. Він сам пройшов таку підготовку і знає все не з чужих слів. Тому у розмовах не поспішай, зважуй кожне слово. Слідкуй навіть за інтонацією голосу та мімікою обличчя. Продумуй кожен крок. Я за тебе хвилююсь.

- Ти така турботлива! Дякую, що допомагаєш мені і не зазнаєшся. У тебе досвіду значно більше. Теж роби все з оглядкою. Чує моє серце – за нами хтось спостерігає. Дай Бог, щоб я помилився. Григорій Петрович випадково не загинув. У нашій роботі випадковостей не буває.

За Миколою дійсно за вказівкою коменданта Юрія продовжували слідкувати. Але уже не Стась, а інший «блоківець». Вбивство Григорія Петровича дуже збентежило коменданта.

Вранці Микола пішов до центру міста. Курортні міста просипаються рано. Доки відпочиваючі прокинуться, потрібно для них багато зробити і в санаторіях та будинках відпочинку, і у приватному секторі, в особистих будинках, де часто люди винаймають житло на два-три тижні. Готуються сніданки, прибираються приміщення, територія, купуються на базарах і привозяться продукти. Тому часто о шостій годині ранку, особливо весною і влітку, люди уже працюють.

Микола поспішав прибраними і политими водою вулицями. Як

завжди, розглядав місто, яке останнім часом йому сподобалось і сприймалось наче рідне. Саме тут він пізнав солодкі перші поцілунки, перші пестоші з дівчиною. У цьому місті вперше закохався. Він навіть собі боявся признатись, що кохає Надію. Що знайшов найдорожчу для себе, єдину людину, якій може безбоязно вручити найцінніше, що у нього є, - своє життя. Все ж було добре, поки не загинув Григорій Петрович. Тепер справи пішли шкереберть. Не знав, за що вхопитись, що вдіяти, щоб розібратись у цій трагічній ситуації. Добре, що полковник поки ніяких завдань не дає і можна якось продумати наступні кроки.

Біля комендатури «зелені чоловічки» сідали до автобусу. Микола теж зайшов. Автобус був заповнений на половину. Хлопець сів позаду двох молодиків, які жваво розмовляли. Він думав про своє. Та раптом його увагу привернули слова:

- Завтра українським морячкам готується сюрприз!
- Уже остаточно вирішено, як все буде зроблено?
- Так! Перед Донузлавом стоять два їх фрегати. Мають намір відбуксирувати затоплену на виході з озера баржу. Розвідка донесла. Один фрегат, а якщо вийде, то і обидва будуть підірвані.
- Тихіше говори. Ще хтось почує.
- Так тут же всі свої.

Микола вдав, що задрімав, нахиливши голову на плече.

«Готується терористична акція! Потрібно терміново зателефонувати полковнику! Виходити з автобусу уже пізно. Он сюди прямує комендант і поряд знайома фігура. Так це ж Стась! Прямо таки його описали працівники готелю, говорячи про молодого чорнявого чоловіка, що приходив до Григорія Петровича. Коротка зачіска. Ніс середнім гачком. Немає сумніву – це був він! Не метушись! Вдай, що надзвичайно зрадів зустрічі зі старим приятелем. Він може і не знати, що я проживав у одному номері з убитим. Полковнику зателефоную пізніше».

- Ти як тут опинився? – подав руку Стась.
- Юрій запросив. Я ж постійно у «Російському блоці».
- Радий за тебе. З приятелем мені буде веселіше, - сів біля нього Стась і простяг пачку дорогих закордонних цигарок, - Закуримо?

«Вовк тобі приятель! Он які дорогі цигарки курить! За які кошти так шикує? Горбатого могила справить! Мало ми з Василем його били у селі. Як же вивідати, чи заходив саме він до готелю? Про що

запитати, щоб не викликати підозри? Метикуй швидше. Потрібно якось перехопити ініціативу у розмові»

- Ти давно з села повернувся? – Микола. – Уже засмаг.
- За тиждень справився на городі. Що там більше робити. Тут у мене постійний заробіток.
- На море часто купатись ходиш?
- Кожного дня під вечір. Вдень часу немає.
- На центральний пляж?
- Так. Там чисто, є лежаки. На голих баб надивишся.

Можна якусь вибрати.

- Чув, що у нашому готелі вбили чоловіка?
- Звичайно чув, - Стась, який до цього спокійно дивився на Миколу, різко відвернув голову, поперхнувся.

«Це він! На центральний пляж дорога мимо нашого готелю. Іншого шляху немає. Зразу ж відвернувся, щоб я нічого не прочитав по очах. Як же вивідати про папку? Стасю вона не потрібна. Замовили».

Так у ніби невинних розмовах вони доїхали до передмістя Сімферополя, де в гарних будинках проживали татари. Переважна більшість з них після репресивного виселення у 1944 році повернулись з Казахстану та інших місць. Лише встигли трохи облаштуватись. А тут нові гоніння від тих же росіян.

Юрій швидко сформував п'ятірки, назначив старших і «чоловічки» пішли по садибах «наводити порядки». Не стукаючи у ворота та двері, заходили до будинків, садили всіх присутніх за стіл і починали шукати «зброю, наркотики, листівки, заборонену літературу». Біля столу залишались двоє. Інші перевертали все вверх дном. Обшукували, зриваючи замки, навіть погреб та підвали. Забирали знайдені гроші, дорогоцінності, коштовні прикраси. Жінки починали плакати. Діти – кричати. Чоловіки піднімались із-за столу, намагались опротестувати законність обшуку. Їх силою знову садили на місце. Люди похилого віку сиділи спокійно з мертвими кам'яними обличчями. Вони пам'ятали, як було колись у далекому страшному сорок четвертому році. Один татарин накинувся на «чоловічка» з кулаками. Той вихопив наган і вистрілив навмання. Попав чоловікові у ногу. Знявся страшний галас. «Чоловічків» більше не чіпали.

Микола попросився у старшого до туалету і подалі за будинком, щоб ніхто не почув, доповів полковнику про можливі завтрашні акції проти фрегатів. В кінці сказав:

- Григорія Петровича убив мій земляк Стась. Де папка,

з'ясувати не вдалось. Прошу дозволу самому провести зі Стасем роботу.

- Дай мені номер його мобільного. Ми самі попрацюємо.
Чекай подальших вказівок, сиди тихо і не висовуйся.

Акція проти татар закінчилась десь в обід. «Чоловічків», як завжди, нагодували у ресторані, виплатили гроші і незабаром вони були уже в Євпаторії. Стась запросив Миколу посидіти у кафе. Але хлопець послався на велику втому і пішов до готелю. Домовились зустрітись під час наступної акції.

- Ти так запав на ту дівчину, що не маєш часу для приятеля?

- Вона надзвичайно приємна, - Микола, - не можу відірватись.

- Всі вони приємні, коли у хлопця є гроші водити до ресторану, робити подарунки та носити кофе у постіль.

- Так воно і є, друже. Але дуже приємно.

- Дивись, щоб не залишився без штанів. Як я з Ларисою.

Надія ще не повернулась. Хлопець зайшов до свого номеру, сів за стіл і заснув. Розбудив мобільник.

- Ти зараз де? - це полковник.

- У своєму номері сиджу за столом.

- Прийнято рішення доручити тобі і Квітко за будь яку ціну зірвати акцію з фрегатами. Квітко незабаром буде у тебе. Поїдете до Донузлаву на нічну рибалку. У Квітка там знайомий лоцман. Попросите у нього човен і зорієнтуєтесь на місці. Візьми наган. За операцію, звичайно, відповідаєш ти головою.

- Де ж шукати тих диверсантів?

- Вони повинні знаходитись у військовому містечку, яке уже захопили росіяни. Іншого місця у них немає. Там їх і чекайте. Одягніться під «зелених чоловічків». Приймуть за своїх.

«Йому з Києва легко казати. Як знайти тих підривників? Може Квітко допоможе? Та він служив лише електромеханіком. Від розвідки далеко. З Григорієм Петровичем уже не порадитись. От хто допоміг би. Знаходив виходи з любих ситуацій. Тепер самому потрібно ламати голову. Тут, коли Стася побачив і зрозумів, що він убив нашого майора, голова обертом пішла. Як міг односельчанин, який ріс поряд зі мною і Василем, убити людину! Подумати страшно! Коли вахтер описав убивцю, і перед очима повсталась постать Стася, я не міг повірити. Адже у селі ніколи ніяких убивств і навіть намірів

щодо цього не було. Батько курці відрубав голову зі слізьми на очах. А це ж підняти руку на людину! Про що нелюд-вбивця думає у такий час? Чи взагалі нічого не думає? Тим більш, коли за таке добре платять. Про це багато написано у художній літературі і все по різному. Убити людину – найважчий, смертний гріх! Одна із перших біблейських заповідей – не убий! Але хто думає тепер про гріхи! Радянська влада, розповідав учитель історії, відвернула людей від церкви. Релігія, наголошували комуністи, - це опіум для народу. Було зруйновано більшість церков і соборів. Та комуністична ідеологія взамін практично нічого не дала. Дітей і молодь виховувала реальна дійсність. Дивлячись на поведінку і рівень життя комуністичних керівників, великих начальників і малих начальничків, різного рівня директорів, які жирували, а підлеглих закликали до самовідданої праці «на благо суспільства» за мізерну зарплатню, люди зневірилися у «світлому майбутньому». З розвалом СРСР розгулялась злочинність. Убивство людей стало звичним явищем. Недавно бачив, як прохожі спокійно обходили чоловіка, що лежав на тротуарі. Лише одна старенька жінка викликала «швидку». Виявилось – п'яний чоловік просто спав. А міг же лежати і важко хворий!»

Думки перервав стук у двері. На порозі стояв Квітко. Микола тепло його привітав, запросив сідати. Та Квітко продовжував стояти і зупинив свій погляд на акуратно застеленому ліжку.

- Тут спав Григорій?

Хлопець сумно кивнув і опустив голову. У кімнаті запанувала тиша. Це була ніби хвилина мовчання за покійним.

- Слідство щось з'ясувало? – Квітко.

- Мовчать. Та ми самі дещо узнали. Київ розбирається.

Квітко присів до столу. Стали обговорювати майбутню операцію. Колишній моряк привіз два комплекти військового одягу, кишеньковий ліхтар. Микола взяв свій прилад нічного бачення, наган. Під вечір вони були уже у невеликому рибацькому селищі на Донузлаві. Лоцмана знайшли швидко. Це був середнього зросту сухощавий, міцний, засмаглий до чорноти чоловік років п'ятдесяти. Поріділе на голові волосся вицвіло на сонці до кольору стиглої пшениці. В зубах дешева цигарка без фільтру.

- Чого ти, Сергію, - до Квітка, - надумався приїхати на нічну рибалку? Хіба не можна вдень бичків потягати вудочкою?

- Племянник умовив. Кожен день він на роботі. А це взяв на завтра відгул. Та я й тебе давно не бачив. Коли ще побачимось.

- А ти що, не працюєш?
- З ремонтного заводу турнули. Поки відпочиваю.
- У мене теж роботи немає. У море не пускають. Та

беріть човен, а то незабаром стемніє. Поговоримо потім. Спінінги там у човні. Далеко не запливайте. Бачите, он стоять кораблі українського флоту. Здається, деякі росіянам ще не здались. А вирватись у море не можуть. Вихід перегородила затоплена велика баржа. Тому по озеру плавання обмежене. Ходить патрульний катер росіян. За прогнозом вночі посиляться вітер, підніметься хвиля. Так що будьте обережні.

- Ми з боку від селища декілька годин порибалимо, - сказав Квітко, сідаючи з Миколою до моторного човна.

Коли відплили, повернули вздовж берега. Незабаром вони були проти військового містечка. Уже стемніло. Човен прикріпили замком до якогось причалу, переодяглись «чоловічками», пройшли майже до самого КПП містечка і залягли у кущах. Чекати прийшлося довгенько. З містечка за цей час вийшов лише один цивільний. Видно, військових там було зовсім мало. Дуже хотілось курити. Та стримались. Майже не розмовляли. Вся увага до КПП. Нарешті відчинились двері і вийшло троє високих чоловіків з великими рюкзаками за плечима.

- Скафандри добре перевірили? – запитав один російською з чистим московським акцентом, – Уже давно ними не користувались.

- Перевірили у басейні. Старий трохи підтікав, Замінили. Ти обережно з мінами. Взривники не забув взяти з собою, як було минулого разу? Міни поставили, а вони не спрацювали. Як командир тебе тоді не вигнав, просто дивно.

- А ким заміниш? Мінерів у нас - на пальцях порахувати.

- Годі базікати! – наказав, видно, старший групи. –

Роботи багато.

Микола з Квітком затамували дихання. Відчувалось лише, як калатали серця у грудях. Це були саме ті диверсанти, на яких вони чекали. Наша розвідка спрацювала добре, взявши намір російських спецслужб. Тепер потрібно було все зробити, щоб перешкодити у виконанні терористичного акту. Микола чітко розумів: від його кмітливості залежить доля, а може і життя багатьох людей. Він прикидав у голові варіанти можливих перешкод діям терористів. В крайньому випадку прийдеться по них стріляти.

Троє росіян закурили, щось тихо переговорили і повільно пішли у

напрямку моря. Микола - на відстані за ними. Квітко теж далі позаду за Миколою. Місяця на безхмарному небі не було. Та яскраві південні зорі дозволяли добре орієнтуватись і спостерігати за росіянами. В одному місці Микола зачепився ногою за невеликий камінь, спотикнувся і мало не впав. Подумки чортихнувся. Міг наробити шуму. Але втримався на ногах, присів. Росіяни спокійно прямували далі. Трійка дійшла до одного з причалів, де були прип'яті човни. Терористи познімали рюкзаки, поклали їх до човна, що новими боками виблискував на воді, і знову закурили. Микола розумів: якщо вони відпливуть від причалу, човен може бути швидкісним і тоді їх не наздогнати. А якщо і наздогнати, то як з трьома дужими спецназівцями упоратись. Він підійшов якомога ближче, пригинаючись і ховаючись у тінь від якихось парусників, що стояли на воді поруч. Наган тримав напоготові. Коли терористи завели двигун, хлопець прицілився і вистрілив у бік човна. Почувся голосний розпачливий крик. Один з терористів впав у човні, два інші миттю пострибали у воду. Двигун затих. Микола ясно почув, як з боку човна долинав голосний стогін. Ті двоє, що пострибали у воду, до човна поки що не підпливали. Видно, боялись переслідування. Хлопець обережно на шпиньках побіг назад, де його чекав Квітко. Вони швидко підійшли до свого човна і тихо за допомогою весел відплили вздовж берега у протилежний від терористів бік. На причалах позаду все було спокійно. Квітко двигуна не заводив.

- Ніби пройшло вдало, - тихо Микола, - здається, одного поранив, а може й гірше для нього. Далі вони не посунуться. Зрозуміли - їх наміри на сьогодні зірвані. А завтра фрегати повинні відтягти затоплену баржу. Наші кораблі зможуть вирватись з Донузлаву.

- Якщо їх не захопили росіяни, - розсудливо Квітко.

Раптом, як часто буває на морі, зірвався вітер. Він дув все сильніше і човна понесло від берега. Хвилі поступово більшали. Човен сильно розхитувало. Вода почала переливатись через борти. За допомогою весел Микола не міг справитись з човном.

- Заводьте двигун! – крикнув до Квітка. Той кинувся до двигуна. Та двигун, як на зло, чомусь не заводився. Квітко матюкався, але це не допомагало. Вітер сильнішав. Човен розвернуло бортом до хвиль і чергова висока хвиля його перекинула. Микола майже зразу випливав на поверхню і з жахом побачив, що Квітка ніде не видно. Він декілька раз обплив навколо перекинутого човна,

проплив під ним. З усіх сил голосно кричав: «Де ви?». Але марно. Лише вітер завивав все сильніше. Хвилями вода накривала з головою. Хлопець наковтався солоної води. Та тримався рукою за човен.

«Де ж Квітко? Невже пішов на дно? Адже ще досить дужий чоловік. Ровесник Григорію Петровичу. Може нас рознесло хвилями і він буде мене чекати на березі. Що я скажу його дочці? Могло і бортом човна ударити. Він так мені допоміг! Уже пройшло добрих пів години, а його не видно. Потрібно і мені якось добиратись до берега. Прямо позаду видно вогні освітлення. Але там може бути причал з терористами. Попливу далі направо он на той високий виступ берега. За виступом селище нашого лоцмана».

Микола повільно поплив на виступ. Та останні події знесли хлопця. Хвилі поступово відносили його від берега. Він ліг на спину, щоб відпочити. Високо у небі знайшов Полярну Зірку. Саме на неї потрібно було прямувати. Зірка, здалося, спалахнула сильніше, ніби надихнула його і хлопець знову погріб на виступ. Вітер незабаром стих. За ним і хвилі ставали лагідніші. Через годину з останніх сил він ледве виповз на беріг і втратив свідомість. Лише рано вранці його розбудила прохолода. Він піднявся на тремтячі ноги і поглянув на море. Далеко там побачив, як два кораблі уже буксировали затоплену баржу від виходу з Донузлаву. Та ніякої радості в душі хлопець не відчував.

Коли прийшов весь мокрий і у порваній місцями футболці до лоцмана, той все зрозумів.

- Де Сергій? - лоцман пронизливо дивився у вічі сумного Миколи.

- Човен перекинувся. Скільки часу я не шукав, не гукав Сергія, він так і не знайшовся. Може десь винесло на беріг.

- Зараз піду пошукаю. Я казав, що буде дуже вітряно. Потрібно було зразу вертатись. Та що говорити! Ось пляшка горілки. Переодягайся, випий трохи і лягай спати. З морем жарти погані.

Лоцман повернувся після обіду. Ні Сергія, ні човна він так і не знайшов. Микола витяг з кишені банківську карточку, протяг лоцману і назвав пароль:

- Тут хватить на новий човен і вам на зарплатню. Не рибалка, а одне нещастя! Така людина пропала! Пробачте, що сталась ця страшна трагедія. Не збагну, що скажу дочці.

- Дуже шкода Сергія, - лоцман, - Та дочка моряка знає, що це таке..

Під вечір хлопець прибув до Євпаторії. З номеру Надія не відгукнулась. Доповідати полковнику наважився лише з ванної кімнати, включивши воду.

- Ваше завдання виконано! Під час повернення назад хвилиною перекинуло човен. Напевне, загинув Квітко. Його ні я, ні знайомий лоцман, у якого брали човен, не знайшли. За човен я розрахувався.

- Дякую за службу! У нас не буває без втрат. Та країна пам'ятає своїх героїв! Через пару днів поїдеш до Севастополя і вискажеш співчуття дочці. Були, мов, на рибалці, човен перекинувся і батька врятувати не вдалось. Вона виросла біля моря. Зрозуміє.

- Я знову втратив у морі наган!

- На тебе не настарчишся! А наган Григорія Петровича куди дівся?

- Він, здається, приклеїв його скетчем під кришкою стола.

- Ось там і шукай! Та нам краще працювати без зброї. Поки що відпочивай.

Про справу начальника Управління полковник жодним словом не згадав. А цікавитись про щось у начальства - собі дорожче. Напевне, Стася уже знайшли. «Піду завтра до коменданта Юрія, попрошусь на «роботу». Може і про Стасю щось узнаю».

Надія повернулась, коли стемніло. Постукала до Миколи, увійшла і зразу впала на ліжко.

- На Донузлаві всі наші кораблі захоплено! – лише й вимовила майже до смерті стомлена дівчина.

- Звідки тобі відомо? - вражено Микола, - Сьогодні рано вранці спеціально звільнили вихід до моря. Частина кораблів була ще під командуванням наших капітанів.

- Саме вранці їх захопив десант російських морських піхотинців. Наших моряків силою висадили на беріг. Про це тільки що по телебаченню сказав Голова Верховної Ради Турчинов. Наше командування, до жалю, реагує на все з великим запізненням. Або ми з тобою багато чого у подіях в Криму зовсім не розуміємо.

Більше нічого не питай. Приготуй, будь ласка, мені чаю. Страшенно хочу спати. Не спала майже добу, - закрила очі Надія.

Коли Микола приніс дівчині на підносі чай і печиво, вона уже спала. Так солодко посапувала у ві сні, мов мала дитина. Хлопець сів біля неї і легенько, щоб не розбудити, погладив білу руку. Лише

тепер побачив: перламутровий рожевий лак на нігтях, якими так милувався і любив цілувати юнак, майже повністю здертий. Що вона сьогодні робили цими гарними тонкими пальцями? Серце наповнила невимовна ніжність до дівчини, про існування якої ще два місяці тому він нічого не знав.

Молоді контррозвідники не відали, що на Сході України почали розгортатись події, значно страшніші від кримських.

Не спи, моя рідна земля!
Прокинься, моя Україно!
Відкрий свої очі у світлі далеких зірок!
Це дивляться з темних небес
Загиблі поети й герої –
Всі ті, хто так вірив у світле майбутнє твоє

Кінець другої книга. Грудень 2014р.

З М І С Т

1. Курсант	5
2. Донузлав	31

Літературно-художнє видання

ПОЛОВИНЧУК Валерій Павлович

НЕБЕСНИЙ СЕКТОР

ОЗЕРО ЗРАДИ

Р О М А Н

Книга друга

Технічний редактор і коректор О.М. Борисова

Вінниця.

Віддруковано ФОП Легкун В.М.

Наклад 500 прим. Тел. 527-827

Про боротьбу українських патріотів в Криму після Майдану у другій книзі роману академіка В.П. Половинчука «Небесний сектор». Повісті «Від хулігана-пастушка – до академіка», «Закоханий хабарник», «У кожного своя доля», «Любов педагогічна», «Учитель танців», «Сміються, плачуть солов'ї» та романи «Любов зла – полюбиш...», «Цветы Софии», «Червоне – то любов», опубліковані у 2010-2014р.р.